

७३वा वार्षिक अहवाल
73rd Annual Report
2022-2023

we are consistent in serving & achieving our goals...

a principled approach defines Our Bank... KNS Bank ...

KNS BANK के एन एस बँक
The Kurla Nagarik Sahakari Bank Ltd.
दि कुर्ला नागरिक सहकारी बँक लि.

मुख्य कायलिय : 312, कमर्टिअल "ए" विंग, कोहिनुर सिटी मॉल,
किठोल गोड, कुर्ला (प.), मुंबई-400070.
दूरध्वनी : 022-67294300 • ई-मेल : admin1@knsbl.com
वेबसाइट : www.knsbl.com

विद्यमान संचालक मंडळ

श्री. महेंद्र वसंत वनगर
अध्यक्ष

श्री. दिनकर कोंडिबा खोपडे
उपाध्यक्ष

श्री. विनायक कृष्णाजी गांडवे

श्री. गोविंद आण्णा विरकर

श्री. माधव पांडुरंग गड्डे

श्री. तुकाराम राघू धोंडे

श्री. मोहन दिनकर गव्हाणे

श्री. दादासो आनंदा पुकळे

श्री. चंद्रकांत शंकर पवार

श्री. विठ्ठल यशवंत विरकर

श्री. धोंडिबा दिनकर पाटणे

श्री. अमोल भारत शेडगे

श्री. किसन बाबा मदने

सौ. स्मिता मारुती विरकर

सौ. वनिता संतोष साळुंखे

श्री. विजयकुमार गेनभाऊ शिंदे
(तज्ज संचालक)

श्री. माधव जगन्नाथ प्रभूणे
(तज्ज संचालक)

श्री. तुषार विजयसिंग कदम
(कर्मचारी प्रतिनिधि)

श्री. उदयसिंह वामनराव माने
(कर्मचारी प्रतिनिधि)

श्री. शशिकांत लक्ष्मण अभंग
मुख्य कार्यकारी अधिकारी

बँकेच्या ७३ व्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेची नोटीस

बँकेची ७३ वी वार्षिक सर्वसाधारण सभा रविवार दि. ०९/०७/२०२३ रोजी सकाळी ठीक ९.३० वाजता बँकेचे अध्यक्ष मा. श्री. महेंद्र वसंत बनगर साहेब यांचे अध्यक्षतेखाली बंटस संघ सभागृह, बंटर भवन मार्ग, कुर्ला (पूर्व) मुंबई ४०० ०७० येथे उढील विषयांवर विचार करून निर्णय घेण्यासाठी बोलविण्यात येत आहे. तरी सर्व सभासदांनी या सभेस उपस्थित रहावे, ही विनंती.

सभेपुढील विषय

१. दि. ३१/०७/२०२२ रोजी झालेल्या ७२ व्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेचे इतिवृत्त वाचून कायम करणे.
२. दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी संपलेल्या वर्षाचा संचालक मंडळाने सादर केलेला अहवाल, ताळेबंद व नफा-तोटा पत्रक आणि सन २०२२-२३ च्या वैधानिक सनदी लेखापरिक्षकांचा अहवाल स्विकृत करणे.
३. सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षाच्या वैधानिक सनदी लेखापरिक्षकांच्या अहवालाच्या दोषदुरुस्ती अहवालास मान्यता देणे.
४. मे. जैन अन्ड जैन, एलएलपी, सनदी लेखापाल यांची सन २०२३-२४ करीता वैधानिक लेखापरिक्षक म्हणून पुनर्नेमणूक करणे व नियमानुसार त्यांचे सेवाशुल्क ठरविण्याचे अधिकार संचालक मंडळास देणे.
५. संचालक मंडळाने सुचिविल्याप्रमाणे अहवाल सालात झालेल्या नफ्याच्या विभागणीस मंजूरी देणे.
६. सन २०२३-२४ सालचे अंदाजपत्रक मंजूर करणे.
७. संचालक व त्यांचे नातेवाईक यांना दिलेल्या कर्जाची नोंद घेणे.
८. महाराष्ट्र शासनाच्या एक रकमी कर्ज परतफेड योजने अंतर्गत वसुली झालेल्या कर्ज खात्यांच्या माहितीची नोंद घेणे.
९. वार्षिक सर्वसाधारण सभेस अनुपस्थित सभासदांची अनुपस्थिती क्षमापित करणे.
१०. मा.अध्यक्षांच्या परवानगीने आयत्यावेळी सभेपुढे येणारे इतर विषय.

संचालक मंडळाच्या आदेशानुसार

ठिकाण : कुर्ला, मुंबई - ४०० ०७०

दिनांक : २२ जून २०२३

शशिकांत ल. अभंग
मुख्य कार्यकारी अधिकारी

टिप:-

१. गणसंख्येच्या अभावी सभा तहकूब झाल्यास वरील सभा त्याच ठिकाणी सकाळी १०.०० वाजता घेण्यात येईल व पोटनियम क्र. ३५(३) अन्वये त्या सभेस गणसंख्येचे बंधन राहणार नाही.
२. ज्या सभासदांना बँकेच्या कामकाजाविषयी प्रश्न विचारावयाचे असतील, त्यांनी ते दि. ०३/०७/२०२३ पर्यंत बँकेच्या मुख्य कार्यालयात कार्यालयीन वेळेत कृपया लेखी सादर करावेत.
३. वार्षिक सर्वसाधारण सभेत फक्त बँकेच्या सभासदांनाच उपस्थित राहता येईल. यादृष्टीने येताना आपले ओळखपत्र आणावे.

सभासदांना महत्वाच्या सूचना :-

१. बँकेच्या सन २०२२-२३ चा वार्षिक अहवाल बँकेच्या शाखांमध्ये व मुख्यालयात उपलब्ध आहे. सभासदांना विनंती करण्यात येते की, आपल्या नजीकच्या शाखेतून अहवाल घेवून जावा. तसेच बँकेच्या www.knsbl.com या संकेत स्थळावर देखील अहवाल उपलब्ध आहे.
२. सभासदांनी लाभांशाची रक्कम त्यांच्या बचत किंवा चालु खात्यामध्ये थेट जमा करण्यासाठी त्यांच्या खात्याचा क्रमांक त्वरीत भाग विभागास कळवावा. तसेच ज्या सभासदांनी मार्घ २०२० वर्षासाठीचा लाभांश अद्याप नेला नसेल तो त्यांनी या नोटीसीचे तारखेपासून एक महिन्याचे आत घेवून जावा. अन्यथा सदर रक्कम पोटनियम क्र. ५८(डी) नुसार राखीव निधीत जमा करण्यात येईल.
३. उपविधी क्र. १०(आय) नुसार सभासदाची किमान रु. ५००/- इतकी रक्कम बँकेच्या कोणत्याही खात्यात जमा असणे आवश्यक आहे. तरी त्यानुसार सर्व सभासदांनी त्यांच्या खाती किमान रु. ५००/- इतकी रक्कम जमा ठेवावी. तसेच ज्या सभासदांचे अद्यापही बँकेत कोणतेही खाते नाही त्यांनी त्वरीत नजीकच्या शाखेत संपर्क साधून बचत, चालू किंवा आन्य कोणत्याही प्रकाराचे खाते उघडावे.
४. ज्या सभासदांनी आपले ओळखपत्र व भाग दाखला (Share Certificate) घेतला नसेल, त्यांनी बँकेच्या बर्वे रोड शाखा, कुर्ला (प.) मुंबई- ४०० ०७० मो. ७०४५७८७०२७ येथील भाग विभागात संपर्क साधावा आणि आपले ओळखपत्र व भाग दाखला घ्यावा.
५. ज्या सभासदांचे राहण्याचे ठिकाण बदललेले असेल, त्यांनी त्वरीत आपले नवीन पते बँकेला कळवावेत. बँकेच्या खातेदारांस खात्यातील व्यवहारांची माहिती एस.एम.एस. द्वारे मिळविण्याची सेवा उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे, याकरीता शाखेमध्ये आपला भ्रमणाध्वनी क्रमांक देण्यात यावा.
६. बँकेच्या ‘वर्धापन दिनी’ दि. ०२/१०/२०२३ रोजी १० वी, १२ वी, पदवी आणि पदव्युत्तर परीक्षेत ७० टक्के पेक्षा अधिक गुणांसह उत्तीर्ण झालेल्या सभासदांच्या पात्यांना प्रश्नस्तीपत्रक व पारितोषिक देवून गौरविण्यात येणार आहे. तसेच ज्येष्ठ नागरिक सभासदांचा गौरव (यापूर्वी गौरव न झालेल्या) करण्यात येणार आहे. तरी इच्छूक ज्येष्ठ नागरिक सभासदांनी तसेच गुणवंत विद्यार्थ्यांच्या सभासद पालकांनी नजीकच्या शाखेशी अथवा मुख्य कार्यालयाशी संपर्क साधून आपले अर्ज भरून द्यावत.
७. सभासदांनी आपल्या वारसाचे नाव अद्याप नोंदविले नसल्यास वारसाच्या नावाची नोंदणी करून घ्यावी.
८. सभासदांनी आपल्या सी-केवायसीची पुरता करून घेण्याकरीता केवायसी कागदपत्रे आणि आपल्या नवीन फोटोसह शाखेत संपर्क साधावा.

क्रियाशिल सभासदांबाबत विशेष सुचना

महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० मध्ये सुधारणा करण्यासाठी ०७/०६/२०२३ रोजी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी, महाराष्ट्र सहकारी संस्था (सुधारणा) अध्यादेश, २०२३ काढला आहे. या अध्यादेशानुसार सहकार कायद्यामध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात आलेली आहे.

१. सहकार कायद्यामध्ये क्रियाशिल सभासद आणि अक्रियाशिल सभासद ही संकल्पना पुन्हा समाविष्ट करण्यात आलेली आहे.
२. क्रियाशिल सभासदत्वासाठी लागोपाठ ५ वर्षाच्या कालावधीत सर्वसाधारण सभेच्या किमान एका सभेला उपस्थित राहील आणि बँकेच्या उपविधीमध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे खालील किमान एखादया सेवेचा किंवा उत्पादनाचा लागोपाठ ५ वर्षाच्या कालावधीत किमान मर्यादिपर्यंत वापर करेल, असा सभासद क्रियाशिल सभासद म्हणून वर्गीकृत होईल.
- अ) सभासदाच्या नावावर किमान ₹ १,५००/- चे भाग असणे आवश्यक आहे.
- ब) बँकेमध्ये किमान ₹ ७,०००/- ची ठेव असावी किंवा ₹ १.०० लाख कर्ज असणे आवश्यक आहे.
३. जो सभासद वरीलप्रमाणे बँकेच्या सर्वसाधारण सभेच्या लागोपाठ ५ वर्षाच्या कालावधीत किमान एका बैठकीला उपस्थित राहणार नाही आणि जो सभासद बँकेच्या उपविधीमध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे किमान एखादया सेवेचा किंवा उत्पादनाचा, लागोपाठच्या ५ वर्षाच्या कालावधीत किमान मर्यादिपर्यंत वापर करणार नाही अशा सभासदाचे अक्रियाशिल सभासद म्हणून वर्गीकरण करण्यात येईल.
४. असा अक्रियाशिल सभासद मतदान करण्यास हक्कदार असणार नाही.
५. जो अक्रियाशिल सभासद, अक्रियाशिल सभासद म्हणून वर्गीकरण केल्याच्या दिनांकापासून पुढिल ५ वर्षामध्ये सर्वसाधारण सभेच्या किमान एका बैठकीला उपस्थित राहणार नाही आणि उपविधीमध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे सेवांचा आणि उत्पादनाचा किमान मर्यादिपर्यंत वापर करणार नाही असा अक्रियाशिल सभासद, कलम ३५ अन्वये निष्कासन केला जाण्यास पात्र असेल.
६. त्याचप्रमाणे ज्या सभासदाने बँकेची किमान भाग रक्कम धारण केलेली नाही अशा सभासदास त्याची पूर्तता करेपर्यंत सभासदत्वाच्या हक्काचा वापर करता येणार नाही.
७. तरी बँकेच्या सर्व सभासदांना विनंती करण्यात येते की, त्यांनी बँकेच्या सभासदत्वासाठी आवश्यक असलेले किमान भाग धारण करण्याची पूर्तता करावी. तसेच क्रियाशिल सभासदत्व राखण्याकरीता ५ वर्षामध्ये सर्वसाधारण सभेच्या किमान एका बैठकीला उपस्थित राहावे आणि उपविधीमध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे सेवांचा आणि उत्पादनाचा किमान मर्यादिपर्यंत वापर करावा.

नोंदणी क्रमांक : १८३३२/५०, दि. ०२/१०/१९५०

नोंदणी कार्यालय :- ३१२, कमर्शियल 'ए' विंग, कोहिनूर सिटी मॉल, किरोल रोड, ऑफ एल.बी.एस. मार्ग, कुर्ला (प.), मुंबई - ४०० ०७०

संचालक मंडळ

श्री. महेंद्र वसंत बनगर, अध्यक्ष	श्री. दिनकर कोंडिबा खोपडे, उपाध्यक्ष
श्री. विनायक कृष्णाजी गाढवे	श्री. गोविंद आण्णा विरकर
श्री. माधव पांडुरंग गडदे	श्री. तुकाराम राघू धोंडे
श्री. मोहन दिनकर गव्हाणे	श्री. दादासो आनंदा पुकळे
श्री. चंद्रकांत शंकर पवार	श्री. विठ्ठल यशवंत विरकर
श्री. धोंडिबा दिनकर पाटणे	श्री. अमोल भारत शेडगे
श्री. किसन बाबा मदने	सौ. स्मिता मारुती विरकर
सौ. वनिता संतोष साळुंखे	श्री. विजयकुमार गेनभाऊ शिंदे (तज्ज संचालक)
श्री. माधव जगन्नाथ प्रभूणे (तज्ज संचालक)	श्री. तुषार विजयसिंग कदम (कर्मचारी प्रतिनिधी)
श्री. उदयसिंह वामनराव माने (कर्मचारी प्रतिनिधी)	श्री. शशिकांत लक्ष्मण अभंग (मुख्य कार्यकारी अधिकारी)

बोर्ड ऑफ मैनेजमेंट

श्री. विजयकुमार गेनभाऊ शिंदे - अध्यक्ष

बि.कॉम, एफसीए

श्री. माधव जगन्नाथ प्रभूणे, बैंकिंग तज्ज बीए (ऑनर्स), बि.कॉम, एलएलबी, सीएआयआयबी, डीआयआरपीएम आणि जीडीसी ऑन्ड ए.
ऑड श्री. रमेश रघुनाथ यादव - बि.कॉम, एलएलबी

श्री. रूपेश वसंत गुंजाळ - बि.कॉम, एफसीए, डीसा

श्री. अजय अनिल थोरात - सीएस. एम.कॉम.

वैधानिक लेखा परिक्षक :

मे. जैन ऑन्ड जैन, एलएलपी
चार्ड अकौटंटस् (वैधानिक सनदी लेखापरिक्षक)

अंतर्गत व समावर्ती लेखापरिक्षक :-

मे. साखरदांडे ऑन्ड कंपनी	मे. जे. कला ऑन्ड असोसिएटस्
मे. व्हीपीएच ऑन्ड असोसिएटस्	मे. एच.एम. गोशर ऑन्ड कंपनी
मे. बाटलीबॉय ऑन्ड पुरोहित	

कायदे सल्लागार

ऑड. श्री. यतीश देवेंद्र सावंत,
बि.कॉम. एलएलएम.

बँकर्सः

१. रिझर्व बँक ऑफ इंडिया, फोर्ट, मुंबई
२. महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक लि. मुख्य कचेरी व कुर्ला शाखा
३. स्टेट बँक ऑफ इंडिया, कुर्ला शाखा, मुंबई
४. मुंबई जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लि.
५. आय.सी.आय.सी.आय. बँक लि.

६. एच.डि.एफ.सी. बँक लि.
७. दि सारस्वत को-ऑप. बँक लि.
८. आय.डी.बी.आय. बँक लि.
९. येस बँक लि.

व्यवस्थापन

श्री. शशिकांत लक्ष्मण अभंग (मुख्य कार्यकारी अधिकारी)

श्री. मुधीर राजाराम गुजर (सहा. सरव्यवस्थापक - प्रशासन)
श्री. सुरेन्द्रकुमार जयकुमार तळणकर (सहा. सरव्यवस्थापक - कर्जे)
श्री. सुबोध श्रीकांत रसाळ (सहा. सरव्यवस्थापक - बैंकिंग)
श्री. मिलींद मनोहर जोशी (व्यवस्थापक - कर्जे)

श्री. निलेश मारुती काटकर (सहा. सरव्यवस्थापक - मार्केटिंग)
श्री. विजयकुमार राजाराम शिंगी (सहा. सरव्यवस्थापक - वसुली)
सौ. रश्मी अजय परब (सहा. सरव्यवस्थापक - तपासणी)

७३ वा वार्षिक अहवाल

सन्माननीय सभासद बंधु आणि भगिनीनो,

आपल्या बँकेचा आर्थिक वर्ष सन २०२२-२३ चा ७३ वा वार्षिक अहवाल आणि दिनांक ३१ मार्च २०२३ अखेरचे वैधानिक लेखा परिक्षकांनी प्रमाणित केलेले ताळेबंद व नफा तोटा पत्रक संचालक मंडळाच्यावतीने सादर करताना मला अतिशय आनंद होत आहे. या आर्थिक वर्षात आपल्या बँकेने उत्तम कामगिरी केली असून, बँकेचा एकूण मिश्र व्यवसाय रु. १२३९.३९ कोटी इतका झाला आहे.

जागतिक अर्थव्यवस्था

आर्थिक क्षेत्रात जागतिक पातळीवर अपेक्षेपेक्षा जास्त मंदी दिसून येत आहे. रशियाचे युक्रेनवर आक्रमण, कोविड-१९, अमेरीकेतील फस्ट रिप्लिक बँक, सिनेचेर बँक आणि सिलीकॉन व्हॅली बँक या तीन बँकांचे अपयश, महागाई व चलनवाढ या कारणांमुळे जागतिक क्षेत्रात अस्थिरता आणि चढउतार दिसून येत आहे. प्रगत देशांची अर्थव्यवस्थाही सन २०२२ मधील २.७० टक्केवरुन सन २०२३ मध्ये १.३० टक्यावर घसरली असून या देशांना मंदीचा सामना करावा लागत आहे. आर्थिक मंदीचा युरोप, लॅटिन अमेरिका आणि युएसवर मोठा परिणाम झाला आहे. मात्र अशियाई अर्थव्यवस्थेमध्ये सन २०२३ मध्ये चांगली वाढ अपेक्षित आहे. महागाईचे प्रमाण तुलनात्मक दृष्ट्या कमी असल्याचा फायदा या देशांना मिळत आहे.

आर्थिक वर्षात ब-याच नामांकीत कंपन्यांनी अंतरराष्ट्रीय स्तरावर नोकर कपात करण्यास सुरुवात केली आहे. सदय परिस्थिती पहाता अंतरराष्ट्रीय अर्थव्यवस्था व्यवसायात अडथळे आणि अनिश्चितता यांचे संकेत देत आहे. मात्र सन २०२३ मध्ये जागतिक मंदी कमी होवून आर्थिक स्थितीत सुधारणा होईल व व्यवसायाच्या नविन संधी निर्माण होतील अशी अपेक्षा आहे.

भारतीय अर्थव्यवस्था

भारताने करोना महामारीवर मात करून अर्थव्यवस्था सुधारण्यासाठी त्वरीत पावले उचलली. त्यामुळे आर्थिक वर्ष २०२२-२३ मध्ये भारतीय अर्थव्यवस्था चांगल्या प्रकारे सावरली असून इतर देशाच्या तुलनेत सन २०२३ मध्ये तिचे स्थान बळकट झाले आहे. भारतीय रिझर्व बँकेच्या अहवालानुसार भारतीय अर्थव्यवस्था सन २०२२-२३ मध्ये ७ टक्यांनी वाढली असून ही वाढ प्रमुख जागतिक अर्थव्यवस्थेच्या तुलनेत सर्वाधिक होती. सन २०२२-२३ मध्ये महागाई ६.७० टक्केपर्यंत वाढली. जागतिक बाजारपेठेत वस्तूच्या वाढलेल्या किमती आणि देशांतर्गत प्रतिकूल हवामान परिस्थिती हे महागाई वाढीचे मुख्य कारण होते. महागाईतील वाढ रोखण्यासाठी भारतीय रिझर्व बँकेने रेपो रेट २५० बेसीस पॉइंट्स वाढविला. या वर्षात आर्थिक परिस्थिती आश्वासक राहीली परंतु अमेरीक डॉलर मजबूत झाल्यामुळे त्याचा परिणाम भारतीय रुपयावर झाला. सन २०२२ च्या पहिल्या सहामाहीमध्ये कोविड नंतरच्या पुरवठयातील अडचणी आणि युक्रेन मधील युद्धामुळे जागतिक वस्तूच्या किमती वाढल्या. तथापि नंतरच्या काळात अन्न, उर्जा, धातू आणि खनिजाच्या किमतीमध्ये लक्षणीय घट होवून कम्पॉडिटीच्या किंमतीत तिब्र सुधारणा झाली.

भारतात सन २०२२ मध्ये चलनवाढ अनेक महिने चलनवाढीच्या उदिष्टाच्या वरच राहिली. पुरवाठयामधील व्यत्यय, जागतिक वस्तूच्या किमतीत वाढ आणि रुपयाचे अवमुल्यन यामुळे एप्रिल २०२२ मध्ये ती ७.८० टक्यावर पोहचली त्यानंतर ती तात्पुरती कमी झाली परंतु २०२३ च्या सुरुवातीला पुन्हा वाढ झाल्यामुळे मुळ चलनवाढ वर्षभर उंचावलेली राहीली.

जून २०२२ मध्ये कूडाईलच्या किंमतीने कळस गाठला होता परंतु नंतर त्या मोठ्या प्रमाणात कमी झाल्या. सन २०२२ च्या उत्तराधार्त चलनवाढ १० टक्के या सहनशिल पातळीच्याही वर राहीली होती. मात्र मार्च २०२३ ला ती ५.७० टक्के इतकी खाली आली.

सन २०२२-२३ च्या दुस-या सहामाहीत पुरवठयाबाबत करण्यात आलेले विविध उपाय आणि आर्थिक धोरण कठोर केल्यामुळे किंमतीचा दबाव कमी होण्यास मदत झाली आणि त्यामुळे भारतीय वित्तीय बाजार इतर उदयोन्मुख बाजारांच्या तुलनेत मजबूत आर्थिक मुलभूत तत्वे आणि अनुकूल वाढीच्या शक्यतेमुळे लवचिक राहिला.

रेपो दर वाढीमुळे वित्तीय बाजारातील अतिरिक्त तरलतेमध्ये घट झाली असून त्यामुळे कर्जाची मागणी वाढली. आर्थिक वर्ष २०२४ मध्ये भारताची सकल देशांतर्गत उत्पादनातील (जीडीपी) वाढ जोमाने होईल अशी अपेक्षा आहे.

भारतीय बँकिंग प्रणाली

भारतीय बँकिंग प्रणालीमध्ये मोठ्या प्रमाणात स्थित्यंतर होत आहे. आतापर्यंत भारतामध्ये सरकारी बँका, व्यापारी बँका, विदेशी बँका आणि सहकारी बँका कार्यरत होत्या परंतु आता भारतीय रिझर्व बँकेच्या नविन धोरणामुळे पेमेन्ट आणि स्मॉल फायनान्स बँकांचा बँकिंग प्रणालीमध्ये समावेश झाला आहे. त्याचप्रमाणे नवनविन नॅन बँकिंग

फायनान्स कंपन्याही वित्तीय बाजारात कार्यरत झाल्या आहेत. पेटिएम, गुगल पे सारख्या पेमेंट सिस्टीममुळे बैंकिंग प्रणालीचे स्वरूप बदलले आहे.

बैंकिंग प्रणालीच्या माध्यमातून भारतीय रिझर्व बैंक भारतीय अर्थव्यवस्था स्थिर आणि प्रगतीशील राखण्यात यशस्वी झाली आहे. महागाईवर मात करण्यासाठी भारतीय रिझर्व बैंकने रेपो रेटमध्ये अहवाल सालात सातत्याने वाढ केली. त्याचप्रमाणे कॅश रिझर्व रेशेमध्येही ०.५० टक्के इतकी वाढ करून तो ४ टक्यावरून ४.५० टक्के केला आहे. सध्याचा भारतीय रिझर्व बैंकचा बैंक रेट ६.७५ टक्के असून रिव्हर्स रेपो रेट ३.३५ टक्के व मार्जिनल स्टॉडिंग फॅसिलिटी रेट ६.७५ टक्के आहे.

डिजिटल बैंकिंगकडे वाटचाल करीत असतानाच भारतीय रिझर्व बैंकचे सर्वाधिक लक्ष सायबर सिक्युरिटीकडे केंद्रित करण्यात येत आहे आणि यासाठी बैंकांना त्यांची सायबर सिक्युरिटीप्रणाली सुधारण्यासाठी वेगवेगळे निर्देश भारतीय रिझर्व बैंक देत आहे.

भारतीय रिझर्व बैंकच्या कठोर आणि दूरदर्शी निर्णयामुळे भारताची अर्थव्यवस्था खंबीरपणे उभी असून एकूणच भारतीय बैंकिंग क्षेत्र प्रगतीच्या आणि विश्वासाहीतेच्या दिशेने वाटचाल करीत आहे.

भारतीय रिझर्व बैंकच्या फायनान्शीएल सांऊंड अॅन्ड वेल मॅनेज्ड बैंकसाठी पात्र होण्याकरीता असलेल्या निकषांच्या पूर्ततेबाबत :-

आर्थिक दृष्ट्या सक्षम आणि सुनियोजित कामकाज असलेल्या फायनान्शीएल सांऊंड अॅन्ड वेल मॅनेज्ड बैंकांसाठी भारतीय रिझर्व बैंक निकष ठरविते आणि या निकषांची पूर्ती करणा-या बैंकांनाच नविन शास्त्रांचे परवाने तसेच अद्यायावत सुविधा सुरु करण्यासाठी परवानारी देते. आम्हाला नमुद करण्यास आनंद होत आहे की, यावर्षी आपल्या बैंकने भारतीय रिझर्व बैंकच्या दिनांक ०१/१२/२०२२ च्या परिपक्वानुसार फायनान्शीयल सांऊंड अॅन्ड वेल मॅनेज्ड बैंक म्हणून पात्र होण्यासाठी असलेले सर्व निकष खालीलप्रमाणे पूर्ण केले आहेत.

अ.क्र.	तपशिल	भारतीय रिझर्व बैंकचे निकष	आपल्या बैंकने केलेली पूर्तता
१	सिआरएआर	कमीत कमी १० टक्के असावा	१५.९० टक्के
२	नेट एनपीए	३ टक्यापेक्षा कमी असावा	शुन्य टक्के
३	निव्वळ नफा	मागिल चार वर्षात किमान तिन वर्ष बैंक नफ्यात असावी.	आपली बैंक कायम नफ्यात आहे.
४	सिआरआर/एसएलआर	मागिल वर्षात सिआरआर/एसएलआर चे उल्लंघन केलेले नसावे	आपल्या बैंकने सिआरआर / एसएलआरचे केव्हाही उल्लंघन केलेले नाही.
५	तज्ज संचालक	बैंकच्या संचालक मंडळामध्ये किमान दोन तज्ज संचालक असावेत	आपल्या बैंकच्या संचालक मंडळामध्ये दोन तज्ज संचालकांची नेमणूक करण्यात आलेली आहे.
६	कोअर बैंकिंग सोल्युशन	बैंकेमध्ये कोअर बैंकिंग प्रणाली पूर्णपणे कार्यरत असावी	आपल्या बैंकेमध्ये कोअर बैंकिंग प्रणाली पूर्णपणे कार्यरत आहे.
७	आर्थिक दंड (मॉनेटरी पेनल्टी)	भारतीय रिझर्व बैंकच्या मार्गदर्शक सुचनांचे उल्लंघन केल्याबदल मागिल दोन वर्षात आर्थिक दंडाची अकारणी झालेली नसावी.	मागिल दोन वर्षात आपल्या बैंकेला भारतीय रिझर्व बैंकने कोणताही आर्थिक दंड आकारलेला नाही.

संचालक मंडळ, बोर्ड ऑफ मॅनेजमेंट आणि उपसमिती सभा :-

संचालक मंडळाच्या सभा नियामित होत असून संचालक मंडळाने स्थापन केलेल्या सेवक उपसमिती, प्रशासन उपसमिती, कर्ज उपसमिती, संगणक उपसमिती, विशेष वसुली उपसमिती व एकरकमी कर्ज परतफेड (OTS) उपसमिती, ऑडिट उपसमिती, गुंतवणूक उपसमिती, व्यवसाय वृद्धी व विकास उपसमिती, विशेष दक्षता उपसमिती, महिला कर्मचारी तक्रार निवारण उपसमिती, ग्राहक तक्रार निवारण उपसमिती, निगोसिएशन उपसमिती या विविध उपसमित्यांमधील कामकाजात संचालक मंडळ सदस्य सक्रिय सहभाग घेत असून त्यांनी बैंकच्या सर्वांगिण प्रगतीसाठी आणि विकासासाठी महत्वपूर्ण योगदान दिले आहे.

अहवाल सालात संचालक मंडळाच्या एकूण २६ सभा झाल्या त्याचप्रमाणे बोर्ड ऑफ मॅनेजमेंटच्या एकूण २० सभा झाल्या या सभांमध्ये संचालकांच्या उपस्थितीचे प्रमाण ९६ टक्के इतके आहे.

भाग भांडवल (Share Capital) :-

गतवर्षी अहवाल सालात बैंकेचे भाग भांडवल रु. १,६८०.२७ लाख इतके होते. सभासदांचा राजीनामा, मृत्यु, भाग भांडवल कर्जखाती वळती करणे इत्यादी कारणास्तव रु. १४६.२७ लाख इतकी भाग रक्कम सभासदांना परत केली आहे. दि. ३१ मार्च २०२३ अखेर वसुल भाग भांडवल रु. १६३८.०५ लाख इतके झाले आहे.

अहवाल सालात बँकेच्या थकीत कर्जाची मोठया प्रमाणात वसुली झाली. या वसुली अंतर्गत थकीत कर्ज खाती बंद करण्यासाठी संबंधित कर्ज खात्यामध्ये कर्जदाराची भाग रक्कम वळती करावी लागल्यामुळे भाग भांडवल कमी झालेले दिसत आहे. गतवर्षी बँकेची सभासद संख्या ४६९१० इतकी होती. अहवाल सालात १६५८ नवीन सभासद झाले असून सभासदांचा राजीनामा, मृत्यू भाग रक्कम कर्जखाती वळती करणे यामुळे ७५९ सभासद खाती बंद झाली आहेत. दि. ३१ मार्च २०२३ अखेर सभासद संख्या वाढून ४७८०९ इतकी झाली आहे.

पुंजी पर्याप्तता (CRAR) :-

पुंजी पर्याप्तता बँकेच्या सक्षमते संदर्भातील एक महत्वाचा निकष आहे. भारतीय रिझर्व बँकेच्या निकषानुसार हे प्रमाण कमीत कमी ९ टक्के असणे आवश्यक आहे. मात्र आर्थिक सक्षम बँक म्हणून वर्गीकृत होण्याकरीता हे प्रमाण १० टक्के पेक्षा जास्त असणे आवश्यक आहे. आपल्या बँकेचे दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजीचे पुंजी पर्याप्ततेचे प्रमाण १५.९० टक्के इतके आहे.

गुंतवणूक (Investments) :-

दिनांक ३१/०३/२०२३ अखेर बँकेची एकूण गुंतवणूक रु. ३३३.४९ कोटी इतकी आहे. या गुंतवणूकीपैकी रु. २६६.४८ कोटीची गुंतवणूक सेन्ट्रल आणि स्टेट गर्वनमेंट सिक्युरिटीजमध्ये करण्यात आली असून पीएसयू बॉन्ड आणि नॉन क्युम्युलेटिव्ह प्रेफरन्स शेअर्स आणि ईक्वीटी वॉरंट्स रु. ४९.३६ कोटी व इतर बँकांच्या मुदतठेवीमध्ये रु. १७.६५ कोटी इतकी गुंतवणूक करण्यात आली आहे.

अहवाल सालात बँकेने भारतीय रिझर्व बँकेच्या निकषानुसार सीआरआर/एसएलआर चे प्रमाण राखले आहे. तसेच अंतर बँक गुंतवणूक व नॉन एसएलआर गुंतवणूक भारतीय रिझर्व बँकेने नेमून दिलेल्या मर्यादित केली आहे.

जागतिक स्तरावर व्याजदरात होणारी वाढ विचारात घेवून त्याचप्रमाणे महागाई नियंत्रित करण्यासाठी अहवाल सालात भारतीय रिझर्व बँकेने रेपो रेटमध्ये सातत्याने वाढ केली. ही वाढ मे २०२२-४.४० टक्के, जुन २०२२-४.९० टक्के, ऑगस्ट २०२२-५.४० टक्के, सप्टेंबर २०२२-५.९० टक्के, डिसेंबर २०२२-६.२५ टक्के आणि फेब्रुवारी २०२३ मध्ये ६.५० टक्के अशा प्रकारे करण्यात आली. रेपो रेटच्या वाढीमुळे वित्तीय बाजारातील व्याजदरात वाढ झाली. जेव्हा व्याजदरात वाढ होते त्यावेळेस सरकारी रोख्यांचे दर कमी होतात. त्याचप्रमाणे भारतीय रिझर्व बँकेच्या सातत्याने रेपो रेटमध्ये वाढ करण्यामुळे सरकारी रोखे बाजारात अस्थिरता आणि मंदी निर्माण झाली. त्यामुळे अहवाल सालात सरकारी कर्ज रोख्यांची खरेदी विक्री करून अपेक्षित नफा कमविता आला नाही. तरीही बँकेने सरकारी रोख्याच्या खरेदी/विक्रीमधून यावर्षी रु. १.२३ कोटी इतका नफा (Trading Profit) कमावला आहे व व्याजापौटी एकूण रु. २१.५८ कोटी इतके उत्पन्न मिळविले असून व्याज व ट्रेडींग नफा मिळून बँकेला गुंतवणूकीतून एकूण रु. २२.८१ कोटी इतके उत्पन्न प्राप्त झाले आहे.

याचबरोबर यावर्षी बँकेने चांगल्याप्रकारे कर्जवाढ केली त्यामुळे मागिल वर्षी सरकारी रोख्यात आणि इतर बँकांच्या मुदत ठेवीत, पीएमसी बँकेच्या मुदत ठेवीसह जी रु. ३६४.५० कोटी, इतकी गुंतवणूक होती ती कमी होवून अहवाल सालात एकूण गुंतवणूक ३३३.४९ कोटी इतकी झाली. याचाही परिणाम गुंतवणूकीच्या उत्पन्नावर झाला असून गतवर्षीच्या रु. २१.९४ कोटीच्या तुलनेत यावर्षी गुंतवणूकीच्या व्याजापौटी बँकेला एकूण रु. २१.५८ कोटी इतके उत्पन्न प्राप्त झाले आहे.

बँकेकडील अतिरिक्त निधीचे कौशल्याने व्यवस्थापन करण्यात येत आहे. गुंतवणूक करताना तरलता (Liquidity) व्याजदरातील जोखीम व रोखता राखण्याचे नियम यांच्या पालनाबाबत योग्य खबरदारी घेण्यात येत आहे. बँकिंग नियंत्रण कायदा १९४९ च्या कलम १८ व २४ मधील नियमानुसार व भारतीय रिझर्व बँकेच्या मार्गदर्शक तत्वाच्या अधिन राहून बँकेने आपले गुंतवणूकीचे धोरण तयार केले असून सर्व गुंतवणूकीचे सनदी लेखापालांकडून तिमाही लेखापरिक्षण करून त्यांच्याकडून गुंतवणूकीच्या योग्यतेचे प्रमाणपत्र प्राप्त करण्यात आले आहे.

ठेवी (Deposit) :-

आर्थिक वर्ष २०२१-२२ अखेरीस आपल्याकडे जवळजवळ रु. ९४.५० कोटी इतका अतिरिक्त निधी कर्ज वितरणासाठी उपलब्ध होता त्यामुळे ठेवीच्या व्याजदरात वाढ करून ठेवी वाढविणे फायदेशिर नसल्याने बँकेने याकाळात ठेवीच्या व्याजदरात वाढ केली नाही आणि कर्ज वितरणावर जास्त लक्ष केंद्रित केले त्यामुळे अहवाल सालात ठेवीमध्ये विशेष वाढ दिसत नाही.

मात्र आता भारतीय रिझर्व बँकेने रेपो रेट मध्ये वाढ केल्यामुळे सरकारी तसेच व्यापारी बँकांनी आणि मोठया सहकारी बँकांनी त्यांच्या ठेवीच्या व्याजदरात वाढ केली आहे. त्यामुळे सदय स्थितीत वित्तीय बाजाराचा आढावा घेवून आपल्या बँकेनेही ठेवीच्या दरात वाढ केली आहे. मात्र ही वाढ करताना आपल्या बँकेच्या कॉस्ट ऑफ डिपॉझिटचा विचार करून आपल्या नफा क्षमतेवर त्याचा जास्त परिणाम होणार नाही हे विचारात घेवून ठेवीच्या व्याजदरात वाढ करण्यात आली आहे.

मार्च २०२२ अखेर बँकेच्या एकूण ठेवी रु. ७४२.०७ कोटी इतक्या होत्या. अहवाल सालात त्यात रु. ३.९२ कोटींची वाढ होवून दि. ३१ मार्च २०२३ अखेरीस बँकेच्या एकूण ठेवी रु. ७४५.९९ कोटी इतक्या झाल्या आहेत. मात्र बँकेने आपले कासा डिपॉजीटचे प्रमाण चांगले राखले आहे. अहवाल सालात बँकेच्या कासा डिपॉजीट रु. २१.२९ कोटींची वाढ होवून गतवर्षाच्या ४०.२२ टक्क्यांच्या तुलनेत मार्च २०२३ अखेर बँकेचे कासा डिपॉजीट ४२.८६ टक्के इतके झाले आहे.

भारतीय रिझर्व बँकेच्या निर्देशानुसार १० वर्ष व त्यापेक्षा अधिक कालावधीसाठी उलाढाल न झालेल्या खात्यातील रक्कम प्रतिवर्षी रिझर्व बँकेच्या DEAF खाती वर्ग करण्यांत येते. अहवाल सालात आपण याखाती एकूण रु. १.५२ कोटी इतकी रक्कम जमा केली. सदर खाती दिनांक ३१/०३/२०२३ रोजी आपल्या बँकेची एकूण शिल्लक रक्कम रु. १०.९८ कोटी इतकी आहे.

बँक ठेवींना विमा संरक्षण :-

ठेवीदारांच्या बँकामधील असलेल्या ठेवींच्या विम्याच्या रकमेमध्ये वाढ करण्यात आली असून आता ही मर्यादा रु. १.०० लाखावरून रु. ५.०० लाख करण्यांत आली आहे. या संदर्भात DICGC कडे बँक प्रतीवर्षी विहीत वेळेत विम्याच्या हप्त्याची रक्कम जमा करते. अहवालसालात आपण आवश्यक असलेली विम्याच्या हप्त्याची रु. ९१.०० लाख इतकी रक्कम DICGC यांचेकडे जमा केली आहे. सर्व सभासदांनी कृपया याची नोंद घ्यावी.

कर्ज (Loan and Advances) :-

कोविड-१९ नंतर भारत सरकारने केलेल्या उपाययोजनांमुळे भारतीय अर्थव्यवस्था काही प्रमाणात स्थिर झाली आहे. उद्योगांमध्ये पुन्हा सुरु झाले आहेत, जगात जरी मंदीचे वातावरण असले तरी भारतामध्ये आर्थिक सुधारणांनी गती घेतली आहे. असे असले तरीही व्यापारी वर्ग सावधानतेने व्यवहार करीत आहे त्यामुळे कर्जाला अजूनही म्हणावा तसा उठाव नाही.

भारतीय रिझर्व बँकेच्या कठोर एनपीए नॉर्मसमुळे आपल्याला सर्व कर्ज प्रकरणांचा अभ्यास करून त्यातून चांगली कर्ज प्रकरणे निवडून कर्जवाढ करावी लागत आहे. अशा परिस्थीतीत बँकेकडे कर्ज वितरणासाठी असलेल्या अतिरिक्त निधीच्या वितरणासाठी तसेच आर्थिक दृष्ट्या सक्षम आणि चांगले कर्जदार आपल्या बँकेकडे आकर्षित व्हावेत याकरीता आपण व्यावसायिक कर्जाचा व्याजदर अहवाल सालात ८.९५ टक्के इतका केला होता. त्याचप्रमाणे सोनेतारण बुलेट कर्जाचा व्याजदर ७.९५ टक्के आणि सोनेतारण ओव्हरड्राटचा व्याजदर ८.२५ टक्के केला होता. तसेच इतर कर्ज योजनांचे व्याजदरही कमी करण्यात आले होते याचा अपेक्षित परिणाम होवून आपल्या कर्जामध्ये चांगल्या प्रकारे वाढ झाली. मात्र आता ठेवींच्या व्याजदरामध्ये वाढ केल्यामुळे आपल्याला कर्जावरील व्याजदरही वाढ करावी लागली आहे.

मार्च २०२२ अखेर बँकेची एकूण कर्ज येणे बाकी रु. ४७५.१६ कोटी इतकी होती. अहवाल सालात त्यात रु. १८.२४ कोटींची वाढ होवून दि. ३१ मार्च २०२३ अखेरीस बँकेची एकूण कर्ज येणे बाकी रु. ४९३.४० कोटी इतकी झाली आहे. अहवाल सालात मोठ्या प्रमाणात थकीत कर्जाची वसुली झाली त्यामुळे प्रत्यक्ष कर्ज वाटप जास्त होऊनही कर्ज वाढ रु. १८.२४ कोटींची दिसत आहे.

त्याचप्रमाणे बँकेच्या एकूण कर्ज पोर्टफोलिओपैकी ५० टक्के पोर्टफोलिओ हा रु. २५.०० लाखांपेक्षा कमी रकमेच्या कर्जाचा असावा असे भारतीय रिझर्व बँकेने निर्देश दिले आहेत. त्यानुसार आपल्या बँकेचे हे प्रमाण ५३.३९ टक्के इतके आहे.

अग्रक्रमिक कर्जाचे प्रमाणही ४०% वरून ७५% करण्यात येवून त्याची बँकांनी टप्पाटप्प्याने पूर्ता करावी असे निर्देश देण्यांत येवून जर अग्रक्रमिक कर्जाचे उद्दिष्ट साध्य न केल्यास कमी पडणा-या रक्कमेइतकी रक्कम रुरल इन्फ्रास्ट्रक्चर डेव्हलपमेंट फंडामध्ये गुंतवण्यात यावी असे बँकांना कळविण्यात आले आहे. दिनांक ३१/०३/२०२३ पर्यंत अग्रक्रमीक कर्जाचे प्रमाण नागरी सहकारी बँकांनी ६० टक्के करावे असे भारतीय रिझर्व बँकेचे निर्देश होते. त्यानुसार आपल्या बँकेने पूर्ता केली असून दिनांक ३१/०३/२०२३ अखेरीस आपल्या बँकेचे अग्रक्रमिक कर्जाचे प्रमाण ६१.६० टक्के इतके झाले आहे. या प्रमाणात वरीलप्रमाणे पुढील वाढ करण्यासाठी भारतीय रिझर्व बँकेने आता बँकांना सन २०२६ पर्यंत मुदतवाढ दिली आहे.

थकबाकी वसुली व अनुत्पादित कर्जाचे प्रमाण :-

कोविड महामारीमध्ये करण्यात आलेल्या लॉकडाऊनमुळे आपल्या ब-याच कर्जदारांची आर्थिक स्थिती हलाखीची झाली होती त्याचप्रमाणे जुन्या थकित खात्यांच्या थकबाकीमुळे बँकेच्या एनपीएच्या प्रमाणात मोठ्या प्रमाणात वाढ झाली होती. ३१ मार्च २०२१ रोजी आपल्या बँकेचा ग्रॉस एनपीए रु. ८४.११ कोटी इतका होता आणि त्याचे प्रमाण २०.१५ टक्के इतके होते. तसेच नेट एनपीएचे प्रमाण १०.३४ टक्के इतके होते.

त्यामुळे मागिल दोन वर्षात एनपीए वसुलीवर विशेष लक्ष केंद्रित करण्यात आले. वसुली विभागामध्ये कर्मचारी संख्या वाढविण्यात आली तसेच मुख्य कार्यालयातील वसुली विभाग आणि शाखास्तरावर वसुलीचे योग्य नियोजन करण्यात आले. वसुलीसाठी घेतलेल्या नियोजनबद्द परिश्रमाला यश प्राप्त होवून सन २०२१ - २२ मध्ये

रु. २१.१७ कोटीची अनुत्पादित कर्जाची वसुली होवून बँकेचा ग्रॉस एनपीए रु. ५४.२२ कोटी इतका झाला आणि त्याचे प्रमाण ११.४१ टक्के इतके झाले. तसेच नेट एनपीएचे प्रमाण ०.८४ टक्के इतके झाले. सन २०२१-२२ मध्ये मिळालेल्या या यशानंतर ग्रॉस एनपीएचे प्रमाण ७ टक्यापेक्षा कमी करण्याचे आपले उद्दिष्ट होते.

आम्हाला येथे नमुद करण्यास विशेष आनंद होत आहे की, अहवाल सालात बँकेच्या वसुलीसाठी जे प्रयत्न करण्यात आले त्याला चांगले यश प्राप्त झाले आहे. मागिल वर्षी बँकेचा ग्रॉस एनपीए ७ टक्के पेक्षा कमी करण्याचे आश्वासन आम्ही आपल्याला दिले होते तरी त्या अनुषंगाने बँकेचे संचालक मंडळ, मुख्य कार्यकारी अधिकारी आणि कर्मचारी यांनी यावर्षी घेतलेल्या अथक परिश्रमामुळे आपल्या बँकेचे ग्रॉस एनपीएचे प्रमाण जे मागिल वर्षी ११.४१ टक्के इतके होते ते ७ टक्यापेक्षा कमी म्हणजेच ६.९० टक्के इतके कमी करण्यात तसेच नेट एनपीएचे प्रमाण शुन्य टक्के इतके करण्यात आपण यशस्वी झालो आहोत आणि यावर्षी अजून वसुली करून एनपीएचे प्रमाण अत्यल्प करण्याचे आपले उद्दिष्ट आहे.

गतवर्षी बँकेचा ग्रॉस एनपीए रु. ५४.२१ कोटी इतका होता तो दि. ३१ मार्च २०२३ अखेर रु. ३४.०२ कोटी इतका झाला आहे. ग्रॉस एनपीएचे प्रमाण गतवर्षीपेक्षा ४.५१ टक्याने कमी झाले असून ते ६.९० टक्के इतके झाले आहे. अनुत्पादित कर्जासंदर्भात भारतीय रिझर्व बँकेच्या नियमानुसार आवश्यक ती पुर्ण तरतूद करण्यात आलेली असून सदर तरतूद विचारात घेता बँकेच्या निव्वळ अनुत्पादित कर्जाचे प्रमाण शुन्य टक्के इतके राखण्यात आपल्याला यश प्राप्त झाले आहे. अहवाल सालात अनुत्पादित कर्जापोटी एकूण रु. २२.५० कोटी इतकी थकबाकी वसुली करण्यात आली आहे.

नफा (Profit) :-

आर्थिक मंदी व स्पर्धात्मक वातावरणातही आपल्या बँकेने नफा क्षमता टिकवली आहे. आपली बँक सातत्याने नफ्यात असून आवश्यक त्या तरतूदी वजा करता बँकेस एकूण रु. ४३१.६८ लाख इतका निव्वळ नफा झाला आहे.

नफा विभागणी (Profit Appropriation) :-

आपल्या बँकेची दि. ३१ मार्च २०२३ अखेरची वैधानिक लेखापरिक्षकांनी तपासणी करून प्रमाणीत केलेली ऑडिटेड बैलेन्सशिट आणि नफा-तोटा पत्रक यानुसार आपल्या बँकेस झालेल्या ढोबळ नफ्यामधून आवश्यक असणा-या सर्व प्रकारच्या तरतूदी केल्यानंतर बँकेस रु. ४,३१,६७,७२२.०० इतका निव्वळ नफा झालेला आहे.

यामध्ये मागिल सन २०२१-२२ या सालाचा शिल्लक नफा रु. ४,७५४.५६ मिळविता एकूण नफा रु. ४,३१,७२,४७६.५६ इतका झाला. या नफ्याची विभागणी खालीलप्रमाणे करण्यात यावी अशी शिफारस मा. संचालक मंडळाचे सभेमध्ये करण्यात आली आहे.

अ. क्र.	तपशित	रुपये
१	वैधानिक राखीव निधी २५%	१,०७,९३,११९.१४
२	सभासद प्रशिक्षण निधी ५%	२१,५८,६२३.८३
२	सभासद लाभांश तरतूद - २०२२-२३ करीता ७% (भारतीय रिझर्व बँकेच्या परवानगीच्या अधिन राहून)	१,०९,४३,५२८.००
४	सभासद कल्याण निधी	१२,७५,०००.००
५	इमारत निधी	८०,००,०००.००
६	गुंतवणूक चढउतार निधी तरतूद (IFR)	१,००,००,०००.००
७	पुढील वर्षाकरीता शिल्लक	२,२०५.५९
	एकूण	४,३१,७२,४७६.५६

ग्राहक सेवा, सुविधा आणि आधुनिक तंत्रज्ञान :-

बँकेचे व्यवस्थापन ग्राहकांना अत्याधुनिक तंत्रज्ञानावर अधारीत अद्यावत बँकिंग सुविधा व सेवा देण्यासाठी सदैव प्रयत्नशील आहे. आपल्या बँकेत कोअर बँकिंग सुविधा उपलब्ध असून त्याद्वारे आपले सभासद व खातेदार बँकेच्या कोणत्याही शाखेतून खातेव्यवहार करू शकतात. बँकेने रुपे प्लॉटिनम डेबिट कार्डची सुविधा खातेदारांना उपलब्ध करून दिली आहे. ज्याद्वारे आपले खातेदार संपूर्ण भारतभर कोणत्याही बँकेच्या एटीएम मधून आपल्या खात्यांतील रक्कम काढू शकतात. तसेच विविध मॉल, दुकाने येथून खरेदी करण्याकरीता व ऑनलाईन पेमेंट करण्याकरीता या कार्डांचा वापर करता येतो.

याचबरोबर खातेदारांना एनईएफटी, आरटीजीएसद्वारे आणि आयएमपीएसद्वारे त्वरीत फंड ट्रान्सफर सुविधा, एसएमएस सुविधा देण्यात येत असून बँकेची वाशी शाखा वगळता अन्य सर्व शाखांमधून सेफ डिपॉजिट लॉकर व एटीएम सुविधा देण्यांत आली आहे. त्याचप्रमाणे बँकेच्या बर्वे रोड आणि स्टेशन रोड शाखेत सभासद व खातेदारांना ई-लॉबी सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

आपल्या मा. सभासद आणि खातेदारांना माबाईल बँकींग, युपीआय पेमेंट, नेट बँकींग अशा अदयावत सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी आम्ही प्रयत्नशील आहेत. यासाठी भारतीय रिझर्व बँकेच्या परवानगीसाठी त्यांच्याकडे प्रस्ताव पाठविण्यात आला आहे व यासंदर्भात पाठपूरावाही सुरु आहे. भारतीय रिझर्व बँकेची परवानगी मिळाल्यानंतर या सर्व सुविधा बँकेच्या स्वतःच्या आरटीजीएस आणि एनईएफटी कार्यप्रणालीसह बँकेच्या मा. सभासद आणि खातेदारांना देण्यात येतील.

सायबर सेक्युरिटीबाबत :-

आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर आज सर्वच क्षेत्रात झापाटयाने वाढत आहे. बँकिंग क्षेत्रात तर रोज नवनवीन ग्राहकोपयोगी सुविधा उपलब्ध होत आहेत. आज बँकेत न जाता ग्राहकांना कोटूनही आणि केव्हाही आर्थिक व्यवहार घर बसल्या “एका क्लिकवर” करणे शक्य झाले आहे. परंतु त्याचबरोबर त्यातील धोकेही वाढले आहेत म्हणून सर्व खातेदार व ग्राहकांना नम्र विनंती करण्यात येते की, त्यांनी कोणतेही “डिजीटल पेमेंट” करताना PIN, OTP, PASSWORD, CVV इत्यादिबाबत अत्यंत गुप्तता राखावी. आपली बँक कधीही या बाबींचा मागणी आपल्या खातेदारांकडे करीत नाही याची कृपया नोंद घ्यावी.

संचालक मंडळ सदस्य व त्याच्या नातेवाईकांना दिलेली कर्जे :-

दिनांक ३१/०३/२०२३ अखेरची स्थिती

(₹ लाखात)

तपशील	एकूण कर्जे	कर्ज मंजूर रक्कम ₹	येणे बाकी दि. ३१.०३.२०२३ ₹	थकबाकी ₹
संचालकांना दिलेली कर्जे	--	--	--	--
नातेवाईकांना दिलेली कर्जे	₹ ३	२७.००	१६.६२	०.००
एकूण	₹ ३	२७.००	१६.६२	०.००

लेखापरिक्षण :-

वैधानिक लेखापरिक्षण -

आर्थिक वर्ष २०२२-२०२३ चे वैधानिक लेखापरिक्षण मे. जैन एन्ड जैन, एलएलपी या अनुभवी चार्टर्ड अंकाऊंट फर्मने पूर्ण केले आहे. त्यांनी प्रमाणित केलेली हिशोब पत्रके व लेखापरिक्षण अहवाल सोबत जोडले आहेत.

समावर्ती (कंकरंट)/अंतर्गत लेखापरिक्षण :-

रिझर्व बँकेच्या मार्गदर्शक निर्देशानुसार मोठ्या शाखांसाठी समावर्ती (कंकरंट) लेखापरिक्षण बंधनकारक करण्यात आले आहे. आपल्या बँकेच्या मुख्य कार्यालयाचे आणि सर्व शाखांचे समावर्ती/अंतर्गत लेखापरिक्षण पूर्ण झाले आहे.

सन २०२३-२४ साठी वैधानिक लेखा परिक्षकांची नियुक्ती :-

भारतीय रिझर्व बँकेच्या परिपत्रक क्रमांक - DOS.CO.ARG/SEC.01/08.91.001/2021-22 दि. 27/04/2021 द्वारे सहकारी बँकांना वैधानिक लेखा परिक्षकांच्या नेमणूकीसाठी भारतीय रिझर्व बँकेची पूर्वपरवानगी घ्यावी अशी सूचना करण्यात आली होती. तसेच प्रत्येक वर्षा पात्रता निकष पूर्ण करण्याच्या अटीच्या अधीन राहून सदर लेखापरिक्षक संस्थेची नेमणूक ३ वर्षांकरीता करावी, जी पूढील ३ वर्ष वाढविता येवू शकेल. जर ३ वर्षांचा कार्यकाळ पूर्ण होण्यापूर्वी सदर लेखापरिक्षण संस्थेस काढावयाचे असेल तर भारतीय रिझर्व बँकेस त्याबाबतच्या कारणासह असा निर्णय घेतल्यानंतर एक महिन्याच्या आत सूचीत करावे लागेल अशी सूचना भारतीय रिझर्व बँकेने केली आहे.

त्यानुसार बँकेने भारतीय रिझर्व बँकेच्या पूर्व परवानगीने तसेच वार्षिक सर्वसाधारण सभेच्या मंजूरीने सन २०२१-२२ व सन २०२२-२३ करीता वैधानिक लेखापरिक्षण करण्यासाठी मे. जैन एन्ड जैन, LLP या चार्टर्ड अंकाऊंट फर्मसाठी नेमणूक केली होती. त्यानुसार मे. जैन एन्ड जैन LLP यांनी या दोन्ही वर्षांच्या आर्थिक सालाचे बँकेच्या वैधानिक लेखापरिक्षणाचे काम पूर्ण केले आहे.

भारतीय रिझर्व बँकेच्या मार्गदर्शक सुचनेनुसार बँक एका वैधानिक लेखापरिक्षक फर्मची नेमणूक सलग ३ वर्षाकरीता करू शकते असे निर्देश दिले असल्याने व सन २०२१-२२ व सन २०२२-२३ चे वैधानिक लेखापरिक्षण मे. जैन एन्ड जैन LLP यांनी समाधानकारक केले आहे त्यामुळे मा. संचालक मंडळाने सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षाचे वैधानिक लेखापरिक्षण करण्याचे काम मे. जैन एन्ड जैन LLP या वैधानिक लेखापरिक्षक फर्मला देण्यात यावे अशी शिफारस सार्विक सर्वसाधारण सभेपुढे केली आहे.

कर्मचारी सहभाग व मनुष्यबळ विकास :-

कर्मचारी संघटना आणि संचालक मंडळाचे संबंध सौहार्दपूर्ण व सुसंवादित राहिले आहेत. बँकेच्या प्रगतीत कर्मचा-यांचा मोलाचा वाटा आहे. प्रशिक्षित कर्मचारी ही बँकेची मालमत्ता असते. तरी बँकेच्या सेवेत असलेल्या अधिकाऱ्यांचे आणि कर्मचा-यांचे कार्यकौशल्य वाढावे यासाठी कर्मचा-यांना वेळोवेळी रिझर्व बँक ऑफ इंडिया, बृहन्मुंबई नागरी सहकारी बँक असोसिएशन तसेच अन्य प्रशिक्षण संस्थांमध्ये प्रशिक्षणासाठी पाठविण्यात येते. त्यानुसार अहवाल सालात एकूण ७५ कर्मचाऱ्यांनी विविध संस्थाच्या प्रत्यक्ष तसेच ऑनलाईन प्रशिक्षण कार्यक्रमात भाग घेतला. त्याचप्रमाणे दिनांक ११/०६/२०२२ रोजी सारस्वत इन्फोटेक यांच्यामार्फत बँकेतील एकूण १२८ लिपीक व अधिका-यांना नविन सॉटवेअरचे प्रशिक्षण देण्यात आले. त्याचप्रमाणे दिनांक ०८/०१/२०२३ रोजी बँकेतील सर्व लिपीक व अधिका-यांसाठी केवायसी, अॅन्टीमनी लॉन्ड्रिंग, मार्केटिंग आणि कर्ज विषयक प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. या प्रशिक्षण कार्यक्रमात १२० कर्मचा-यांनी भाग घेतला.

सभासद कल्याण निधी -

बँकेच्या सभासद कल्याण निधीमधून सभासदांना होणा-या मोठ्या आजारपणामध्ये झालेल्या खर्चाच्या प्रतीपुर्तीपोटी सभासदांना आर्थिक सहाय्य उपलब्ध करून देण्यात येते. त्यानुसार अहवाल सालामध्ये आलेल्या विनंती अर्जानुसार बँकेच्या २ सभासदांना प्रत्येकी रु. २०,०००/- याप्रमाणे एकूण रु. ४०,०००/- इतके वैद्यकिय मदतीच्या स्वरूपात बँकेच्या सभासद कल्याण निधी धोरणानुसार आर्थिक सहाय्य देण्यात आले.

गुणवंत विद्यार्थ्यांचा सत्कार :-

दि. ०२/१०/२०२२ रोजी बँकेच्या वर्धापन दिनी मार्च/एप्रिल २०२२ मध्ये घेण्यात आलेल्या इ. १० वी, १२ वी, पदवी, पदव्युत्तर आणि डिप्लोमा यापैकी कोणत्याही परिक्षेत ६० टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त गुण मिळवून उत्तीर्ण झालेल्या बँकेच्या सभासदांच्या व कर्मचा-यांच्या मिळून एकूण २१९ पाल्यांना प्रशस्तीपत्र व पारितोषीक देवून गौरविण्यात आले. तसेच बँकेच्या ४६ जेष्ठ नागरिक सभासदांचा सत्कार करण्यात आला.

याहीवर्षी देखील दिनांक ०२/१०/२०२३ रोजी बँकेच्या वर्धापन दिन साजरा करण्यात येणार असून त्यावेळी सभासदांच्या व कर्मचाऱ्यांच्या उपरोक्त परिक्षेत ७०% पेक्षा जास्त गुण मिळविणाऱ्या पाल्यांचा आणि ज्येष्ठ नागरिक (ज्यांचा पूर्वी सत्कार झाला आहे ते वगळता) यांचा सत्कार करण्यात येणार आहे. तरी यासंदर्भात ऑगस्ट २०२३ मध्ये विहित नमुन्यात अर्ज उपलब्ध करून दिले जातील. तरी आपल्या नजिकच्या शाखेतून संबंधित सभासदांनी अर्ज प्राप्त करून दिनांक १५/०९/२०२३ पर्यंत शाखा किंवा मुख्यकार्यालयात जमा करावेत.

भावपूर्ण श्रद्धांजली :-

आपल्या बँकेचे माजी संचालक कै. श्री. बाळासाहेब शामराव पिसाळ यांचे तसेच बँकेचे कर्मचारी कै. श्री. दिनेश लालजी पडाया यांचे निधन झाले. त्यांना बँक परिवारातर्फे भावपूर्ण श्रद्धांजली अर्पण करण्यात येत आहे.

याव्यतिरिक्त अहवाल सालात ज्या सभासद, ठेवीदार, खातेदार, हितचिंतक, थोर व्यक्ती, तसेच ज्या ज्ञात-अज्ञात व्यक्तींचे, सभासदांचे त्याचप्रमाणे काही कर्मचारी व संचालक सदस्यांच्या आपत स्वकियांचे दुखःद निधन झाले त्या सर्व कुटुंबियांच्या दुःखात बँकेचे संचालक मंडळ व कर्मचारी वर्ग सहभागी आहे. त्यांच्या आत्म्यास सद्गती व शांती मिळो ही ईश्वर चरणी प्रार्थना.

आभार :-

बँकेच्या आजवरच्या ७३वर्षांच्या वाटचालीत अनेकांचा मोलाचा सहभाग लाभला आहे. अविरत व मैत्रीपूर्ण सेवा देण्यासाठी प्रयत्नशील असलेल्या बँकेच्या अधिकारी, कर्मचारी व संचालकांच्या वतीने मी सर्व मान्यवर सभासदांचे आभार मानतो व आम्हास सेवेची संधी दिल्याबदल मा. सभासद, खातेदार, ग्राहक व हितचिंतक यांचे प्रतीक्रृत निर्देश करतो.

बँकेला वेळोवेळी मार्गदर्शन करून सहकार्य केल्याबदल रिझर्व बँक ऑफ इंडिया, मा. सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे, मा. विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था, मुंबई, जिल्हा उपनिबंधक, एल वार्ड यांचे आम्ही अभारी आहोत. तसेच महाराष्ट्र स्टेट को-ऑपरेटिव्ह बँक, मुंबै बँक, स्टेट बँक ऑफ इंडिया,

सारस्वत बँक, आय.सी.आय.बँक, आय.डी.बि.आय. बँक, इ. बँकांनी व्यवसाय करताना दिलेल्या सहकार्याबदल बँक त्यांची आभारी आहे.

को-ऑपरेटिव बँक एम्प्लॉईज युनियन, मुंबई चे अध्यक्ष मा. खासदार श्री. आनंदरावजी अडसुळ साहेब, कार्याध्यक्ष श्री. सुनिल साळवी साहेब, सचिव श्री. नरेंद्र सावंत साहेब आणि त्यांचे सर्व पदाधिकारी सहकारी यांच्याकडून आम्हाला नेहमीच मोलाचे सहकार्य प्राप्त झाले आहे त्या बदल बँक त्यांची ऋणी आहे.

महाराष्ट्र स्टेट को-ऑप.बँक्स असोसिएशन लि, दि बृहन्मुंबई नागरी सहकारी बँक्स असोसिएशन लि, महाराष्ट्र अर्बन को-ऑपरेटिव बँक्स फेडरेशन लि, मुंबई सहकारी बोर्ड यांचेसुधा आम्ही आभारी आहोत.

बँकेचे वैधनिक लेखापरिक्षक मे. जैन एन्ड जैन एलएलपी आणि त्यांचे सहकारी यांनी सन २०२२-२३ चे लेखापरिक्षण करून केलेल्या सुचना व मार्गदर्शनाबदल बँक त्यांची आभारी आहे. तसेच बँकेचे अंतर्गत व कंकरंट लेखापरिक्षक, कायदेविषयक सल्लागार यांचे आभार.

मुख्यालय तसेच शाखांच्या नजीकचे पोलीस स्टेशन, स्थानिक खासदार, आमदार, नगरसेवक, महानगरपालिका अधिकारी, वृत्तपत्रे, पत्रकार या सर्वांकडून बँकेस मिळत असलेल्या अनेकोंत सहकार्याबदल या सर्वांचे मनःपुरवक आभार.

ग्राहकांच्या व सभासदांच्या गरजा लक्षात घेवून बँकेने वेळोवेळी व्यवसायिक दृष्टीकोन ठेवून ध्येय धोरणे राबविली आहेत. खातेदारांना अद्यायावत सेवा देण्याकरीता व स्पर्शेत टिळून राहण्याकरिता विविध योजना कार्यान्वित करण्याकरिता संचालक मंडळ नेहमीच प्रयत्नशील राहील. त्यामुळे पुढील काळात ग्राहकाभिमुख बॉर्किंग सेवा-सुविधा देण्याची खाली देवून पुन्हा एकदा आपणा सर्वांच्या सहकार्याबदल मा. संचालक मंडळाच्यावतीने मी आपले आभार मानतो व बँकेप्रती असलेला आपला विश्वास अधिकाअधिक वृद्धींगत होवो ही सदिच्छा व्यक्त करतो.

जय हिंद ! जय महाराष्ट्र ! जय सहकार !

संचालक मंडळाच्यावतीने

श्री. महेंद्र वसंत बनगर
अध्यक्ष

दि. ३१ मार्च, २०२३ अखेरचे ताळेबंद पत्रक

भांडवल व देणी / Capital and Liabilities	SCHEDULES	2021-2022	2022-2023
भाग भांडवल / Share Capital	1	168026810.00	163804610.00
राखीव व इतर निधी / Reserve Fund & other Reserves	2	1043470877.03	963857260.63
ठेवी व अन्य खाती / Deposits & other Accounts	3	7420734950.38	7459903154.84
वसूलीसाठी पाठविलेली बिले (उलट बाजूप्रमाणे)		5000.00	5000.00
Bills For Collection Being Bills Receivable (as per contra)			
थकीत व्याजाची तरतूद / Overdue Interest Reserve	4	622608995.02	456194685.70
शाखा जुळवणी / Branch Adjustment		200.00	300.00
देणे व्याज / Interest Payable		127772208.30	131549443.30
इतर देणी / Other Liabilities & Provisions	5	522952810.03	580016875.13
UnAppropriation 2022-2023		3573.78	4754.56
नफा-तोटा खाते / Profit and Loss A/c.	6	17647158.45	43167722.00
सापेक्ष देणी नोट्स टू अकाउंट प्रमाणे			
Contingent Liabilities As per Notes to Account			
एकूण ₹ / Total ₹		9923222582.99	9798503806.16

आमच्या स्वतंत्र निवेदनाप्रमाणे

मे. जैन अॅन्ड जैन LLP

चार्टर्ड अकौटंट (वैधानिक सनदी लेखापरीक्षक)
FRN No: 103869W/W100630

सीए. जे. शाह

भागीदार

M.No.110807

UDIN: 23110807BGWJZ1793

सही

सीए सुबोध रसाळ

सहा. सरव्यवस्थापक (बॉर्किंग)

सही

रश्मी परब

सहा. सरव्यवस्थापक (ऑडीट)

सही

श्री. महेंद्र वसंत बनगर

अध्यक्ष

सही

श्री. दिनकर कोंडिबा खोपडे

उपाध्यक्ष

सही

श्री. शशिकांत लक्ष्मण अभंग

मुख्य कार्यकारी अधिकारी

Date : 22nd June 2023

Place : Mumbai

BALANCE SHEET AS ON 31ST MARCH, 2023

जिंदगी व मालमत्ता / Property and Assets	SCHEDULES	2021-2022	2022-2023
रोख आणि निर्देशित बँकांतील शिल्लक / Cash and Bank Balance	7	331988561.55	471470646.93
अन्य बँकांमधील शिल्लक / Balance with other Banks CD Accounts	8	467871096.47	81233315.18
गुंतवणूक / Investments	9	3244584390.00	3334971951.07
कर्जे / Loans and Advances	10	4751588396.00	4934023502.63
वसूलीसाठी आलेली बिले (उलट बाजूप्रमाणे)		5000.00	5000.00
Bills Receivable Being Bills For Collection (as per contra)			
येणे व्याज / Interest Receivable	11	716601700.88	553977046.97
स्थावर मालमत्ता / Fixed Assets	12	172303964.69	174299508.39
अन्य मालमत्ता / Other Assets	13	238279473.40	248522834.99
एकूण ₹ / Total ₹		9923222582.99	9798503806.16

श्री. महेंद्र वसंत बनगर
अध्यक्ष

श्री. दिनकर कोंडिबा खोपडे
उपाध्यक्ष

श्री. शशिकांत लक्ष्मण अभंग
मुख्य कार्यकारी अधिकारी

संचालक

श्री. विनायक कृष्णाजी गाडवे
श्री. तुकाराम राघू धोडे
श्री. चंद्रकांत शंकर पवार
श्री. अमोल भारत शेंडगे
सौ. वनिता संतोष साळुंखे
श्री. तुषार विजयसिंग कदम (कर्मचारी प्रतिनिधी)

श्री. गोविंद आण्णा विरकर
श्री. मोहन दिनकर गव्हाणे
श्री. विठ्ठल यशवंत विरकर
श्री. किसन बाबा मदने
श्री. विजयकुमार गेनभाऊ शिंदे (तज्ज संचालक)
श्री. उदयसिंह वामनराव माने (कर्मचारी प्रतिनिधी)

श्री. माधव पांडुरंग गडदे
श्री. दादासो आनंदा पुकळे
श्री. धोंडिबा दिनकर पाटणे
सौ. स्मिता मारुती विरकर
श्री. माधव जगन्नाथ प्रभूणे (तज्ज संचालक)

दि. ३१ मार्च, २०२३ अखेरचे नफा-तोटा पत्रक

खर्च / EXPENDITURE	SCHEDULES	2021-2022	2022-2023
ठेवी वरील व्याज / Interest on Deposits, Borrowings, etc.	4	366051475.57	359463445.90
पगार आणि भत्ते / Salaries & Allowances	5	135486097.03	144500243.96
संचालकांचे सभा व प्रवास भत्ते / Director Meeting & Travelling Allowances		1289412.00	1984008.20
भाडे, कर, विज, जन. इन्सु. इ. / Rent, Taxes, Insurance, Lighting, etc.	6	25889630.93	19611236.27
टपाल, दूरध्वनी व तार / Postage, Courier and Telephone Charges		1272870.24	978172.84
हिशेब तपासणी शुल्क / Audit Fees	7	2152320.34	2411500.00
घसारा / Depreciation		9569138.19	10427813.19
छपाई, लेखनसामग्री व जाहीरात / Printing Stationery and Advertisement			
i. छपाई व लेखनसामग्री / Printing and Stationery		4096535.18	4152138.25
ii. जाहीरात / Advertisements		447883.24	831855.54
इतर खर्च / Other Expenditure			
i. दुरुस्ती खर्च / Repairs and Maintenance of assets		863921.76	864163.08
ii. डीआयसीजीसी विमा हप्ता / Premium paid to DICGC		5937008.00	9080867.00
iii. प्रवास खर्च / Travelling and conveyance		511208.30	791087.00
iv. सुरक्षा व्यवस्था खर्च / Security Charges		4485954.00	5478101.00
v. एचटीएम गुंतवणूकीवरील अधिमूल्याचे अमोराटायझेन / Amortisation of Investment		2346621.00	2346621.00
vi. इतर खर्च / Other Expenses	8	14857370.36	19337042.82
तरतूदी / Provisions			
i. पीएमसी बँक तरतूद / PMC Bank Provision		56209368.60	16018400.00
ii. प्रमाणित जिदगी नीधी तरतूद / Std. Assets		3450000.00	1700000.00
iii. इतर तरतूदी / Other Provisions BDDR	9	49750000.00	-
iv. गुंतवणुकीवरील घसारा / Investment Depreciation Reserve		8612528.00	13500000.00
v. श्रेय बॉण्ड / Srei Bond Provision		3159000.00	28336230.00
आयकर तरतूद / Income Tax Provision			
i. चालू वर्षाचा कर / Current Tax		16712300.00	12154860.00
एकूण खर्च / Total Expenses		713150642.74	653967786.05
निव्वळ नफा / Net Profit After Tax		17647158.45	43167722.00
एकूण ₹ / Total ₹		730797801.19	697135508.05

आमच्या स्वतंत्र निवेदनाप्रमाणे

मे. जैन अॅन्ड जैन LLP

चार्टर्ड अकॉटेंट (वैधानिक सनदी लेखापरीक्षक)

FRN No: 103869W/W100630

सही

सीए सुबोध रसाळ

सहा. सरव्यवस्थापक (बॉर्किंग)

सही

रश्मी परब

सहा. सरव्यवस्थापक (ऑडीट)

सीए जे. जे. शाह

भागीदार

M.No.110807

UDIN: 23110807BGWJZ1793

सही

श्री. महेंद्र वसंत बनगर

अध्यक्ष

सही

श्री. दिनकर कोंडिबा खोपडे

उपाध्यक्ष

सही

श्री. शशिकांत लक्ष्मण अभंग

मुख्य कार्यकारी अधिकारी

Date : 22nd June 2023

Place : Mumbai

PROFIT & LOSS ACCOUNT FOR THE YEAR ENDED 31ST MARCH, 2023

उत्पन्न / INCOME	SCHEDULES	2021-2022	2022-2023
व्याज व वटाव / Interest & Discount	1	630316215.10	652839158.94
कमिशन / Commission		592396.14	722683.74
गुंतवणूक विक्रीचा नफा / Profit on Sale of Investment		12340776.89	12347100.29
लाभांश एमडीसीसी / Dividend MDCC & Unity Finance		1800.00	3774231.30
इतर उत्पन्न / Other Receipts			
i. सेवा शुल्क / Bank Service Charges	2	13257267.26	12312349.77
ii. लॉकर भाडे / Rent received on lockers		2445507.32	2577457.50
iii. मालमत्ता विक्रीचा नफा / Profit on Sale of Assets		101011.00	10222.00
iv. इतर उत्पन्न / Miscellaneous Income	3	11900477.44	11921874.51
v. गुंतवणूकीवरील घसारा निधीतून वर्ग (Investement Depreciation Reserve written back)		45000000.00	0.00
vi. गुंतवणूक चढ-उतार निधीतून वर्ग Investment Fluctuation Reserve Written Back		3009368.60	0.00
vii. Special Reserve u/s 36 (VIII) Written Back		3378000.00	0.00
viii. उत्पादीत कर्ज निधीतून वर्ग 5 % std asset written back covid		2500000.00	0.00
ix. आयकर परतावा व्याज Income Tax Refund Interest		3222740.00	796624.00
x. आकस्मिक निधी Contingency Fund Written Back		1000000.00	0.00
xi. Deffered Tax Credit		(517758.56)	(166194.00)
xii. विशेष आकस्मिक निधी Special Contingency Fund Written Back		2250000.00	0.00
एकूण ₹ / Total ₹		730797801.19	697135508.05

श्री. महेंद्र वसंत बनगर
अध्यक्ष

श्री. दिनकर कोंडिबा खोपडे
उपाध्यक्ष

श्री. शशिकांत लक्ष्मण अभंग
मुख्य कार्यकारी अधिकारी

संचालक

श्री. विनायक कृष्णाजी गाडवे
श्री. तुकाराम राघू धोडे
श्री. चंद्रकांत शंकर पवार
श्री. अमोल भारत शेंडगे
सौ. वनिता संतोष साळुंखे
श्री. तुषार विजयसिंग कदम (कर्मचारी प्रतिनिधि)

श्री. गोविंद आण्णा विरकर
श्री. मोहन दिनकर गळ्हाणे
श्री. विठ्ठल यशवंत विरकर
श्री. किसन बाबा मदने
श्री. विजयकुमार गेनभाऊ शिंदे (तज्ज संचालक)
श्री. उदयसिंह वामनराव माने (कर्मचारी प्रतिनिधि)

श्री. माधव पांडुरंग गडदे
श्री. दादासो आनंदा पुकळे
श्री. धोंडिबा दिनकर पाटणे
सौ. स्मिता मारुती विरकर
श्री. माधव जगन्नाथ प्रभूणे (तज्ज संचालक)

दि. ३१ मार्च, २०२३ अखेरचे ताळेबंद पत्रकाचे परिशिष्ट

SCHEDULE 1	भांडवल व देणी / Capital and Liabilities	2021-2022	2022-2023
	अधिकृत भाग भांडवल / Authorised Capital 20000000 shares of ₹10/- each	200000000.00	200000000.00
	बसूल भाग भांडवल / Subscribed Capital	168026810.00	163804610.00
	एकूण ₹ / Total ₹	168026810.00	163804610.00
SCHEDULE 2	राखीव व इतर निधी / Other Reserves	2021-2022	2022-2023
	i. गंगाजली / Statutory Reserve Fund ii. इमारत निधी / Building Fund iii. लाभांश समीकरण निधी / Dividend Equalisation Fund iv. बुडीत व संशयीत कर्ज निधी / Bad & Doubtful Debts Reserve v. सर्व साधारण राखीव निधी / General Reserve Fund vi. कर्मचारी कल्याण निधी / Staff Welfare Fund vii. गुंतवणूक चढतार निधी / Investment Fluctuation Reserve viii. सहकार विकास निधी / Co-op Development Fund ix. अमृत महोत्सव निधी / Platinum Jubilee Fund x. सभासद कल्याण निधी / Shareholder Welfare Fund xi. आकस्मिक निधी / Contingency Fund xii. विशेष आकस्मिक निधी / Special Contingency Fund xiii. प्रमाणित जिंदगी निधी / Contingent Prov. for Std. Assets xiv. धर्मदाय निधी / Charity Fund xv. कर्मचारी प्रशिक्षण निधी / Staff Education Fund xvi. सदस्य प्रशिक्षण निधी / Member Education Fund	303982416.16 166121000.00 8400741.39 506700839.15 8858096.78 466966.50 5845631.40 2292000.00 3975443.35 1444447.54 100000.00 4000000.00 17470000.00 1777770.00 808096.40 11227428.36	313749746.22 168621000.00 8400741.39 411864499.03 8607736.83 166966.50 6575631.40 2292000.00 3975443.35 1845197.54 100000.00 4000000.00 19170000.00 1777770.00 600563.40 12109964.97
	एकूण ₹ / Total ₹	1043470877.03	963857260.63
SCHEDULE 3	ठेवी / Deposits	2021-2022	2022-2023
	i. बचत ठेवी / Saving Deposits (a) वैयक्तिक / From Individual (b) संस्था / From Societies ii. चालू ठेवी / Current Deposits (a) वैयक्तिक / From Individual (b) संस्था / From Societies iii. मुदत ठेवी / Fixed Deposits (a) वैयक्तिक / From Individual (b) संस्था / From Societies iv. आवर्त ठेवी / Recurring Deposits (a) वैयक्तिक / From Individual (b) संस्था / From Societies	2705621996.20 64433585.94 211304902.46 3293551.54 4106364762.06 280209598.41 49486975.77 19578.00	2735265988.57 60058897.18 294617723.67 6857677.97 4053537386.27 260492466.41 48326696.77 746318.00
	एकूण ₹ / Total ₹	7420734950.38	7459903154.84
SCHEDULE 4	थकीत व्याजाची तरतूद / Overdue Interest Reserves	2021-2022	2022-2023
	अँवार्ड व्याजाची तरतूद / Overdue Interest Reserves on Award थकीत व दंड व्याजाची तरतूद / Overdue Interest & Penal Int. Reserve थकीत रोखपत व्याजाची तरतूद / Overdue Interest Reserve on CC A/cs	536885409.00 70409667.88 15313918.14	393311212.41 51411588.68 11471884.61
	एकूण ₹ / Total ₹	622608995.02	456194685.70

SCHEDULES TO BALANCE SHEET AS ON 31ST MARCH, 2023

SCHEDULE 5	इतर देणी / Other Liabilities & Provisions	2021-2022	2022-2023
i. पे-ऑर्डर्स / Pay Orders Payable	6765482.19	11761857.15	
ii. देणे लाभांश / Dividend Payable	4822980.76	2532949.76	
iii. अन्य देय रकमा / Sundry Creditors	10165778.44	10904355.95	
iv. हिशेब तपासणी शुल्क / Audit Fees Payable	2732000.00	2631587.00	
v. कर्मचारी इन्कमटॉक्स तरतूद / Pro. for Staff Income Tax	0.00	38024.00	
vi. गुंतवणूक घसारा निधी / Investment Depreciation Reserve	33737665.00	47237665.00	
vii. जादा कामाचा मोबदला / Closing Allowance Payable to Staff	378725.00	295525.00	
viii. सस्पेंस खाते / Suspense A/c	1479744.79	1323685.50	
ix. आयकर तरतूद / Income Tax Provision	164451141.00	165951141.00	
x. गुंतवणूक घसारा निधी / Provision Srei Bond Principal	9034740.00	37370970.00	
xi. ठेव व्याजावरील करकपात / TDS on Interest on Deposits	1354730.00	1156121.05	
xii. डिमांड ड्राफ्ट / Demand Draft Payable	366273.00	272432.00	
xiii. पंजाब अॅण्ड महा बँक तरतूद / Prov. for PMC (unity small finance)	240276027.60	256294427.60	
xiv. मुदत संपलेल्या ठेवीच्या व्याजाची तरतूद / Prov. for Int.on Matured Deposits	5600000.00	5600000.00	
xv. कर्मचारी रजा रोखीकरण तरतूद / Prov. for leave incashment	0	1553043.00	
xvi. इतर / Others	41787522.25	35093091.12	
एकूण ₹ / Total ₹	522952810.03	580016875.13	
SCHEDULE 6	नफा-तोटा / Profit & Loss	2021-2022	2022-2023
गतवर्षीच्या ताळेबंदप्रमाणे / Profit as per Last Balance Sheet	6026533.98	17650732.23	
वजा - विभागणी / Less : Appropriation	6022960.20	17645977.67	
विभागणीपूर्वीचा नफा / Unappropriated Profit	3573.78	4754.56	
अधिक - वर्षाचा नफा / Add : Profit for the year	17647158.45	43167722.00	
एकूण ₹ / Total ₹	17647158.45	43167722.00	
SCHEDULE 7	रोख आणि निर्देशित बँकांतील शिल्लक / Cash and Bank Balance	2021-2022	2022-2023
i. रोख / Cash in Hand	68325983.65	85222895.58	
ii. रिझर्व बँक ऑफ इंडिया / Reserve Bank of India	56810577.40	76347449.50	
iii. स्टेट बँक ऑफ इंडिया / State Bank of India	8983158.07	102513158.01	
iv. महा. स्टेट को. ऑप. बँक लि. / MSC Bank	20501.37	30265.37	
v. मुंबई जिल्हा मध्यवर्ती बँक लि. / MDCC Bank	1660157.26	2413441.26	
vi. आय.डी.बी.आय. बँक लि. / IDBI Bank	193898175.73	202650429.14	
vii. बँक ऑफ इंडिया / Bank of India	2290008.07	2293008.07	
एकूण ₹ / Total ₹	331988561.55	471470646.93	
SCHEDULE 8	अन्य बँकांमधील शिल्लक / Balance with other Banks Current Accounts	2021-2022	2022-2023
i. येस बँक लि. / YES Bank Ltd.	16243902.14	13803934.02	
ii. सारस्वत को. ऑप. बँक लि. / Saraswat Co-op Bank Ltd.	29223381.67	46663927.15	
iii. आय.सी.आय.सी.आय.बँक लि. / ICICI Bank Ltd.	21373200.70	11553603.99	
iv. एच.डी.एफ.सी. बँक लि. / HDFC Bank	478954.72	9211850.02	
v. इंडस. इंड बँक लि. / Indusind Bank Ltd.	91611.24	0.00	
vi. पीएमसी बँक / PMC Bank	400460046.00	0.00	
एकूण ₹ / Total ₹	467871096.47	81233315.18	

दि. ३१ मार्च, २०२३ अखेरचे ताळेबंद पत्रकाचे परिशिष्ट

SCHEDULE 9	गुंतवणूक / Investments	2021-2022	2022-2023
i.	मध्यवर्ती व राज्य सरकारचे रोखे / Central and State Govt. Securities	2781295125.00	2664830498.62
ii.	पी.एस.यु. बॉण्ड / PSU Bonds	93140230.00	493600270.00
iii.	सहकारी संस्थांचे भाग / Shares in Co-op Institutions	25500.00	25500.00
iv.	मुदत ठेवी / स्टेट बैंक ऑफ इंडिया / FDR with State Bank of India	1036805.00	1082647.45
v.	अन्य बैंक मुदत ठेवी / FDR With Other Banks	369086730.00	175433035.00
	एकूण ₹ / Total ₹	3244584390.00	3334971951.07
SCHEDULE 10	कर्ज / Loans and Advances	2021-2022	2022-2023
i.	कॅश क्रेडिट, ओवर ह्राफ्ट, बिल्स डिस्कौंटिंग इ. पैकी दृश्य तारणावर Short Term Loans CC, Overdrafts, Bill Discounting दृश्यतारण / Tangible Securities अनुत्पादीत कर्ज / NPA Amount	2482850288.78	2619303507.55
ii.	मध्यम मुदतीची कर्ज / Medium Term Loans दृश्यतारण / Tangible Securities असुरक्षित / Unsecured अनुत्पादीत कर्ज / NPA Amount	2482850288.78 170026816.58 1747099570.33	2619303507.55 11,97,02,963.19 1799002538.84
iii.	दीर्घ मुदतीची कर्ज / Long Term Loans दृश्य तारण / Tangible Securities अनुत्पादीत कर्ज / NPA Amount	933663094.14 813436476.19 354941500.99 521638536.89	1019230623.46 779771915.38 20,54,51,495.82 515717456.24
	एकूण ₹ / Total ₹ (i + ii + iii)	521638536.89 521638536.89 17189936.00 4751588396.00	515717456.24 515717456.24 1,50,95,330.77 4934023502.63
SCHEDULE 11	येणे व्याज / Interest Receivable	2021-2022	2022-2023
i.	अंवार्ड खाती / Unapplied Interest (Award)	536885409.00	393311212.41
ii.	अनुत्पादीत कर्जावरील व्याज / on Loans & Advances NPA	70409667.88	51411588.68
iii.	कर्मचारी कर्जावरील येणे व्याज / on Staff Housing Loans	53556695.00	57859685.00
iv.	गुंतवणूकीवरील येणे व्याज / on Investments	55749929.00	51394560.88
	एकूण ₹ / Total ₹	716601700.88	553977046.97
SCHEDULE 12	स्थावर मालमत्ता / Fixed Assets	2021-2022	2022-2023
i.	जागा (घसारा वजा जाता) / Premises Less Depreciation	147387321.21	147208694.84
ii.	फर्निचर आणि फिक्चर्स (घसारा वजा जाता) / Furniture & Fixture	22770690.50	26851564.89
iii.	वाहने / Bank Vehicles Less Depreciation	341784.66	239248.66
iv.	सॉफ्टवेअर / Software Purchase	1804168.32	0.00
	एकूण ₹ / Total ₹	172303964.69	174299508.39
SCHEDULE 13	अन्य मालमत्ता / Other Assets	2021-2022	2022-2023
i.	किरकोळ येणी / Sundry Debtors	8500.00	3273044.00
ii.	हातातील शिल्लक तिकिटे / Stamps in Hand	343600.00	464000.00
iii.	अनामत रकमा / Security Deposits	3419128.00	2442717.05
iv.	शिल्लक छपाई व लेखन साहित्य / Stock of Stationery	1107322.57	1166309.29
v.	आगाऊ केलेला खर्च / Prepaid Expenses	669154.50	697347.50
vi.	आयकर / Advance Income Tax	164451141.00	180951141.00
vii.	आयकर येणे / Income Tax Receivable	5066990.00	0.00
viii.	संसीधायल / Cash Margin Money with CCIL	20200000.00	20200000.00
ix.	डेफर्ड टॅक्स (निव्वळ) / Deferred Tax Assets (Net)	7655870.44	7489676.44
x.	इतर / Others	35357766.89	31838599.71
	एकूण ₹ / Total ₹	238279473.40	248522834.99

SCHEDULES TO PROFIT & LOSS ACCOUNT FOR THE YEAR ENDED 31ST MARCH, 2023

SCHEDULE 1	व्याज व वटाव / Interest & Discounts	2021-2022	2022-2023
i.	कर्जावरील व्याज / Loans & Advances	410904191.28	437011480.94
ii.	गुंतवणूकीवरील व्याज / Investments	219412023.82	215827678.00
	एकूण ₹ / Total ₹	630316215.10	652839158.94
SCHEDULE 2	बँकेचे शुल्क / Bank Charges	2021-2022	2022-2023
	चेक विलअरींग चार्जेस / Clearing Cheque Charges	570042.11	597631.84
	सेवा शुल्क / Service Charges	7364953.26	5845975.93
	कायदा खर्च वसूली / Legal Charges received from parties	635700.00	667500.00
	कर्ज प्रक्रिया/नोटीस/भेट / Loan Processing/Notice/Visit etc.	4686571.89	5201242.00
	एकूण ₹ / Total ₹	13257267.26	12312349.77
SCHEDULE 3	इतर उत्पन्न / Miscellaneous Income	2021-2022	2022-2023
	बंद खाते शुल्क / Account closure charges	346331.93	316877.00
	कमी शिल्लक शुल्क / Minimum Balance Charges	2109094.70	2175910.49
	स्टॉक स्टेटमेंट शुल्क / Stock Statement Charges	67000.00	64535.00
	किरकोळ / Misc. Income	418091.42	54057.17
	फोलिओ शुल्क / Folio Charges	1358389.83	1540887.89
	इसीएस शुल्क / ECS DR / CR Charges	117165.94	131446.37
	रोख पडताळणी शुल्क / Cash Handling charges	171159.30	188635.00
	सिबिल शुल्क / CIBIL Charges	557297.63	491293.14
	इनवर्ड रिटर्न शुल्क / Inward Return Charges	3056470.78	2796878.54
	आउटवर्ड रिटर्न शुल्क / Outward Return Charges	278019.76	266740.42
	स्टॉप पेमेंट शुल्क / Stop Payment Cheque Charges	31084.00	32502.00
	ATM / NFS Acquirer/Issuer/POS/Imps/ financial Transaction	3390372.15	3862111.49
	एकूण ₹ / Total ₹	11900477.44	11921874.51
SCHEDULE 4	ठेवी व कर्जावरील व्याज / Interest on Deposits, Borrowings, etc.	2021-2022	2022-2023
	मुदत ठेव / Fixed Deposits	246391503.75	245506161.53
	धनवर्धिनी / Dhanvardhini Deposit	32378343.00	28402601.00
	बचत / Saving Bank Deposit	84001207.35	82590840.37
	आवर्त / Recurring Deposit	3266456.00	2963843.00
	सुरक्षा / Security Deposit	15962.47	0.00
	कर्जावरील व्याज / Interest on Borrowings	(1997.00)	0.00
	एकूण ₹ / Total ₹	366051475.57	359463445.90
SCHEDULE 5	पगार आणि भत्ते / Salaries & Allowances	2021-2022	2022-2023
	पगार आणि भत्ते / Salary & Allowances	119854245.95	130215367.96
	भविष्य निवाह निधी / Bank Contribution to Staff P.F.	11672879.00	11616893.00
	व्यवस्थापन खर्च / Administrative Charges	637432.00	626569.00
	कर्मचारी गणवेष / Staff Uniform	59773.00	58035.00
	Staff Group Gratuity with LIC Provision	3142692.08.	1412567.0000
	कर्मचारी रजा तरतुद / Leave Encashment Provision	119075.00	570812.00
	एकूण ₹ / Total ₹	135486097.03	144500243.96

दि. ३१ मार्च, २०२३ अखेरचे नफा तोटा पत्रकाचे परिशिष्ट

SCHEDULE 6	भाडे/कर/विज/जन.इन्सु.इ. / Rent, Taxes, Insurance, Lighting, etc.	2021-2022	2022-2023
कर / Municipal Taxes	1277887.00	2158197.00	
पाणी खर्च / Water Charges	349605.00	203946.00	
जन. इन्शुरन्स / General Insurance	4654930.86	4511965.00	
इमारत भाडे / Rent on Premises	3571856.00	4891880.00	
वीज खर्च / Electricity Charges	2900345.24	3428006.95	
सोसायटी मेन्टेनेन्स / Society Maintenance	1362554.50	1286112.00	
Other taxes (cgst+sgst)	11772452.33	3131129.32	
एकूण ₹ / Total ₹	25889630.93	19611236.27	
SCHEDULE 7	हिशेब तपासणी शुल्क / Audit Fees & Professional Charges	2021-2022	2022-2023
अंतर्गत हिशेब तपासणी शुल्क / Internal Auditors fees	368500.00	4425000.00	
समावर्ती लेखा शुल्क / Concurrent Auditors fees	358000.00	319000.00	
शासकिय शुल्क / Goverment Auditors Fees	1115320.34	1200000.00	
कर हिशेब तपासणी शुल्क / Tax Audit Fees	70000.00	70000.00	
संगणक प्रणाली लेखापरीक्षण / System Audit fees	240500.00	380000.00	
एकूण ₹ / Total ₹	2152320.34	2411500.00	
SCHEDULE 8	इतर खर्च / Other Expenses	2021-2022	2022-2023
वाहन खर्च / Vehicle Expenses	503466.28	715729.38	
वार्षिक वर्गीयी / Annual Subscription	197550.00	201200.00	
सर्वसाधारण सभा खर्च / General Meeting Expenses	449263.00	1927025.00	
समारोहन खर्च / Clearing House Charges	269176.00	271055.50	
संचालक शिक्षण खर्च / Director Education Expenses	9000.00	149422.00	
प्रोफेशनल खर्च / Professional Charges	1469471.00	3302206.00	
वार्षिक सेवा दुरुस्ती / AMC	2850287.66	1926771.06	
हार्डवेअर खर्च / Computer Hardware Expenses	11792.00	8855.00	
किरकोळ खर्च / Miscellaneous Expenses	5384629.46	6462228.13	
मालमत्ता विक्रीचा तोटा / Loss on Sale of Assets	63787.40	611586.31	
अनुषंगीक खर्च / Other incidental Charges	103000.00	—	
एनएफएस इश्यूअर चार्जेस / NFS Issuer Charges	3545947.56	3760964.44	
एकूण ₹ / Total ₹	14857370.36	19337042.82	
SCHEDULE 9	इतर तरतूदी / Other Provisions	2021-2022	2022-2023
बुडीत व संशयीत कर्ज निधी / Provision for Bad & Doubtful Debts	49750000.00	0.00	
एकूण ₹ / Total ₹	49750000.00	0.00	

(मुळ इंग्रजीमध्ये दिलेल्या लेखापरिक्षण अहवालाचा स्वैर मराठी अनुवाद)

वैधानिक लेखापरिक्षकांचा अहवाल

(सहकारी बँकांना लागू होणा-या बँकींग नियमन कायद्याच्या कलम ३१ व महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायद्याच्या कलम ८१ अंतर्गत)

प्रति,

मा. सभासद

दि कुर्ला नागरिक सहकारी बँक लि. मुंबई

१. पात्र मत (क्वॉलिफाईड ओपिनियन) :-

आम्ही दि कुर्ला नागरिक सहकारी बँक लिमिटेडच्या सोबत जोडलेल्या आर्थिक पत्रकांचे लेखापरिक्षण केले आहे. ज्यामध्ये ३१/०३/२०२३ च्या ताळेबंदाचा आणि त्यानंतर संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा खाते आणि महत्वाच्या लेखा धोरणांचा सारांश आणि इतर स्पष्टीकरण माहिती याचा समावेश आहे. त्याचबरोबर समावर्ती लेखापरिक्षक व अंतर्गत लेखापरिक्षकांद्वारे सत्यापित केलेल्या व आमच्या मार्फत लेखापरिक्षण केलेल्या बँकेच्या १२ शाखांच्या आर्थिक पत्रकांचे या आर्थिक पत्रकांमध्ये एकत्रिकरण केले आहे.

आमच्या मते आणि आम्हाला दिलेल्या स्पष्टीकरणानुसार क्वॉलिफाईड ओपिनियन परिच्छेदामध्ये वर्णन केलेल्या बाबींचे संभाव्य परिणाम वगळता सदर आर्थिक पत्रके, हिंशेब विषयक महत्वाच्या धोरणांचा सारांश आणि नोटस ऑफ अकॉर्ट्स सहकारी सोसायटीला लागू असलेल्या बँकिंग रेग्युलेशन ऐक्ट १९४९ व महाराष्ट्र को-ऑप. सोसायटीस ऐक्ट १९६० नुसार आवश्यक ती माहिती देत असून बँकांना लागू असणारी सर्वसाधारणपणे स्विकारण्यात येणारी लेखातत्वे यानुसार बँकेच्या दि. ३१/०३/२०२३ च्या आर्थिक स्थितीबदल आणि बँकेच्या आर्थिक कामगिरीविषयी खरा आणि योग्य दृष्टीकोन दिला आहे.

२. पात्र मताचा आधार (बेसिस फॉर कॉलिफाईड ओपिनियन) :-

- अ) बँकेने रु. ३९.२.३४ लाखाची कमतरता भरून काढण्यासाठी एकुण गुतंवणूकीच्या ५ टक्के पर्यंत आयएफआरची तरतूद करणे आवश्यक आहे.
- ब) खालील इन्ट्रीज संडी डेटर्स खाती नावे असून तीचे भांडवलीकरण करणे आवश्यक आहे. त्यामुळे या रक्कमेबाबत स्थावर मालमत्ता आणि त्यावरील घसारा निश्चित करता आला नाही.

तपशिल	रु. लाखात
वेदास रियालेटर्स प्रा.लि. - गोवंडी शाखा, पुनर्विकास	14.81
दादाजी धाकजी इंफोटेक प्रा.लि. - चेकबुक प्रिंटिंग मशिन	2.80

- क) खालील इन्ट्रीज संडी डेटर्स खाती नावे असल्यामुळे बँकेचा नफा आणि इतर मालमत्ता जास्त दाखविली आहे.

तपशिल	रु. लाखात
जीएसटीची वार्षिक फाईलिंगमध्ये अदा केलेली जीएसटीची देय रक्कम	7.01

- ड) बँकेने यावर्षात खालीलप्रमाणे उत्पन्न अधिक (+) / कमी (-) दाखविले आहे.

तपशिल	रु. लाखात
आयसीआयसीआय लॉन्चबार्ड यांच्याकडून मिळालेले उत्पन्न	(-) 12.00
युनिटी फायनान्स बँक यांच्या परप्युचल नॉन कन्फ्रटीबल प्रेफरन्स शेअर्स वरील येणे उत्पन्न	(+) 5.70

- इ) नोट क्र. १ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे लेखामानांकनाच्या प्रलंबित अनुपालनाचा आर्थिक पत्रकांवर होणारा परिणाम निश्चित करता येत नाही.
- ई) भारतीय रिझर्व बँकेने नमूद केल्यानुसार नियामक, वैधानिक आणि इतर बाबींच्या संदर्भात प्रलंबित अनुपालन टिप क्रमांक - १० (एच) मध्ये नमूद केले आहे आणि आमच्या टिपण्या आणि निरक्षणे, जे ऑडिट मेमोरॅन्डम भाग ए, बी, सी, फॉर्म १ आणि ७ मध्ये समाविष्ट आहेत. ते सोबत जोडले आहेत. याचा बँकेच्या आर्थिक विवरणे आणि सीआरएआर वरील परिणाम निश्चित केलेला नाही.

आम्ही आमचे लेखापरिक्षण आयसीएआयने जारी केलेल्या स्टॅन्डर्ड अॅन ऑडिटींग नुसार केलेले आहे. त्या मानांकनाअंतर्गत आमच्या जबाबदा-यांचे आमच्या अहवालाच्या आर्थिक विवरण विभागाच्या लेखापरिक्षणासाठी लेखापरिक्षकांच्या जबाबदा-यांमध्ये वर्णन केलेले आहे. आम्ही इन्स्टीट्युट ऑफ चार्टर्ड अकाउटंट्स अॅफ इंडियाने जारी केलेल्या नैतिकतेच्या संहितेनुसार बैंकपासून स्वतंत्र आहोत आणि त्या कायद्याच्या तरतूदींखालील आर्थिक स्टेटमेंट्सचे लेखापरिक्षण आणि त्याखालील नियमांशी संबंधीत असलेल्या नैतिक आवश्यकतांसह आम्ही या आवश्यकता आणि आयसीएआयच्या आचार संहितेनुसार आमच्या इतर नैतिक जबाबदा-या पूर्ण केल्या आहेत. आमचा विश्वास आहे की, आम्हांला मिळालेले लेखापरिक्षण पुरावे आमच्या पात्र मताला आधार देण्यासाठी पुरेसे आणि योग्य आहे.

आर्थिक पत्रकाबाबत व्यवस्थापनाची जबाबदारी :-

३. बैंकचे संचालक मंडळ आणि व्यवस्थापन बैंकेच्या वित्तीय पत्रकांच्या तयारीस जबाबदार आहेत. जी बैंकेच्या आर्थिक स्थिती आणि आर्थिक कामगिरीचा खरा आणि निष्पक्ष दृष्टीकोन देतात.

आरसीएआय ने जारी केलेले लेखामानक आणि बैंकिंग रेग्युलेशन ऐक्ट १९४९ च्या तरतूदी, रिझर्व बँक ऑफ इंडियाने जारी केलेली मार्गदर्शक तत्वे आणि सहकारी संस्थाच्या निबंधकांनी जारी केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांसह, भारतात सामान्यतः स्विकारण्यात आलेल्या लेखा तत्वानुसार, महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६० आणि महाराष्ट्र सहकारी संस्था नियम १९६१ वेळोवेळी सुधारित केल्याप्रमाणे यानुसार बैंकेची वित्तीय पत्रके बैंकीची आर्थिक स्थिती आणि आर्थिक कामगिरीचे खरे आणि निष्पक्ष सादरीकरण देतात. ती तयार करण्यास बैंकचे संचालक मंडळ आणि व्यवस्थापन जबाबदार आहे.

या जबाबदारीमध्ये बैंकेच्या मालमत्तेचे रक्षण करण्यासाठी आणि फसवणूक व इतर अनियमिता रोखण्यासाठी आणि शोधण्यासाठी कायद्याच्या तरतूदी नुसार पुरेसा लेखा रेकॉर्ड राखणे, योग्य लेखा धोरणाची निवड करणे, वाजवी आणि विवेकी निर्णय आणि अंदाज करणे आणि लेखांच्या नोंदींची अचूकता आणि पुर्ता सुनिश्चित करण्यासाठी प्रभावीपणे कार्यरत असलेल्या पुरेशा अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणाची रचना, अंमलबजावणी आणि देखभाल करणे जे खरे आणि निष्पक्ष दृश्य देणा-या आणि भौतिक चुकीच्या विधानापासून मुक्त असलेल्या आर्थिक पत्रकांची तयारी आणि सादरीकरणाशी संबंधीत आहेत. याचा देखील समावेश आहे.

संचालक मंडळ बैंकेच्या अहवाल प्रक्रियेवर देखरेख करण्यासाठी जबाबदार आहेत.

आर्थिक पत्रकांच्या लेखापरिक्षणासाठी वैधानिक लेखा परिक्षकांची जबाबदारी . :-

४. आमचे उद्दीष्ट संपुर्णपणे आर्थिक पत्रके भौतिक गैरसमजातून आहेत की नाहीत हे पाहाणे आणि लेखापरिक्षण अहवाल जारी करणे ज्यात आमचे मत समाविष्ट आहे हे आहे. वाजवी आश्वासन हे उच्च स्तराचे आश्वासन आहे परंतु एसएस नुसार लेखापरिक्षण नेहमीच भौतिक चुकीचे विधान शोधेल याची हमी देता येत नाही. चुकीचे विधान फसवणूक अणि त्रुटींमुळे उद्भवू शकते आणि ते सत्य मानले जाते. जर वैयक्तिकरित्या किंवा एकत्रितपणे ते या आर्थिक पत्रकांच्या आधारवर घातलेल्या वापरकर्त्याच्या आर्थिक निर्णयावर प्रभाव पाढू शकेल.

वैधानिक लेखापरिक्षणानुसार लेखापरिक्षणाचा भाग म्हणून आम्ही व्यवसायिक निर्णय घेतो आणि संपुर्ण लेखापरिक्षणात व्यवसायिकता कायम ठेवतो. आम्ही पुढील बाबीसुधा करतो.

- आर्थिक विधानांच्या भौतिक चुकीच्या विधानांचे धोके ओळखणे आणि त्यांचे मुल्यांकन करणे. मग ते धोका किंवा त्रुटींमुळे असोत, त्या जोखमींना प्रतिसाद देणारी लेखापरिक्षणक कार्यपद्धती तयार करणे आणि आमच्या मताला आधार देण्यासाठी पुरेसे आणि योग्य लेखापरिक्षण पुरावे मिळविणे. फसवणूकीमुळे उद्भविलेली चुकीचे विधाने त्रुटींमुळे उद्भवलेल्या चुकीच्या विधानांपेक्षा जास्त धोकादायक असतात. कारण फसवणूकीमध्ये संगनमत, बनावट, हेतू पुरस्सर वगळणे, चुकीचे निवेदन किंवा अंतर्गत नियंत्रणाचे उल्लंघन असू शकते.
- लेखा परिक्षण प्रक्रियेची रचना करण्यासाठी लेखापरिक्षेशी संबंधीत अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणाची समज प्राप्त करणे. परंतु बैंकेच्या अंतर्गत नियंत्रणाच्या प्रभावीतेवर मत व्यक्त करण्याच्या हेतूने नाही.
- वापरलेल्या लेखा धोरणाची योग्यता आणि व्यवस्थापनाने केलेला लेखा अंदाज आणि संबंधीत प्रकटीकरणाच्या वाजवीपणाचे मुल्यांकन करणे.
- व्यवस्थापन चालू संस्था तत्वानुसार कामकाज करत असल्याबाबत खातरजमा करणे आणि प्राप्त केलेल्या लेखा पुराव्यानुसार चालू संस्था तत्वाला बाधा येत आहे का? याची तपासणी करणे आणि जर असे काही आढळल्यास अहवालात त्याबाबत माहिती नमूद करणे. आमचे मत हे आमच्या अहवालाच्या तारखेपर्यंत प्राप्त केलेल्या लेखा पुराव्याच्या आधारवर दिलेले आहे. मात्र भविष्यातील घटना आणि परिस्थिती बैंकेच्या चालू संस्था तत्वावर परिणाम करू शकते.
- आर्थिक पत्रकांच्या संपुर्ण सादरीकरण, रचना आणि सामुग्रीचे मुल्यांकन करणे आणि आर्थिक पत्रके खरे सादरीकरण करतात की नाही पहाणे.

अन्य कायदेशीर आणि नियामक आवश्यक बाबी :-

५. बैंकिंग रेग्युलेशन ऐक्ट १९४९ कलम २९, महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायदा १९६० व महाराष्ट्र सहकारी संस्था नियम १९६१नुसार ताळेबंद व नफा तोटा पत्रक फॉर्म ए व बी (शेडुल ३) नमुन्यात बनविण्यात आले आहे.

६. बँकिंग रेग्युलेशन इंक्ट १९४९ च्या कलम ३० आणि महाराष्ट्र राज्य सहकारी संस्था कायदा १९६० व नियम १९६१ च्या कलम ८१ मधील तरतूदीच्या अधीन राहून आम्ही अहवाल देतो की -
- अ) लेखापरिक्षणाकरीता आवश्यक असणारी सर्व माहिती व स्पष्टीकरणे आम्ही बँकेकडून घेतली असून त्याबाबत आम्ही समाधानी आहेत.
 - ब) आमच्या लक्षात आलेले बँकेचे व्यवहार हे बँकेला प्रदान केलेल्या अधिकाराच्या कक्षेत आहेत.
 - क) आमच्या मते बँकेने कायद्याअंतर्गत आवश्यक असणारी सर्व पुस्तके तयार केली असून आम्हाला लेखापरिक्षणाकरीता आवश्यक असणारे सर्व परतावे (Returns) शाखा व विभागाने उपलब्ध करून दिले आहेत.
 - ड) या अहवालाशी संबंधीत ताळेबंद आणि नफा-तोटा पत्रक खाते पूस्तकांशी सुसंगत आहेत.
 - ई) पॅरा २ (सी) मध्ये नमूद केलेले वगळता बँकेने अवलंबलेली खाते नोंदीची पद्धत ही भारतामध्ये मान्यता असलेल्या लेखा तत्वानुसार आहे.
७. महाराष्ट्र को-ऑप सोसायटी नियम १९६१ मधील कलम ६९ (६) नुसार आवश्यक माहिती ऑडीट मेमोमध्ये स्वतंत्रित्या दिलेली आहे.
८. सनदी लेखा परिक्षणाअंतर्गत या वर्षी बँकेला आम्ही “अ” वर्ग प्रदान केला आहे.

स्थळ : मुंबई

दिनांक : २२.०६.२०२३

मे. जैन एन्ड जैन एलएलपी

चार्टर्ड अकाउन्टेस

एफआरएन- १० ३८६९डब्लू/डब्लू १०० ६३०

UDIN: 23110807BGWJZ1793

(जे.जे. शहा)

भागिदार

मेंबरशिप नंबर- ११०८०७

- : सभासदांना सूचना :-

सभासदांच्या सोयीसाठी लेखापरिक्षण अहवाल व त्याच्या पुरवणीच्या मूळ इंग्रजी लिखाणाचा मराठीमध्ये स्वैर अनुवाद वरीलप्रमाणे दिला आहे. मराठी अनुवाद हा इंग्रजी मसुद्यावरून केलेला असला तरी त्यात काही तांत्रिक/वैधानिक शब्दांच्या किंवा तत्सम क्रुटी असु शकतात. त्या असल्याचे वाटल्यास त्यावेळी मूळ इंग्रजी अहवाल ग्राह्य मानला जाईल.

पुरवणी - १

दि. ३१ मार्च २०२३ रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षअखेरच्या ताळेबंद व नफा तोटा पत्रकांचा भाग असलेली
हिशेब विषयक महत्वाची धोरणे व हिशेब विषयक टिप्पणे.

(अ) हिशेब विषयक महत्वाची धोरणे :-

१) हिशेब विषयक संकेत -

अहवालातील आर्थिक पत्रके ही बँकिंग रेग्यलेशन कायदा १९४९, आरबीआयची मार्गदर्शक तत्वे, लेखाविषयक मानदंड, ICAI च्या मार्गदर्शक सुचना, बँकिंग उद्योगात प्रचलित पद्धतीशी अनुरूप आहेत आणि ही पत्रके कालनिहाय प्रत्यक्ष किंमतीनुसार चालू संस्था संकल्पना, सामान्यपणे स्विकृत अशा हिशेब विषयक पत्रकानुसार बनविली गेलेली आहेत.

२) अंदाजाचे मुलतत्व :-

बँकने तयार केलेली आर्थिक पत्रके सर्वसाधारणपणे ग्राह्य असलेल्या खातेनोंदीच्या तत्वावर आधारित असून जिंदगी व देणी तसेच आकस्मीत देणी त्यानुसार निश्चित केलेली आहेत. अहवाल जरी व्यवस्थापन घटनांबदलच्या उत्तम ज्ञानावर अंदाजित असले तरी प्रत्यक्ष परिणाम हे अंदाजापेक्षा भिन्न असू शकतात.

३) महसुल ओळख :-

- अ) विशेष उल्लेख केलेल्या बाबी वगळता उत्पन्न व खर्चाच्या बाबी या सर्वसाधारणपणे जमा आधारावर जमा घेण्यात आलेल्या आहेत.
- ब) अनुत्पादित मालमतेवरील व्याज त्याच्यी पूर्तता केली असता ओळखता येते.
- क) सार्वजनिक क्षेत्रातील बॉन्ड व्याज नियमितपणे प्राप्त होत असेल तरच जमा झाल्याने झालेली वाढ आधारावर मान्यता प्राप्त आहे.
- ड) गुंतवणूकीवरील लाभांश आणि बँकने दिलेल्या बँक गर्नेटीवरील कमिशन रोखीने ग्राहकांकडून अदा केले जातात.

४) गुंतवणूका :-

शासकीय सिक्युरिटीज, इतर मान्यता प्राप्त सिक्युरिटीज व इतर सिक्युरिटीजचा गुंतवणूकीमध्ये समावेश होतो. रिझर्व बँकेच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार या सिक्युरिटीजचे वर्गीकरण बँकने “मुदत अखेरपर्यंत चालू ठेवलेल्या” (हेल्ड टू मॅच्युरिटी) आणि “विक्री करीता तयार असलेल्या” (अव्हेलेबल फॉर सेल) या दोन श्रेणीमध्ये केले आहे.

सिक्युरिटीजच्या मुल्यांकनासाठी खालील तत्वे अवलंबिली आहेत :-

- अ) मुदतीअखेरपर्यंत चालू ठेवलेल्या सिक्युरिटीजकरिता खरेदीच्या मुल्यांनुसार परंतु खरेदीचे मुल्य दर्शनी किंमतीपेक्षा जास्त असल्यास दर्शनी किंमतपेक्षा जास्त असलेली प्रिमीयमध्ये रक्कम सिक्युरिटीच्या उर्वरीत कालावधीत अमॅरटाईज्ड केली जाते.
- ब) विक्रीसाठी तयार केलेल्या सिक्युरिटीज करीता :-
- अ) मध्यवर्ती सरकारचे रोखे :- बाजारभावावर आधारित FBIL ने ठरविलेल्या YTM सुत्रानुसार.
- ब) राज्य सरकारचे रोखे व इतर मान्यताप्राप्त सिक्युरिटीज :-बाजारभावावर आधारित FBIL ने ठरविलेल्या YTM सुत्रानुसार व त्यामध्ये तत्सम सरकारी रोखांवर २५ बेसीस पॉइन्ट ज्यादा मुल्यांकनानुसार.
- क) नॅन-एसएलआर सिक्युरिटीज :- बाजारभावावर आधारित सरकारी रोखांना लागू होणा-या YTM सुत्रानुसार व क्रिसील केअर मानांकनानुसार व FBIL सुत्रांप्रमाणे कापेरिट/पि.एस. यु. बॉन्डवर सरकारी रोखापेक्षा ज्यादा मुल्यांकनानुसार.

“विक्री करीता तयार असलेल्या” या श्रेणी मधील गुंतवणूकीचे मुल्यांकन करताना त्याच्या प्रतीनुसार, प्रत्येक स्क्रिप्टनुसार कमीत कमी बाजारमुल्य किंवा हिशेब पुस्तकात नोंदलेले मुल्य आणि घसारा इत्यादिचा विचार करून कमीत कमी असलेले मुल्य घेतले जाते. अशा गुंतवणूकीच्या मुल्यांमध्ये वाढ झाली असल्यास ती मुल्यांकनकरीता विचारात घेतली जात नाही. सिक्युरिटीज खरेदी करताना दिले गेलेले ब्रोकरेज, कमिशन, फी तसेच तुटक अवधीचे व्याज हे खर्च म्हणून गणले जाते. अनुत्पादक गुंतवणूका वेगळ्या करून त्यांच्यासमोर घसारा किंवा तरतुदी यांची रिझर्व बँकेच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार योग्य ती तरतूद केली जाते.

५) कर्जे :-

भारतीय रिझर्व बँकेच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार कर्जाचे वर्गीकरण प्रमाणित कर्जे (स्टॅन्डर्ड), दुय्यम प्रमाणित कर्जे (सब-स्टॅन्डर्ड), संशयित कर्जे (डाऊटफुल), व नुकसानक्षम कर्जे (लॉस) या श्रेणीमध्ये केले जाते व त्यावर भारतीय रिझर्व बँकेच्या उत्पन्न ठरविण्याच्या संकल्पना व जिंदगी वर्गीकरणासंबंधीच्या निश्चित केलेल्या प्रमाणानुसार तरतुदी केल्या जातात.

भारतीय रिझर्व बँकेच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार कर्जावरील थकीत व्याजाची वेगळी तरतुद थकीत व्याज निधी मध्ये करण्यात आली आहे.

६) स्थावर मालमत्ता आणि घसारा :-

- अ) सर्व स्थावर मालमत्ता त्यांच्या रिटर्न डाऊन क्लॅब्यूट्रोरे दर्शविण्यात आल्या आहेत, जी मालमत्तेची ऐतीहासीक किंमत (Historical Cost) वजा जमा घसारा अशी आहे. मालमत्तेच्या संपादनावर झालेल्या खर्चामध्ये प्रासांगिक खर्चाचा समावेश आहे.
- ब) स्थावर मालमत्तेचा घसारा व्यवस्थापनाद्वारे योग्य मानल्या गेलेल्या दराने आकारण्यात आलेला आहे. घसा-याचे दर खालीलप्रमाणे आहेत.

अ.क्र.	तपशिल	दर
१	जमीन आणि इमारत	०.५% (S.L.M.)
२	फार्निचर आणि फिक्चर	१.०% (W.D.V.)
३	संगणक आणि सॉफ्टवेअर	३.३.३.३% (S.L.M.)
४	यंत्रे	२.०% (W.D.V.)
५	बँक वाहन आणि एअरकंडिशन मशिन	३.०% (W.D.V.)
६	सुरक्षित जमा कक्ष	२.५% (W.D.V.)
७	वाचनालय पुस्तके	१.५% (W.D.V.)

- क) घसा-याबाबतीत पहिल्या सहामाहीत जर मालमत्ता खरेदी केलेली असेल तर वरीलप्रमाणे पूर्ण वर्षाचा घसारा काढण्यात येतो आणि जर दुस-या सहामाहीत मालमत्ता खरेदी केली असेल तर सहा महिन्याचा उपरोक्त दरानुसार घसारा आकारण्यात येतो.
- ड) या वर्षामध्ये कोणत्याही स्थावर मालमत्तेचे पुनर्मुल्यांकन केलेले नाही.
- ई) ऑडिट कालावधीमध्ये बँकने मालमत्तेची प्रत्यक्ष पडताळणी केलेली नाही.

७) कर्मचारी निवृत्तीचे लाभ :-

- अ) कर्मचा-यांच्या ग्रॅच्युर्फटी आणि लिल्ह इनकॅशमेंट संदर्भात जिवन विमा निगम (LIC) आणि एचडीएफसी स्टॅन्डर्ड लाईफ इन्शुरन्स कंपनी यांच्या पॉलीसीद्वारे तरतुद करण्यात आलेली आहे आणि जिवन विमा निगम व एचडीएफसी स्टॅन्डर्ड लाईफ इन्शुरन्स कं. लि. यांच्या पॉलिसीचा वार्षिक हप्ता नफा-तोटा पत्रकात नावे टाकून अदा करण्यात आला आहे.
- ब) बँकेतरफे कर्मचा-यांच्या भविष्य निर्वाह निधीकरीता अदा केली जाणारी रक्कम प्रत्यक्ष खर्चात दाखविली जाते.

८) भाडेकराराच्या जागा (ऑपरेटिंग लिज) :-

भाडे करारावर घेतलेल्या मालमत्तांच्या भाडे रकमा स्टेटलाईन पथ्दतीने नफा-तोटा पत्रकात खर्चामध्ये दाखविल्या आहेत. यासंबंधीच्या सुरुवातीच्या प्रत्यक्ष खर्चाच्या रकमा नफा-तोटा पत्रकात खर्चामध्ये दाखविल्या आहेत.

९) आयकर :-

करविषयक कायद्यामध्ये दिलेल्या दरांप्रमाणे व आयकर कायद्यानुसार चालू आयकराची तरतुद केली आहे. वेळेच्या फरकामुळे निर्माण होणारे डेफर्ड टॅक्स ऐसेट्स व लायब्लिटीज यांचे हिशेब करविषयक कायदे व त्यात दिलेले कराचे दर यानुसार ठेवले जातात.

१०) आकस्मित देणी (कॉन्टीनेन्टल लायब्लिटी) :-

आकस्मित देण्याची माहिती टिपणीमध्ये दिली जाते परंतु ती हिशेबात धरली जात नाही.

११) मालमत्तेचे दुर्बलीकरण :-

ज्या मालमत्तेचे वसुलीयुक्त मुल्य हे ती मालमत्ता धारण करण्यासाठी होणा-या खर्चप्रेक्षा कमी असते त्या मालमत्तेची गणना दुर्बल मालमत्तेत होते. ज्या आर्थिक वर्षात अशा दुर्बल मालमत्तेची निश्चित सुची केली जाते त्या वर्षात ती दुर्बल मालमत्ता खर्चामध्ये टाकून वर्ग केली जाते. अशा मालमत्तेचे वसूली मुल्य हे तिच्या पूर्वीच्या वर्षात दाखविलेल्या वर्षात वर्ग केलेल्या खर्चप्रेक्षा जास्त अंदाजाचे वाटल्यास अशा मालमत्तेच्या दाखविलेल्या खर्चाची नोंद उलट फिरवली जाते व नवीन अंदाजाप्रमाणे अशा मालमत्तेच्या नोंदी केल्या जातात.

१२) तरतूदी (लेखामानंक - २९) :-

बँकने पूर्वी केलेल्या व्यवहारांच्या अनुषंगाने निर्माण झालेल्या दायित्वांकरीता आवश्यक असणा-या तरतूदी निश्चित करण्यात आल्या असून त्यांचे अंदाजित व वस्तुनिष्ठ मुल्य वेळोवेळी ताळेबंद पत्रक तयार करताना विचारात घेण्यात आले आहे.

१३) वस्तु व सेवा करांचा लेखाजोखा :-

गोळा केलेला जीएसटी “जीएसटी ऑन लायब्लिटी” खात्यात जमा करण्यात आला आहे आणि विक्रेत्याला अदा केलेला जीएसटी ऑन ऐस्टे” खात्यात वर्ग करण्यात आला आहे.

खर्च खात्यावरील जीएसटीपैकी पात्र इनपूट टॅक्स सेट ऑफ म्हणून जमा घेण्यात आला आहे. जर इनपूट टॅक्स क्रेडीट वापरले गेले नसेल तर ते पूढे घेण्यात येऊन नंतर सेट ऑफ केले जाते.

जीएसटी कायद्यानुसार सेट ऑफ करण्यास परवानगी नसलेल्या खर्चावरील इनपूट टॅक्स क्रेडीट खर्ची टाकण्यात येते.

स्थावर मालमत्तेच्या बाबतीत विक्रेत्यास दिलेला जीएसटीमधील पात्र इनपूट टॅक्स क्रेडीट ग्राहकांकडून गोळा केलेल्या जीएसटीसमोर वापरले जाते आणि इनपूट टॅक्स क्रेडीटच्या ज्या भागाला परवानगी नाही तो मालमत्तेच्या किंमतीत जोडला जातो म्हणजेच त्यांचे भांडवलीकरण करण्यात येते.

उत्पन्न आणि खर्च ज्यावर जीएसटी लागू आहे त्याची खतावणी नेट ऑफ जीएसटी प्रमाणे केली आहे.

१४) रोखपत खात्यांवरील उत्पन्नाचे बाबत बँकने एकूअल पथ्दती अवलंबिली असून अन्य खात्यांच्या बाबत कॅश पथ्दत अवलंबिली आहे व वर्षाच्या शेवटी त्यांचे एकूअल पथ्दतीत रूपांतर केले आहे.

१५) राखीव व अन्य निधी :-

- अ) महाराष्ट्र राज्य सहकारी सोसायटी कायदा १९६० व उपविधीनुसार नफा विभागणी अंतर्गत निव्वळ नफ्याच्या २५ टक्के इतकी रक्कम राखीव निधीपोटी राखून ठेवण्यात आली आहे.
- ब) तीन वर्ष मागणी न केलेला लाभांश, प्रवेश फी व नाममात्र सभासद फी या रक्कमा वर्षा अखेरीस राखीव निधीमध्ये वर्ग करण्यात आल्या आहेत.

(ब) हिशोबांवरील टिप्पणे :-

१) लेखामानंकानुसार केलेली पुरता :-

अ) रोखप्रवाह विवरण पत्र -

लेखामानंक - ३ अंतर्गत आवश्यक रोखप्रवाह विवरण तयार केले नाही. कारण महाराष्ट्र को-ऑप. सोसायटी कायदा १९६० मध्ये रोखप्रवाह विवरण पत्र करणे नमूद केलेले नाही.

ब) पूर्व कालावधी खर्च आणि अतिरिक्त सामान्य बाबी :-

नफ्याचा एक भाग म्हणून विचारात घेण्यात आले आहे कारण व्यवस्थापनाच्या मते ही बाब फार महत्वाची नाही. अतिरिक्त सामान्य बाबी बद्लचा प्रत्यक्ष पुरावा हा नफा -तोटा पत्रकामध्ये दिसून येतो म्हणून वेगळा दाखविण्यात आलेला नाही.

क) घसा-याची खतावणी :-

मालमत्ता, प्लॅन्ट आणि उपकरणे मूळ किंमत वजा जमा असलेला घसारानीधी दाखविण्या ऐवजी रिटर्न डाऊन व्हॅल्यूने दाखविण्यात आली आहे. जी AS-10 नुसार नाही. घसा-याची जुळवणी करण्याचे काम सुरु आहे. जुळवणी केल्यानंतर त्याचा आर्थिक पत्रकांवर नेमका काय परिणाम होईल हे निश्चित करण्यात आलेले नाही.

ड) घटक निहाय अहवाल :-

बँकेचे संपुर्ण व्यवहार एकत्रित बँकिंग व्यवसाय अंतर्गत येत असल्याने वेगवेगळ्या प्रकारचे थोके किंवा फायदे यांचा परिणाम नसल्याने ए.एस.१७ प्रमाणे दर्शविण्याची गरज असल्याचे बँकेस लागू नाही.

इ) संबंधीत पक्ष प्रकटीकरण :-

बँक म. स. संस्था कायदा १९६० अंतर्गत नोंदणी झालेली आहे. आय.सी.ए.आय ने जारी केलेल्या अकांउटिंग स्टॅन्डर्ड १८ नसार मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या शिवाय घोषीत करण्यासारखा इतर कोणताही संबंधीत पक्षकार नाही. तसेच भारतीय रिझर्व बँकच्या दि. २९ मार्च २००३ च्या परिपत्रकानुसार या वर्गवारीत फक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी येत असल्याने आणखी तपशील उघड करण्याची आवश्यकता नाही.

ई) मालमत्तेचे दुर्बलीकरण :-

स्थावर मालमत्तेची प्रत्यक्ष तपासणी करून बँक दुर्बलतेची तपासणी करते. दुर्बलतेचा आर्थिक परिणाम लेखापरिक्षणाच्या तारखेपर्यंत निश्चित करण्यात आलेला नाही.

उ) कर्मचारी निवृत्ती लाभ :-

बँकेने कर्मचारी गुप लिल्ह एनकॉशमेंटकरीता जिवन विमा निगम व एच.डी.एफ.सी. स्टॅन्डर्ड लाईफ इन्शुरन्स कंपनी यांची पॉलिसी घेतली असून बँकेने या पॉलिसीअंतर्गत आर्थिक वर्ष २०२२-२३ मध्ये रु. ६,०० लाख प्रिमियम जमा केला आहे.

बँकेने कर्मचारी गुप ग्रॅच्युर्डी संदर्भात जिवन विमा निगम व एच.डी.एफ.सी. स्टॅन्डर्ड लाईफ इन्शुरन्स कंपनी यांची पॉलिसी घेतली असून बँकेने या पॉलिसी अंतर्गत आर्थिक वर्ष २०२२-२३ मध्ये रु. १४.८६ लाख प्रिमियम जमा केला आहे.

ऊ) डेफर्ड टॅक्स -

बँकेने या वर्षी डेफर्ड टॅक्सची खतावणी केली आहे. व्यवस्थापनाने एएस-२ नुसार या खात्याची खाते जुळवणी केली आहे.

ए) उत्पन्न मान्यता :-

इन्स्टीटयुट ऑफ चार्टर्ड अकॉटंटस ऑफ इंडिया हिशोब प्रमाण क्र. ९ नुसार उत्पन्नाची खाते नोंद अँकुऱ्याल पध्दतीने करणे आवश्यक आहे. परंतु काही उत्पन्न हे हिशोब पत्रके धोरणे ३ नुसार रोख पध्दतीने मानले आहे. त्याचा परिणाम व्यवस्थापनाचे मते महत्वाचा मानला गेलेला नाही.

ऐ) ऑपेरेटिंग लिज - (लेखामानक - १९) :-

भविष्यात देय असलेले एकूण भाडे.

तपशिल	२०२२.२३	२०२१-२२
एक वर्षाच्या आत	२६.३८ लाख	३५.१० लाख
१ वर्ष ते ५ वर्षांपर्यंत	३४.५० लाख	५६.१० लाख
५ वर्षावरील	-	-
नफातोटा खात्यात मान्यता दिलेले एकूण किमान भाडे	४८.९२ लाख	३५.७१ लाख

२) आकस्मिक उत्तरदायित्व :-

बँकेने अदा केलेली एकूण बँक गैरेन्टीची दि. ३१ मार्च २०२३ रोजी रक्कम रु. २,०१ लाख इतकी आहे. (गतवर्षी रु. १.५५ लाख)

३) गुंतवणूक :-

- अ) गुंतवणूकीमध्ये इतर बँकांच्या मुदतठेवीतील गुंतवणूक रु. १७६५.१६ लाख (मागील वर्षी रु. ३७०१.२३ लाख) चा समावेश आहे.
- ब) बँक गैरेन्टी आणि ओव्हरड्राट सुविधेसाठी सारस्वत बँकेकडे रु. ५०,०० लाख व रु. १००,०० लाख इतक्या रकमेच्या मुदतठेवी ताबे गहाण ठेवण्यात आल्या आहेत.
- क) सरकारी रोखांमधील ट्रेझरी टेडींगकरीता रु. ५००,०० (मागील वर्षी रु. ६१४.४६ लाख) लाखाच्या मुदतठेवी सारस्वत बँकेकडे ताबे गहाण ठेवण्यात आल्या आहेत.

- ८) एटिएम सेटलमेंट करीता सारस्वत बँकेकडे रु. ४४.३३ (मागिल वर्षी रु. ३९.९२ लाख) लाखाच्या मुदतठेवी ताबे गहण ठेवण्यात आल्या आहेत.
- ९) शामराव विठ्ठल को-ऑप बँकेमधील रु. ९१०.०० (मागिल वर्षी रु. ११००.०० लाख) लाखाच्या मुदत ठेवीवर कर्जसाठी बोजा नोंदविण्यात आला आहे. मात्र सध्या यामुदत ठेवीवर कोणतेही कर्ज घेण्यात आले नाही.
- १०) गुंतवणूक पॉलिसीमधील बदल :-
 - १. सरकारी कर्ज रोखे आणि पीएसयू बॉन्ड खरेदीबाबतचा सविस्तर अहवाल संचालक मंडळापुढे ठेवण्यात येईल.
 - २. बँकेला अतिरिक्त निधींची गुंतवणूक शेडयुल्ड बँकेच्या मुदत ठेवीत करण्याची परवानगी आहे. यासंदर्भात शेडयुल्ड खाजगी आणि स्मॉल फायनान्स बँकेमध्ये गुंतवणूक करण्याबाबत पॉलिसीमध्ये स्पष्ट उल्लेख करण्यात यावा.
 - ३. रिटर्न ऑन इन्हेसमेन्ट, कॉस्ट ऑफ फंड याबाबतची मागिल वर्षाची तुलना गुंतवणूक उपसमितीपुढे ठेवण्यात यावी.
- ११) बँकेने सन २०२२-२३ मध्ये श्रेयी इक्वीपमेंट फायनान्स लि. मधील गुंतवणूकीबाबत १००% रु. ३,१४,९५,२३०/- तरतूद केली आहे.

ISIN : INE039A09MD2 IFCI LIMITED UNSECURED BONDS NON PSU Credit Rating- BB- as on 6th July 2022

४) **आयकर** :- यावर्षी बँकेने आयकरापोटी रु. १५.०० लाखाची तरतूद केली असून आर्थिक वर्ष २०२१-२२ च्या सेल्फ असेसमेन्ट टॅक्स पेमेन्टमधील तुटीची रक्कम रु. १०६.५५ लाख अदा केली आहे.

५) **भारतीय रिझर्व बँकेच्या परिपत्रक क्रमांक** - RBI/२०२१-२२/१७DOR. STR. REC.४/२१.०४८/२०२१-२२ नुसार व्याजावरील व्याज परत करण्याबाबत करावयाचे प्रकटीकरण

भारतीय रिझर्व बँकेच्या दिनांक ०७/०४/२०२१ च्या परिपत्रकानुसार कोविड-१९ च्या नियामक पैकेजच्या समाप्तीनंतर सर्व प्राप्त कर्जदारांना मोरेटोरियम कालावधी ०१/०३/२०२० ते दि. ३१/०८/२०२० या कालावधीमध्ये आकारलेले व्याजावर व्याज बँकेने परत करावे अशा सुचना देण्यात आल्या होत्या.

या सुचनेच्या अनुषंगाने परताव्यासाठी/समायोजीत सुविधाच्या रक्कमेची गणणा करण्याची पध्दत इंडियन बँक असोशियसन्सद्वारे संबंधित संस्थाची सल्लामसलत करून अंतिम केली जाईल जी सर्व कर्ज देणा-या संस्थाद्वारे स्विकारली जाईल. त्यानुसार आयबीएने १९/०४/२०२१ ला सुप्रिम कोर्टच्या आदेशानुसार परताव्यासाठी अंतिम पध्दतीची माहिती दिली आहे. व्यवस्थापनाने आर्थिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये व्याज उत्पन्नातून रु. ९.३९ लाखाची रक्कम प्रदान केली होती त्यानुसार व्यवस्थापनाने आर्थिक वर्ष २०२२-२३ मध्ये रु. ४.२४ लाख संबंधित ३०३ पात्र कर्जदारापोटी वळते केले असून उर्वरीत रु. ५.१५ लाख सन २०२२-२३ मध्ये नफा आणि तोटा खाती फिरविले आहेत.

- ६) क्रियाशिल आणि अक्रियाशील सभासदां सदर्भातील पुर्तीतीची कार्यवाही बँकेतर्फे सुरू आहे
- ७) कर्जदाराची परतफेडीची क्षमता आणि कर्जदाराची पत ओळखण्यासह कर्जाची प्रभावी छाननी करण्याची व्यवस्थापनाची प्रक्रिया सुरू आहे. एनपीए व्यवस्थापन पध्दतीचा आढावा घेण्याचे कामही सुरू असून भारतीय रिझर्व बँकेच्या मार्गदर्शक सुचनेनुसार ती प्रभावीपणे करण्यात येत आहे. बँकेने क्रेडिट इन्फॉरमेशन कंपनी आणि सरसाई यांचे सभासदत्व घेतलेले आहे आणि संबंधीत पुर्तीता करण्यात येत आहे.
- ८) भारतीय रिझर्व बँक आणि अन्य वैधानिक संस्थांच्या मार्गदर्शी सुचनानुसार बँक उत्पन्न ओळखा आणि मालमत्ता वर्गीकरण साठीच्या तरतूदी यांच्या पध्दतीमध्ये सुधारणा करत आहे.
- ९) बँकेची संगणक प्रणाली एकाच व्यक्तीने घेतलेल्या विविध कर्ज सुविधांची एकत्रीत माहिती देत नाही. त्यामुळे इनकम रेकगनीशन अऱ्ड अऱ्सेट क्लासिफीकेशन कर्जाच्या सुविधेनुसार करण्यात आलेले आहे.

१०) इतर टिप्पणी:-

- अ) गुंतवणूक चढतार निधीसंदर्भात एएफएस वर्गवारीतील गुंतवणूकीच्या ५ टक्के रक्कम रु. ४५८.१० लाख इतक्या आवश्यक गुंतवणूकीपैकी बँकने दि. ३१/०३/२०२३ रोजी रु. ६५.७६ लाख इतकी तरतूद केली असून बँक आएफआरची पूर्ण तरतूद करण्याची प्रक्रिया नफ्याच्या उपलब्धतेच्या अधिन राहून करीत आहे.
- ब) दि. ०१/०४/२०१७ पासून बँकेच्या कर्मचारी संघटनेबरोबर वेतनवाढी संदर्भातील वाटाघाटी सुरु असून नफा झाल्यास आवश्यक त्या तरतूदी करण्यात येतील.
- क) मुख्य कार्यालय व शाखा यांचेकडील काही खात्यांची जुळवणी प्रलंबीत असल्यामुळे तत्संबंधीचा ताळेबंद व नफा-तोटा पत्रकावरील परिणाम पडताळता आला नाही.
- ड) व्यवस्थापन अंतर्गत नियंत्रण प्रभावी करत असून अंतर्गत लेखापरिक्षण आणि समावर्ती लेखापरिक्षण प्रभावी करण्यात येत आहे.
- इ) भारतीय रिझर्व बँकेच्या केवायसी / एएमएल च्या मार्गदर्शक सूचनानुसार ग्राहकांचे जोखिम वर्गीकरण आणि इतर मार्गदर्शक सूचनांच्या पुर्तेची कार्यवाही सुरु आहे. याचा सर्वांगिण बँकेच्या कामकाजवरील परिणाम महत्वाचा मानण्यात आलेला नाही.
- ई) सहकारी बँकांना लागू असलेल्या बँकिंग रेग्युलेशन एक्ट १९४९ नुसार ताळेबंद व नफा तोटा पत्रक फॉर्म ए व बी (शेडुल ३) नमुन्यात बनविण्यात आले आहे.
- उ) बँकने यावर्षात एचटीएम मधून एएफएस मध्ये गुंतवणूकीचे स्थलांतरण केलेले नाही. जे सर्वसाधारणणे वर्षाच्या सुरुवातीला केले जाते.
- ऊ) भारत सरकारने २५/०१/२०२२ रोजी पंजाब अँड महाराष्ट्र को-ऑप बँक लि. (युनिटी स्मॉल फायनान्स बँक लि. सह एकत्रिकरण) योजना, २०२२ द्वारे विलिनीकरणाची योजना तत्काळ प्रभावाने मंजूर आणि अधिसूचीत केली होती. त्यानुसार एकूण शिल्लक रक्कम रु. ४,००४.६० लाखाच्या ८० टक्के रक्कम रु. ३२०३.६८ लाख युनिटी स्मॉल फायनान्स बँक लि च्या परपेच्युल नॉन क्युमिलेटिव्ह प्रेफरन्स शोअर्समध्ये रुपांतरीत करण्यात आली आणि उर्वरीत २० टक्के रक्कम रु. ८००.९२ लाख युनिट स्मॉल फायनान्स बँक लि. च्या ईक्वीटी वॉरंट्स मध्ये रुपांतरीत करण्यात आली जी नंतर ईक्वीटी शेअर्स मध्ये रुपांतरीत होईल. भारतीय रिझर्व बँकेच्या परिपत्रक क्रमांक- RBI/२०२२-२३/७० DOR. MRG.REC.४६/००-००-०११/२०२२-२३ दिनांक १० जुन २०२२ मधील पॅरा क्रमांक ५ नुसार नागरी सहकारी बँकांना त्यांच्या पंजाब अँड महाराष्ट्र को-ऑप बँकेतील असुरक्षित गुंतवणूकी संदर्भात करावयाची उर्वरीत तरतूद पुढिल २ वर्षात करण्याची परवानगी दिली असून दिनांक ३१/०३/२०२४ पर्यंत ही तरतूद पूर्ण करण्याची सुचना केली आहे. बँकने पूर्वीचे भारतीय रिझर्व बँकेचे परिपत्रक क्रमांक - RBI/२०१९-२०/२२२ DOR.(PCB).BPD.Cir.No. ११/१६.२०.०००/२०१९-२० April २०, २०२० नुसार सदर रक्कम रु. ३२०३.६८ लाख या असुरक्षित गुंतवणूकीपोटी यावर्षी केलेली रु. १६०.१८ लाख तरतूद धरून बँकने एकूण ८० टक्के रक्कम रु. २५६.२०४ लाख इतकी तरतूद केली आहे.

चालू वर्षाचे ताळेबंद पत्रक व नफा- तोटा पत्रकामध्ये मागील वर्षाची आकडेवारी पुनर्गठीत व पुनर्बांधणी केलेली आहे.

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालानुसार

मे. जैन ऐन्ड जैन एलएलपी

चार्टर्ड अकौटंट्स

एफआरएन- १० ३८६९८८००६३०

सही

(जे. जे. शहा)

भागिदार

मेंबरशिप नंबर - ११०८०७

UDIN: 23110807BGWJZ1793

सही

सही. सरव्यवस्थापक (बँकिंग)

सही

सही. सरव्यवस्थापक (ऑडिट)

सही

मुख्य कार्यकारी अधिकारी

सही
संचालक

सही
उपाध्यक्ष

सही
अध्यक्ष

स्थळ : मुंबई

दिनांक : २२.०६.२०२३

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

To,

The Members of
The Kurla Nagarik Sahakari Bank Ltd.
Mumbai.

Report on the Financial Statements

Qualified Opinion

1. We have audited the accompanying financial statements of The Kurla Nagarik Sahakari Bank Limited which comprises the Balance Sheet as at 31st March 2023 and the Profit and Loss Account for the year then ended and a summary of significant Accounting Policies and other explanatory information incorporated in these financial statements of the Bank along-with returns of its twelve Branches audited by us and verified by the Concurrent Auditors/Internal Auditors as well as by us. These financial returns are consolidated in these financial statements.

In our opinion and to the best of the information and according to the explanations given to us, except for the possible effects of the matters described in the Basis for Qualified Opinion paragraph, the said accounts read with significant accounting policies and notes on accounts, gives the information required by the Banking Regulation Act,1949 as applicable to Co-operative societies, Maharashtra Co-operative societies Act,1960, as amended and rules framed there under in the manner so required and give a true and fair view in conformity with accounting principles generally accepted in India of the state of affairs of the Bank as at 31 March 2023 and its profit for the year ended on that date.

2. Basis for Qualified Opinion

- a) The bank should make adequate provisions to create IFR up to 5% of Investment value to meet its shortfall of Rs. 392.34 Lakhs.
- b) Pending capitalisation of following entries parked in Sundry Debtors, its impact on Fixed Assets and consequent Depreciation is not ascertained.

Particulars	Rs. In Lakhs
Vedas Realtors Pvt. Ltd.- Govandi Branch Redevelopment	14.81
Dadajee Dhakaji Inforech Pvt. Ltd-Ceque Book Printing Machines	2.80

- c) Pending adjustment of following entries parked in Sundry Debtors, Net profit of the Bank is overstated and Other Assets Overstated.

Particulars	Rs. In Lakhs
GST Liability discharged in GST Annual Filings	7.01

- d) Bank has accrued Excess(+) /Short(-) income during the year as follows:

Particulars	Rs. In Lakhs
Income from ICICI Lombard	(-)12.00
Accrued income on Investment in (Perpetual non-convertible preference shares) PNCPS issued by USFBL	(+ 5.70

To the extent, Net Profit for the year overstated/Understated and Assets are overstated.

- e) Pending compliance of Accounting Standards as stated in Note No. 1, the effect of the same on financial statements, is not ascertained.
- f) Pending compliances in respect of regulatory, statutory and other matters as stipulated by Reserve Bank of India stated in Note No.10(h) and our comments and observations, contained in audit memorandum in Part A, B, C, Form 1 and 7 attached herewith, the consequential impact of which on the financial statements is not ascertained.

The cumulative impact of the above on the Financial Statements and CRAR of the Bank is not ascertained.

We conducted our audit in accordance with the Standards on Auditing (SAs) issued by ICAI. Our responsibilities under

those Standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our report. We are independent of the Bank in accordance with the code of ethics issued by the Institute of Chartered Accountants of India together with ethical requirements that are relevant to our audit of the financial statements under the provision of the Act and the Rules there under, and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements and the ICAI's code of ethics. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our qualified opinion.

Responsibilities of Management and Those Charged with Governance for the Financial Statements

3. The Bank's Board of Directors and Management is responsible with respect to the preparation of these financial statements that give a true and fair view of the financial position and financial performance of the Bank in accordance with the accounting principles generally accepted in India, including the Accounting Standards issued by ICAI, and provisions of the Banking Regulations Act, 1949, the guidelines issued by the Reserve Bank of India and the guidelines issued by the Registrar of Co-operative Societies, Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960, as amended, Maharashtra Co-operative Societies Rules, 1961, as amended, from time to time. This responsibility also includes maintenance of adequate accounting records in accordance with the provisions of the Acts for safeguarding of the assets of the Bank and for preventing and detecting frauds and other irregularities; selection and application of appropriate accounting policies; making judgments and estimates that are reasonable and prudent; and design, implementation and maintenance of adequate internal financial controls, that were operating effectively for ensuring the accuracy and completeness of the accounting records, relevant to the preparation and presentation of the financial statements that give a true and fair view and are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the Bank's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the Bank or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Those Board of Directors are also responsible for overseeing the Bank's financial reporting process.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

4. Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with SAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with SAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal financial controls relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Bank's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the bank's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the bank to cease to continue as a going concern.

- Evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements , including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

We also provide those charged with governance with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence, and to communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence, and where applicable, related safeguards.

Report on Other Legal and Regulatory Requirements:

- The Balance Sheet, the Profit and Loss Account have been drawn up in Forms “A” and “B” respectively of the Third Schedule read with Section 29 to the Banking Regulation Act, 1949 as applicable to Co-operative Societies and the provisions of Maharashtra Co-operative Societies Act,1960 and Maharashtra Co-operative Societies Rules 1961.
- Subject to the foregoing and as required by Section 30 of the Banking Regulation Act.1949 as applicable to the Co-Operative societies read with the provisions of section 81 of the Maharashtra Co-Operative societies Act.1960, We report that:
 - We have obtained all the information and explanations which to the best of our knowledge and belief were necessary for the purpose of the audit and have found them to be satisfactory;
 - The transactions of the Bank, which have come to our notice, have been within the powers of the Bank;
 - In our opinion, proper books of accounts as required by law have been kept by the Bank so far as it appears from our examination of those books and proper returns adequate for the purpose of our audit have been received from the branches.;
 - The Balance Sheet and Profit and Loss account dealt with by this report are in agreement with the Books of account.
 - The accounting standards adopted by the Bank are consistent with those laid down by accounting principles generally accepted in India so far as applicable to Banks except as stated in Para 2(c) hereinabove.
- The details as required by the Rule 69(6) of Maharashtra Co-operative Societies Rules 1961 are given in the audit memorandum separately.
- We further report that for the year under audit, the Bank has been awarded “A” classification.

Place : Mumbai
Date : 22.06.2023

For JAIN & JAIN LLP
Chartered Accountants
FRN: 103869W/W100630
(J J SHAH)
Partner
M. No. 110807
UDIN: 23110807BGWJZ1793

ANNEXURE – I

SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES AND NOTES FORMING PART OF BALANCE SHEET AS AT 31ST MARCH 2023 AND THE PROFIT AND LOSS ACCOUNT FOR THE YEAR ENDED THAT DATE:

(A) SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES: -

1. Accounting Convention:

The financial statements have been prepared on the historical cost basis following going concern concept and in accordance with the generally accepted accounting practices and conform to the statutory provisions prescribed under Banking Regulation Act, 1949, guidelines of RBI, the accounting standards, guidance notes issued by Institute of Chartered Accountants of India (ICAI) and practices prevalent in banking industry in India.

2. Use of Estimates:

The preparation of financial statements in conformity with generally accepted accounting principles requires management to make estimate and assumption that affect the reported amounts of assets and liabilities and disclosure of contingent liabilities at the date of financial statement and the result of operation during the reporting period end. Although these estimates are based upon management's best knowledge of current events and action, actual result could differ from these estimates.

3. Revenue Recognition

- (a) Items of income and expenditure are generally accounted on accrual basis except otherwise stated.
- (b) Interest on non-performing assets is recognized at the time of its realization.
- (c) Interest on PSU bonds is recognized on accrual basis only if it is serviced regularly.
- (d) Dividend on Investments & Bank Guarantee Commission is accounted on cash basis.

4. Investments:

Investment portfolio consist of government securities, other approved securities and other securities. The bank has classified these securities in accordance with the Reserve Bank of India (RBI) guidelines in two categories viz. 'Held to Maturity' and 'Available for Sale'. Fixed deposits with other banks are also reflected under the head of Investment.

For the purpose of valuation, following principles have been adopted:

- A. Securities held in 'Held to Maturity' category at acquisition cost unless it is more than the face value, in which case the premium paid, if any on investments under this category is amortized over the residual life of the security.
- B. Securities held in 'Available for Sale' category
 - a) Central Government Securities At market price computed as per YTM put out by FBIL.
 - b) State Government & other Approved Securities at the market price computed on the appropriate yield to maturity basis, by marking it up by 25 basis points above the yield of GOI securities of equivalent maturity as put out by FBIL.
 - c) Non-SLR Securities at market price computed on appropriate yield to maturity basis as applicable to GOI securities by marking it up by CRISIL/CARE Rating and Annualized spread basis of corporate/PSU Bonds above the yield of the GOI securities of equivalent maturity as put out by FBIL.

Investments in 'Available for Sale' category are valued category-wise & scrip-wise at lower of market value or book value and net depreciation, if any in each category is provided for while net appreciation, if any is ignored. Brokerage, fees, commission and broken period interest incurred at the time of acquisition of securities are recognized as expense. The non-performing investments are identified and depreciation/provision is made as per RBI guidelines.

5. Advances:

In pursuance to the guidelines issued by the RBI, advances have been classified as Standard, Sub-standard, Doubtful and Loss Assets and provision thereon are made at rates not less than those specified in the Income Recognition & Asset Classification norms prescribed by RBI.

The Overdue Interest in respect of non performing advances is provided separately under “Overdue Interest Reserve” as per the directives issued by RBI.

6. Fixed Assets and Depreciation:

- a) All the fixed assets are stated at their written down value comprising historical cost less accumulated Depreciation. Cost includes incidental expenses incurred on acquisition of assets.
- b) Fixed Assets are depreciated at the rates considered appropriated by Management.

The rates of depreciation are as under:

Particulars	Rate
Land & Building	5% (SLM)
Furniture & Fixtures	10% (WDV)
Computers & software	33.33% (SLM)
Machinery	20% (WDV)
Bank vehicle & Air Conditions	30% (WDV)
Safe Deposit Vault	2.5% (WDV)
Library Books	15% (WDV)

- c) Depreciation is charged for the full year in case if assets are acquired during first half. For assets acquired in second half, depreciation is charged at half of above specified rates.
- d) None of the fixed assets have been revalued during the year.
- e) Physical verification of fixed asset has not been carried out during the period covered under audit.

7. Staff Retirements Benefits

- a) Gratuity and leave encashment liability towards employees is covered by a policy with Life Insurance Corporation and HDFC Standard Life Insurance Co. Ltd. and an annual premium paid to Life Insurance Corporation and HDFC Standard Life Insurance Co. Ltd. is charged to profit & Loss Account.
- b) The bank's contribution to Provident Fund is accounted on actual basis.

8. Operating Leases

Lease rental obligations in respect of assets taken on operating lease are charged to profit and loss account on straight line basis over the lease term. Initial direct costs are charged to profit and loss account.

9. Income Tax

Current tax is provided using the applicable tax rates and tax laws. Deferred tax assets and liabilities arising on account of timing difference and which are capable of reversal in subsequent periods, are recognized using the tax rates and tax laws that have been enacted or substantively enacted.

10. Contingent Liabilities

Contingent liabilities are not recognized but are disclosed in the notes to accounts.

11. Impairment of Assets

An asset is treated as impaired when the carrying cost of assets exceeds its, recoverable value. An impairment loss is charged to profit and loss account in the year in which an asset is identified as impaired. The impairment loss recognized in prior accounting periods is reversed if there has been change in the estimate of recoverable amount.

12. Provisions (AS -29)

A provision is recognised when the bank has present obligation as a result of past events and it is probable that an outflow of resources will be required to settle the obligation, in respect of which a reliable estimate can be made. Provision are not

discounted to their present value and determined based on base estimate required to settle the obligation at the balance sheet date. These are reviewed at each balance sheet date and adjusted to reflect the current best estimates.

13. Accounting for Goods and Services Tax:

GST collected is accounted in GST on liability account and GST paid to Vendor is accounted in GST on Asset Account. Out of the GST on expenses Account, eligible input tax credit is availed as set off, in case eligible input Tax Credit remains unutilised, the same is carried forward and set off subsequently. The input tax credit on expenses which is not allowable to be set off as per GST Law, is expensed out.

In case of fixed assets, eligible Input Tax credit of GST Paid to the Vendor is utilised against the amount of GST collected from the customers and disallowed portion of input Tax Credit is added back to the value of the assets i.e. the same is capitalised.

14. The Bank is following the accounting practice for recognition of income on Accrual basis in case of cash credit accounts. However, in case of advances other than cash credit accounts and bills the Bank is following the accounting practice for recognition of income on cash basis throughout the financial year. At year end same is accounted on accrual basis.

15. Reserves and Other Funds:

- a) As per the requirements of the Maharashtra State Co- Operative Societies Act 1960, Net Profit after Tax is appropriated towards: Reserve Fund (Comprising 25% of Net Profit) and as provided in the bye laws.
- b) Dividend remaining unclaimed over 3 years, Entrance Fee and Nominal Membership Fees outstanding at the year-end are transferred to Reserve Fund.

(B) NOTES ON ACCOUNTS

1. COMPLIANCE WITH ACCOUNTING STANDARD

a) CASH FLOW STATEMENT

As per the consistent practice followed, the cash Flow statement as required under Accounting Standard-3 is not being prepared by the Bank, since preparation of Cash Flow statement has not been prescribed under MCS Act, 1960.

b) PRIOR PERIOD EXPENSES AND EXTRA ORDINARY ITEMS:

Prior period expenses and extra ordinary items are considered as a part of Profit for the year since in the opinion of the management these do not constitute significantly material amounts. In case of extra ordinary items these are evident on the face of Profit & Loss Account hence not identified below the line.

c) ACCOUNTING FOR DEPRECIATION:

Fixed Assets have been disclosed at WDV instead of original cost less accumulated depreciation which is not in compliance with AS-10 on Property, Plant, and Equipment. Reconciliation of the original cost, the carrying amounts at the beginning and end of the period showing additions, deletions, other adjustments and Accumulated Depreciation with Dead Stock depreciation calculation programme is under process. Precise impact of the same on financial statements upon its reconciliation is not ascertained.

d) SEGMENT REPORTING:

The entire operations of Bank are one composite banking business not liable to different risk & rewards consequently in the opinion of the management Accounting Standard 17 on Segment Reporting is not applicable to Bank.

e) RELATED PARTY DISCLOSURE:

The Bank is a Co-operative Society under the Maharashtra Co-operative Society Act 1960 and there are no related parties requiring disclosure under Accounting Standard 18 issued by Institute of chartered Accountants of India other than key management Personnel, i.e. the Chief Executive Officer of the Bank. However, in term of RBI circular dated 29th March 2003, he being single party under the category, no further details are needed to be disclosed.

f) IMPAIRMENT OF ASSETS:

Bank is conducting impairment testing by way of physical verification of fixed assets. The impact of impairment on financials, if any, is not ascertained till the date of audit. There has been no formal assessment of such impairment in terms of Accounting Standard 28 (AS 28) issued by the ICAI.

g) RETIREMENT BENEFITS:

Bank has obtained policy with Life Insurance Corporation and HDFC Standard Life Insurance Co. Ltd. for employees group leave encashment. Bank has paid premium amounting to ₹ 6.00 Lakhs to the fund during FY 2022-23.

Bank has obtained policy with Life Insurance Corporation and HDFC Standard Life Insurance Co. Ltd. for Employees Group Gratuity. Bank has paid premium amounting to ₹ 14.86 Lakhs to the fund during FY 2022-23. Disclosure requirements under Accounting Standard 15 are pending.

h) DEFERRED TAX:

Bank has accounted deferred tax during the year. Management has reconciled the accounts accordance with the compliance of AS-22.

i) REVENUE RECOGNITION:

Certain items of income as stated in Para 3 of the significant accounting policies are accounted on cash basis. These are in deviation from the generally accepted accounting practice and as laid down by Accounting Standard-9 on 'Revenue Recognition' issued by ICAI, which specifies such items to be accounted for on accrual basis of accounting. Impact of the same is not considered to be material in the opinion of the management.

j) Operating lease comprises leasing of office premises (Accounting Standard 19)

Total future lease rent payable under non cancellable operating lease for each of following period:

₹ in Lakhs

Particulars	FY 2022-23	FY 2021-22
Not later than one year	26.38	35.10
Later than one year and not later than five years	34.50	56.10
Later than five years	--	--
Total of minimum lease payments recognized in the Profit and Loss Account	48.92	35.71

2. CONTINGENT LIABILITIES NOT PROVIDED FOR:

Bank guarantee issued by the bank as on 31st March 2023 is ₹ 2.01 Lakhs (Previous Year ₹ 1.55 lakhs).

3. INVESTMENTS:

- a) Investments include fixed deposits with other banks for ₹ 1765.16 Lakhs (Previous year ₹ 3701.23 lakhs).
- b) Fixed deposits of ₹ 50 Lakhs and ₹ 100 Lakhs (Previous Year ₹ 50 Lakhs and ₹ 100 Lakhs) have been pledged with Saraswat Co-op Bank Ltd for the purpose of obtaining Bank Guarantees and overdraft facility respectively.
- c) Fixed deposits of ₹ 500.00 Lakhs (Previous year ₹ 614.46 Lakhs) has been pledged with Saraswat Co-op Bank Ltd for the purpose of treasury trading in Government-securities.
- d) Fixed deposits of ₹ 44.33 Lakhs (Previous Year ₹ 39.92 Lakhs) have been pledged with Saraswat Co-op Bank Ltd for the purpose of ATM settlement.
- e) Fixed deposits with SVC Co.op Bank Ltd. of ₹ 910.00 lakhs have been lien marked for the purpose of borrowings, presently there is no borrowings against the same.
- f) Changes in Investment policy:
 - 1. Detailed report of purchase and sale of Government Securities and PSU Bonds shall be presented to the Board of Directors.
 - 2. Bank is allowed to invest excess of its funds in Fixed Deposits held with scheduled bank, Policy shall specifically mention about investment in private and small finance banks which are scheduled.
 - 3. Ratio analysis such as return on investment, cost of fund with comparatives with previous years should be placed before the investment committee.
- g) During the year 2022-23 bank has made 100% provision on investment in SREI Equipment Finance Ltd amounting to ₹ 3,14,95,230/-.

- h) Investment in Non SLR investments should be “A” or equivalent and higher rated commercial papers, debentures and bonds and accordingly banks should take corrective actions as investments in bonds are below A rating.

ISIN: INE039A09MD2 IFCI LIMITED UNSECURED BONDS NON PSU Credit Rating- BB- as on 6th July 2022

4. INCOME TAX:

During the year bank has made provisions of income tax Rs.15.00 Lakhs balance amount of Rs. 106.55 Lakhs is towards short provision of Self Assessment Tax paid for FY 2021-22

5. Disclosure for Refund of Interest on Interest as per RBI Circular RBI/2021-22/17 DOR.STR.REC.4/21.04.048/2021-22

In accordance with the instructions of RBI circular dated 07.04.2021 on “Asset Classification and Income Recognition following the expiry of Covid 19 regulatory package”, the Bank shall refund/adjust ‘interest on interest’ charged to all eligible borrowers including those who had availed of working capital facilities during moratorium period i.e.01.03.2020 to 31.08.2020, irrespective of whether moratorium had been fully or partially availed or not availed.

Pursuant to these instructions, the methodology for calculation of the amount to refunded/adjusted for different facilities shall be finalized by the Indian Bank Association (IBA) in consultation with other industry participants/bodies, which shall be adopted by all the lending institutions. Accordingly, IBA vide its letter dated 19.04.2021 has informed methodology finalised for refund/ adjustment as per Supreme Court judgement.

The management had provided an amount of ₹ 9.39 lakhs towards the same in FY 2021-22 by way of reduction from Interest income. Accordingly, management has adjusted Rs.4.24 lakhs against 303 eligible borrowers and balance amount of ₹ 5.15 lakhs reversed to Profit and Loss Account during FY 2022-23.

6. Bank is in the process of complying requirement of active/inactive member as per amended bye laws.

7. The management is in the process of strengthening system of credit appraisal including ascertaining credit worthiness and repayment capacity of the borrower. The system of monthly identification of Non-performing assets is also under comprehensive review and is also being strengthened to be in compliance with RBI Guidelines. The Bank has obtained membership of Credit Information Companies and CERSAI and necessary compliance is being ensured.

8. The Bank is improving its laid down systems in order to be fully compliant with the Income Recognition and Asset classification and provisioning norms issued by Reserve Bank of India and other regulatory pronouncements in respect of advances.

9. The accounting software used by the Bank does not provide for the data relating to all the facilities sanctioned to a single borrower across the Bank and therefore for the purpose of identifying and classification of advances in-terms of Income Recognition and asset classification norms of RBI, the advances have been classified facility-wise as against borrower-wise.

10. OTHER NOTES:

- As on 31.03.23, balance in Investment Fluctuation Reserve is ₹ 65.76 lakhs as against the requirement of ₹ 458.10 lakhs being 5% of Investments in AFS category. Bank is in the process of building the IFR subject to availability of net profit.
- Bank is in the process of negotiating wage revision agreement with the Union w.e.f 01.04.2017. Necessary provision will be made in due course subject to availability of profit.
- Certain accounts at Head office and at Branches representing assets, liabilities, income and expenditure which include old balances, bank balances, share capital, net balance in inter branch account etc. are subject to confirmation, reconciliation and resultant accounting adjustments. The effect on the accounts is not ascertained.
- The management is in the process of strengthening the internal control systems with regard to improvement in housekeeping, identification of overdues and Non Performing Assets and other operational areas of the Bank. The Internal audit and Concurrent Audit system is also under comprehensive review and is to be strengthened.
- Compliance of KYC/AML guidelines issued by RBI with regard to risk categorisation of customers and other related guidelines is under process. The impact of above on the overall working of the Bank is not considered to be material.
- The financial statements of the Bank has been drawn under Form "A" and "B" as set out in the Clause (z) of Section 56 to the Banking Regulation Act,1949 as applicable to the Cooperative Banks to the extent possible and practicable.

- g) As per the RBI notification the switch in investment from HTM to AFS should be generally done in the start of the year, whereas the bank has not done any switch during the year.
- h) Government of India vide Punjab and Maharashtra Co-operative Bank Limited (Amalgamation with Unity Small Finance Bank Limited) Scheme, 2022 (hereinafter referred as 'the scheme') notified on January 25, 2022 had sanctioned and notified the scheme of amalgamation of the Punjab and Maharashtra Co-operative Bank Ltd (PMC Bank) with Unity Small Finance Bank Ltd (USFBL) with immediate effect and accordingly 80% of the total outstanding amount of Rs. 4004.60 Lakhs (Principal along with Interest Receivable till 31 st March 2021) has been converted into Perpetual Non- Cumulative Preference Shares (PNCPS) of USFBL amounting to Rs.3203.68 Lakhs; and the remaining 20% of the total outstanding has been converted into equity warrants of Unity Small Finance Bank Ltd, amounting to Rs. 800.92 Lakhs which shall be converted into equity shares.

In terms of para 5 of Reserve Bank of India (RBI) circular no. RBI/2022-23/70 DOR.MRG.REC.46/00-00-011/2022-23, date 10th June 2022 UCBs shall fully provide for their investments in PNCPS. UCBs are allowed to spread the provisions for their investments in PNCPS, net of extant provisions made on exposures arising from outstanding uninsured deposits, equally over two financial years such that the entire loss is fully provided for by March 31, 2024. However, Bank has made 80% provision of Rs. 2562.94 lakhs including additional provision of 160.18 Lakhs made during the year against its exposure of investment in PNCPS of Rs. 3203.68 Lakhs in terms of earlier RBI Cir.No. RBI/2019-20/222 DOR.(PCB).BPD. Cir.No.11/16.20.000/2019-20 April 20, 2020.

Previous year's figure have been regrouped /rearranged wherever necessary to conform to the layout of the accounts of the Current year.

For Identification
In Terms of Our Separate Report
For JAIN & JAIN LLP
Chartered Accountants
FRN 103869W/W100630

(J J Shah) Partner M. No. 110807 UDIN: 23110807BGWJZ1793	AGM(Banking)	AGM (Audit)	CEO	Director	Vice Chairman	Chairman
--	----------------------	--------------------	------------	-----------------	----------------------	-----------------

Place: Mumbai
Date: 22.06.2023

**DISCLOSURE AS PER RBI MASTER DIRECTION DOR.ACC. REC. NO. 45 / 21.04.018 / 2021-22
DATED 30.08.2021 (UPDATED AS ON 20.02.2023)**

1. Regulatory Capital

a) Composition of Regulatory Capital

(Amount in ₹ crore)

Sr. No.	Particulars	Current Year	Previous Year
i)	Common Equity Tier 1 capital (CET 1)* / Paid up share capital and reserves@ (net of deductions, if any)	68.21	66.85
ii)	Additional Tier 1 capital*/ Other Tier 1 capital@	3.22	0.95
iii)	Tier 1 capital (i + ii)	71.43	67.81
iv)	Tier 2 capital	2.57	2.33
v)	Total capital (Tier 1+Tier 2)	74.00	70.14
vi)	Total Risk Weighted Assets (RWAs)	465.39	429.52
vii)	CET 1 Ratio (CET 1 as a percentage of RWAs)* / Paid-up share capital and reserves as percentage of RWAs@	14.66%	15.57%
viii)	Tier 1 Ratio (Tier 1 capital as a percentage of RWAs)	15.35%	15.79%
ix)	Tier 2 Ratio (Tier 2 capital as a percentage of RWAs)	0.55%	0.54%
x)	Capital to Risk Weighted Assets Ratio (CRAR) (Total Capital as a percentage of RWAs)	15.90%	16.33%
xi)	Leverage Ratio*		
xii)	Percentage of the shareholding of a) Government of India b) State Government (specify name) ^{\$} c) Sponsor Bank ^{\$}		
xiii)	Amount of paid-up equity capital raised during the year		
xiv)	Amount of non-equity Tier 1 capital raised during the year, <i>of which:</i> Give list as per instrument type (perpetual non-cumulative preference shares, perpetual debt instruments, etc.). Commercial banks (excluding RRBs) shall also specify if the instruments are Basel II or Basel III compliant.		
xv)	Amount of Tier 2 capital raised during the year, <i>of which</i> Give list as per instrument type (perpetual non-cumulative preference shares, perpetual debt instruments, etc.). Commercial banks (excluding RRBs) shall also specify if the instruments are Basel II or Basel III compliant.		

* Applicable for Commercial Banks. Leverage Ratio disclosure is only required by commercial banks where it is applicable.

@ Applicable for UCBs.

\$ Percentage of shareholding of State Government and Sponsor Bank is applicable only for RRBs.

2. Asset liability management

Maturity pattern of certain items of assets and liabilities

i) As on 31.03.2023

(Amount in ₹ crore)

	Day1	2 to 7days	8 to 14 days	15 to 28 Days	29 days to 3 months	Over 3 months andup to 6 Months	Over 6 months andup to 1year	Over 1year and upto 3years	Over 3 years andup to 5 years	Over 5 years	Total
Deposits	32.90	8.47	10.42	13.02	57.32	99.76	137.43	383.89	2.70	0.09	745.99
Advances	2.74	0.88	0.86	1.39	27.10	61.40	80.01	110.90	28.63	179.09	493.40
Investments	31.59	31.59	31.59	0.11	4.00	5.50	2.00	6.04	-	221.01	333.50
Borrowings											
Foreign Currency assets											
Foreign Currency liabilities											

ii) As on 31.03.2022

(Amount in ₹ crore)

	Day1	2 to 7days	8 to 14 days	15 to 28 Days	29 days to 3 months	Over 3 months andup to 6 Months	Over 6 months andup to 1year	Over 1year and upto 3years	Over 3 years andup to 5 years	Over 5 years	Total
Deposits	37.94	5.38	5.80	9.78	55.25	88.57	136.49	401.52	1.23	0.13	742.08
Advances	5.20	0.63	0.83	1.82	28.29	53.92	85.75	93.07	39.42	166.23	475.15
Investments	34.31	34.31	34.31	0	8.21	13	14.3	1.62	3.14	181.26	324.34
Borrowings											
Foreign Currency assets											
Foreign Currency liabilities											

3. Investments

a) Composition of Investment Portfolio

As at 31/03/2023 (Current year balance sheet date)

(Amount in ₹ crore)

	Investments in India						Investments outside India				Total Investments
	Government Securities	Other Approved Securities	Shares	Debentures and Bonds	Sub-sidiaries and/or joint ventures	Others	Total investments in India`	Government securities (including local authorities)	Sub-sidiaries and/or joint ventures	Others	Total Investments outside India
Held to Maturity											
Gross	181.26		32.04			8.01	221.31				221.31
Less: Provision for non-performing investments (NPI)	0.00		0.00			0.00	0.00				0.00
Net	181.26		32.04			8.01	221.31				221.31
Less : Amortisation	0.23		0.00			0.00	0.23				0.23
Net	181.03		32.04			8.01	221.08				221.08
Available for Sale											
Gross	85.46			9.31			94.77				94.77
Less: Provision for depreciation and NPI	0.00			3.15			3.15				3.15
Net	85.46		6.16			91.62					91.62
Held for Trading											
Gross											
Less: Provision for depreciation and NPI											
Net											
Total Investments	266.72		32.04	9.31		8.01	316.08				316.08
Less: Provision for non-performing investments	0.00		25.63	3.15		0.00	28.78				28.78
Less: Provision for depreciation and NPI	0.00		0.00	0.00		0.00	0.00				0.00
Less: Amortisation	0.23		0.00	0.00		0.00	0.23				0.23
Net	266.49		6.41	6.16		8.01	287.07				287.07
Total Investment											287.07
Total Investment as per Holding											287.07
Difference											0.00

As at 31/03/2022 (Previous year balance sheet date)

(Amount in ₹ crore)

	Investments in India							Investments outside India			Total Investments
	Government Securities	Other Approved Securities	Shares	Debentures and Bonds	Sub-sidiaries and/or joint ventures	Others	Total investments in India	Government securities (including local authorities)	Sub-sidiaries and/or joint ventures	Others	
Held to Maturity											
Gross	172.29						172.29				172.29
Less: Provision for non-performing investments (NPI)	0.00						0.00				0.00
Net	172.29						172.29				172.29
Less : Amortisation	0.23						0.23				0.23
Net	172.06						172.06				172.06
Available for Sale											
Gross	106.07			9.31			115.38				115.38
Less: Provision for depreciation and NPI	0.00			3.14			3.14				3.14
Net	106.07			6.17			112.24				112.24
Held for Trading											
Gross											
Less: Provision for depreciation and NPI											
Net											
Total Investments	278.13			9.31			287.44				287.44
Less: Provision for non-performing investments	0.07			3.14			3.21				3.21
Less: Provision for depreciation and NPI	0.00			3.14			3.14				3.14
Less: Amortisation	0.23			0.00			0.00				0.00
Net	277.83			6.17			284.00				284.00
Total Investment											284.00
Total Investment as per Holding											284.00
Difference											0

b) *Movement of Provisions for Depreciation and Investment Fluctuation Reserve*

(Amount in ₹ crore)

Particulars	Current Year	Previous Year
i) Movement of provisions held towards depreciation on investments		
a) Opening balance	3.37	7.01
b) Add: Provisions made during the year	1.35	0.86
c) Less: Write off / write back of excess provisions during the year	0.00	4.50
d) Closing balance	4.72	3.37
ii) Movement of Investment Fluctuation Reserve		
a) Opening balance	0.58	0.50
b) Add: Amount transferred during the year	0.07	0.38
c) Less: Drawdown	0.00	0.30
d) Closing balance	0.65	0.58
iii) Closing balance in IFR as a percentage of closing balance of investments in AFS and HFT/Current category		

c) Sale and transfers to/from HTM category

Where the value of sales and transfers of securities to/from HTM category exceeds 5 per cent of the book value of investments held in HTM category at the beginning of the year, banks shall disclose the market value of the investments held in the HTM category. The excess of book value over market value for which provision is not made shall also be disclosed. The 5 per cent threshold referred to above shall exclude:

- The one-time transfer of securities to/from HTM category with the approval of Board of Directors undertaken by banks at the beginning of the accounting year.
- Direct sales from HTM for bringing down SLR holdings in HTM category consequent to a downward revision in SLR requirements by RBI.
- Sales to the Reserve Bank of India under liquidity management operations of RBI like Open Market Operations (OMO) and the Government Securities Acquisition Programmed (GSAP).
Carrying value less net depreciation (ignoring net appreciation) i.e. The net amount reflected in the Balance sheet
- Repurchase of Government Securities by Government of India from banks under buyback / switch operations.
- Repurchase of State Development Loans by respective state governments under buyback / switch operations.
- Additional shifting of securities explicitly permitted by the Reserve Bank of India.

d) Non-SLR investment portfolio

i) Non-performing non-SLR investments

(Amount in ₹ crore)

Sr. No.	Particulars						Current Year (2022-23)	Previous Year (2021-22)
a)	Opening balance						3.15	3.15
b)	Additions during the year since 1 st April						0.00	0.00
c)	Reductions during the above period						0.00	0.00
d)	Closing balance						3.15	3.15
e)	Total provisions held						3.15	0.32

ii) Issuer composition of non-SLR investments

Sr. No.	Issuer	Amount		Extent of Private Placement		Extent of 'Below Investment Grade' Securities		Extent of 'Unrated' Securities		Extent of 'Unlisted' Securities	
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	Current year	Previous Year	Current year
		Current year	Previous Year	Current year	Previous Year	Current year	Previous Year	Current year	Previous Year	Current year	Previous Year
a)	PSUs	9.31	9.31					--			
b)	FIs							--			
c)	Banks							--			
d)	Private Corporates							--			
e)	Subsidiaries/ Joint Ventures							--			
f)	Others (LF + Shares + MF)	0.00	0.00					--			
g)	Provision held towards depreciation	4.72	3.37								
	Total *										

Note:

- * For Commercial Banks, the Total under column 3 shall match with the sum of total of Investments included under the following categories in Schedule 8 to the balance sheet:
 - Investment in India in
 - Shares
 - Debentures and Bonds
 - Subsidiaries and/or Joint Ventures
 - Others
 - Investment outside India in (where applicable)
 - Government securities (including local authorities)
 - Subsidiaries and/ or joint ventures abroad
 - Other investments

Amount in ₹ crore

- 4) Asset Quality**
- a) Classification of advances and provisions held

	Non-Performing						Total	
	Standard		Doubtful		Loss			
	Total Standard Advances	Sub- Standard Advances	Previous Year	Current Year	Previous Year	Current Year		
Gross Standard Advances and NPAs								
Opening Balance	333.30	420.94	16.25	2.57	57.05	40.84	10.81	
Add: Additions during the year	187.14	185.66	2.32	1.77	0.01	0.53	0.00	
Less: Reductions during the year*	99.49	147.22	16.01	0.66	16.23	21.84	0.00	
Closing balance	420.94	459.38	2.57	3.68	40.84	19.53	10.81	
*Reductions in Gross NPAs due to:								
i) Upgradation	0.00	0.00	7.75	0.32	3.31	0.00	0.00	
ii) Recoveries (excluding recoveries from upgraded accounts)	99.49	147.22	5.60	0.34	15.57	12.36	0.00	
iii) Technical/ Prudential Write-offs	0.00	0.00	0.00	0.00	9.48	0.00	0.00	
iv) Write-offs other than those under (iii) above	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
v) Shifting Gradation	0.00	0.00	2.66	0.00	-2.66	0.00	0.00	
Provisions (excluding Floating Provisions)								
Opening balance of provisions held	1.65	1.75		45.70	50.67		45.70	
Add: Fresh provisions made during the year	0.10	0.17		4.98	0.00	4.98	0.00	
Less: Excess provision reversed/ Write-off loans	0.00	0.00		0.00	9.48	0.00	9.48	
Closing balance of provisions held	1.75	1.92		50.67	41.19	50.67	41.19	
Net NPAs								
Opening Balance				-				
Add: Fresh additions during the year				-			-	
Less: Reductions during the year				34.87	3.55	34.87	3.55	
Closing Balance				3.55	0.00		3.55	

KNS BANK के एन एस बैंक
The Kurla Nagarik Sahakari Bank Ltd.
दि कुर्ला नागरिक सहकारी बँक लि.

(Amounts in ₹ Crores)

b) Sector-wise Advances and Gross NPAs

Sr. No.	Sector*	Current Year			Previous Year		
		Outstanding Total Advances	Gross NPAs	Percentage of Gross NPAs to Total Advances in that sector	Outstanding Total Advances	Gross NPAs	Percentage of Gross NPAs to Total Advances in that sector
i)	Priority Sector						
a)	Agriculture and allied activities	0	0	0.00%	0	0	0.00%
b)	Advances to industries sector eligible as priority sector lending	56.02	7.50	13.39%	37.89	15.67	41.36%
c)	Services	192.60	5.54	2.88%	155.21	20.22	13.03%
d)	Personal loans	0	0	0.00%	13.17	0.32	2.43%
e)	Other priority	47.95	0.19	0.40%	32.79	1.28	3.90%
	Subtotal (i)	296.57	13.23	4.46%	239.06	37.49	15.68%
ii)	Non-priority Sector						
a)	Agriculture and allied activities	0	0	0.00%	0	0	0.00%
b)	Industry	0	0	0.00%	0	0	0.00%
c)	Services	0	0	0.00%	0	0	0.00%
d)	Personal loans	70.95	5.98	8.43%	75.18	4.92	6.54%
e)	Other non-priority	125.89	14.82	11.77%	160.92	11.81	7.34%
	Sub-total (ii)	196.84	20.80	10.57%	236.10	16.73	7.09%
	Total (i + ii)	493.41	34.03	6.90%	475.16	54.22	11.41%

*Banks shall also disclose in the format above, sub-sectors where the outstanding advances exceeds 10 percent of the outstanding total advances to that sector.

For instance, if a bank's outstanding advances to the mining industry exceed 10 percent of the outstanding total advances to 'Industry' sector it shall disclose details of its outstanding advances to mining separately in the format above under the 'Industry' sector.

वार्षिक अध्यवाल
सन २०२२-२३

KNS BANK के एन एस बैंक
The Kurla Nagarik Sahakari Bank Ltd.
दि कुर्ला नागरिक सहकारी बैंक लि.

७३ वा

वार्षिक अहवाल
सन २०२२-२३

c) Particulars of resolution plan and restructuring as on 31.03.2023

Details of accounts subjected to restructuring (Applicable to LABs, RRBs and UCBs)**

Amount in actual

		Agriculture and allied activities			Corporates (excluding MSME)			Micro, Small and Medium Enterprises (MSME)			Retail (excluding agriculture and MSME)			Total
		Current Year	Previous Year	Current Year	Previous Year	Current Year	Previous Year	Current Year	Previous Year	Current Year	Previous Year	Current Year	Previous Year	
Standard	Number of borrowers													
	Gross Amount (₹ crore)													
	Provision held (₹ crore)													
Sub-standard	Number of borrowers													
	Gross Amount (₹ crore)													
	Provision held (₹ crore)													
Doubtful	Number of borrowers													
	Gross Amount (₹ crore)													
	Provision held (₹ crore)													
Total	Number of borrowers													
	Gross Amount (₹ crore)													
	Provision held (₹ crore)													

* If a bank does not have any overseas assets, NPAs and revenues, in both the current and previous year it may omit this disclosure.

** Restructuring as defined as per applicable regulations.

LABs, RRBs and UCBs shall disclose in their published Annual Balance Sheets the amount and number of accounts in respect of which applications for restructuring are under process, but the restructuring packages have not yet been approved.

d) Fraud accounts

Banks shall make disclose details on the number and amount of frauds as well as the provisioning thereon as per template given below.

	Current year 2022 - 23	Previous year 2021 - 22
Number of frauds reported	NILL	NILL
Amount involved in fraud (₹ crore)	NILL	NILL
Amount of provision made for such frauds (₹ crore)	NILL	NILL
Amount of Unmortised provision debited from 'other reserves' as at the end of the year. (₹ crore)	NILL	NILL

e) Disclosure under Resolution Framework for COVID-19- related Stress

(Amounts in ₹ Crores)

Type of borrower	Exposure to accounts classified as Standard consequent to implementation of resolution plan – Position as at the end of the previous half-year (A)	Of (A), aggregate debt that slipped into NPA during the half year	Of (A) amount written off during the half-year	Of (A) amount paid by the borrowers during the half- year	Exposure to accounts classified as Standard consequent to implementation of resolution plan – Position as at the end of this half- year
Personal Loans	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL
Corporate persons*					
Of which MSMEs					
Others					
Total					

* As defined in section 3(7) of the Insolvency and Bankruptcy Code, 2016.

5. Exposures

a) Exposure to real estate sector

(Amounts in ₹ Crores)

Category	Current year	Previous Year
i) Direct exposure		
a) Residential Mortgages –	493.40	475.16
Lending fully secured by mortgages on residential property that is or will be occupied by the borrower or that is rented. Individual housing loans eligible for inclusion in priority sector advances shall be shown separately. Exposure would also include non-fund based (NFB) limits.	51.08	51.39
b) Commercial Real Estate – Lending secured by mortgages on commercial real estate (office buildings, retail space, multipurpose commercial premises, multifamily residential buildings, multi tenanted commercial premises, industrial or warehouse space, hotels, land acquisition, development and construction, etc.). Exposure would also include non-fund based (NFB) limits;	13.74	22.17
c) Investments in Mortgage-Backed Securities (MBS) and other securitized exposures – i. Residential ii. Commercial Real Estate		
ii) Indirect Exposure		
Fund based and non-fund-based exposures on National Housing Bank and Housing Finance Companies.		
Total Exposure to Real Estate Sector Amount	64.82	73.56
Total Exposure to Real Estate Sector %	13.14%	15.48%

6. Concentration of deposits, advances, exposures and NPAs

a) Concentration of deposits

(Amount in ₹ crore)

Particulars	Current Year (31-03-2023)	Previous Year (31-03-2022)
Total deposits of the twenty largest depositors	55.76	52.77
Percentage of deposits of twenty largest depositors to total deposits of the bank	7.47%	7.11%

b) Concentration of Advances*

(Amounts in ₹ Crores)

Particulars	Current Year (31-03-2023)	Previous Year (31-03-2022)
Total advances to the twenty largest borrowers	128.01	140.90
Percentage of advances to twenty largest borrowers to total advances of the bank	25.94%	29.65%

*Advances shall be computed based on credit exposure i.e. funded and non-funded limits including derivative exposures where applicable. The sanctioned limits or outstanding, whichever are higher, shall be reckoned. However, in the case of fully drawn term loans, where there is no scope for re-drawal of any portion of the sanctioned limit, banks may reckon the outstanding as the credit exposure.

c) Concentration of exposures**

(Amounts in ₹ Crores)

Particulars	Current Year (31-03-2023)	Previous Year (31-03-2022)
Total exposure to the twenty largest borrowers/customers	116.60	134.11
Percentage of exposures to the twenty largest borrowers/ customers to the total exposure of the bank on borrowers/ customers	23.63%	28.22%

**Exposures shall be computed as per applicable RBI regulation.

d) Concentration of NPAs

(Amount in ₹ crore)

Particulars	Current Year (31-03-2023)	Previous Year (31-03-2022)
Total Exposure to the top twenty NPA accounts	25.46	45.07
Percentage of exposures to the twenty largest NPA exposure to total Gross NPAs	74.82%	83.14%

7. Transfers to Depositor Education and Awareness Fund (DEA Fund)

(Amount In ₹ crore)

Sr. No.	Particular	Current Year (31-03-2023)	Previous Year (31-03-2022)
i)	Opening balance of amount transferred to DEA Fund	9.68	8.25
ii)	Add : Amount transferred to DEA Fund during the year	1.52	1.59
iii)	Less : Amount reimbursed by DEA Fund towards claims	0.22	0.16
iv)	Closing balance of amounts transferred to DEA Fund	10.98	9.68

8) Disclosure of complaints

- a) Summary information on complaints received by the bank from customers and from the Offices of Banking Ombudsman (OBOs)**

Sr. No	Particulars	Current Year (31-03-2023)	Previous Year (31-03-2022)
Complaints received by the bank from its customers			
1.	Number of complaints pending at beginning of the year	NIL	NIL
2.	Number of complaints received during the year	12	8
3.	Number of complaints disposed during the year	12	8
3.1	Of which, number of complaints rejected by the bank		
4.	Number of complaints pending at the end of the year	NIL	NIL
Maintainable complaints received by the bank from OBOs			
5.	Number of maintainable complaints received by the bank from OBOs	NIL	NIL
5.1	Of 5, number of complaints resolved in favour of the bank by BOs	NIL	NIL
5.2	Of 5, number of complaints resolved through conciliation/mediation/advisories issued by BOs	NIL	NIL
5.3	Of 5, number of complaints resolved after passing of Awards by BOs against the bank	NIL	NIL
6.	Number of Awards unimplemented within the stipulated time (other than those appealed)	NIL	NIL

Note: Maintainable complaints refer to complaints on the grounds specifically mentioned in BO Scheme 2006 and covered within the ambit of the Scheme.

- b) Top five grounds* of complaints received by the bank from customers**

Grounds of complaints, (i.e. complaints relating to)	Number of complaints pending at the beginning of the year	Number of complaints received during the year	% increase/decrease in the number of complaints received over the previous year	Number of complaints pending at the end of the year	Of 5, number of complaints pending beyond 30 days	
1	2	3	4	5	6	
Current Year						
Ground - 1	NIL	2	100%	NIL	NIL	Account opening/ difficulty in operation of accounts
Ground - 2	NIL	1	-83%	NIL	NIL	Loans and advances
Ground - 3	NIL	1	100%	NIL	NIL	Exchange of coins, issuance/ acceptance of small denomination notes and coins
Others	NIL	8	300%	NIL	NIL	Others
Total		12				
Previous Year						
Ground - 1	NIL	NIL	-100%	NIL	NIL	ATM/Debit Cards
Ground - 2	NIL	6	-25%	NIL	NIL	Loans and advances
Ground - 3	NIL	NIL	-100%	NIL	NIL	Staff behavior
Others	NIL	2	-33%	NIL	NIL	Others
Total		8				

Behavior

*As per Master List for identifying grounds of complaints as provided in Appendix 1 to circular CEPD.CO.PRD.Cir. No.01/13.01.013/2020-21 dated January 27, 2021 on 'Strengthening the Grievance Redress Mechanism of Banks'.

1. ATM/Debit Cards	2. Credit Cards	3. Internet/Mobile/Electronic Banking	4. Account opening/ difficulty in operation of accounts
5. Mis-selling/Para-banking	6. Recovery Agents/ Direct Sales Agents	7. Pension and facilities for senior citizens/ differently abled	8. Loans and advances
9. Levy of charges without prior notice/ excessive charges/ foreclosure charges	10. Cheques/ drafts/ bills	11. Non-observance of Fair Practices Code	12. Exchange of coins, issuance/ acceptance of small denomination notes and coins
13. Bank Guarantees/ Letter of Credit and documentary credits	14. Staff behaviour	15. Facilities for customers visiting the branch/ adherence to prescribed working hours by the branch, etc	16. Others

9. Other Disclosures

a) Business Ratios

Particular	Current Year	Previous Year
i) Interest Income as a percentage to Working Funds	7.13%	6.90%
ii) Non-interest income as a percentage to Working Funds	0.44%	0.48%
iii) Cost of Deposits	4.75%	5.03%
iv) Net Interest Margin	2.91%	2.93%
v) Operating Profit as a percentage to Working Funds	0.60%	0.38%
vi) Return on Assets	0.47%	0.19%
vii) Business (deposits + advances) per employee (Amount in ₹ crore)	7.89	7.25
viii) Profit per employee (Amount in ₹ crore)	0.0275	0.0105

b) Disclosures regarding Priority Sector Lending Certificates (PSLCs)

The amount of PSLCs (category-wise) sold and purchased during the F.Y.2022-23 as disclosed.

(Amount in ₹ crore)

Particulars	Current Year (2022-23)		Previous Year (2021-22)	
	Amount Purchased(a)	Amount Sold (b)	Amount Purchased(a)	Amount Sold (b)
Weaker Section Category	NIL	NIL	NIL	NIL

c) Provisions and contingencies

(Amount in ₹ crore)

Provision debited to Profit and Loss Account	Current Year	Previous Year
i) Provisions for NPI	4.44	5.94
ii) Provision towards NPA	0.00	4.98
iii) Provision made towards Income tax	1.22	1.67
iv) Other Provisions and Contingencies (with details)	1.52	1.21

d) Payment of DICGC Insurance Premium

(Amount in ₹ crore)

Sr. No.	Particulars	Current Year	Previous Year
i)	Payment of DICGC Insurance Premium	0.91	0.89
ii)	Arrears in payment of DICGC premium	-	-

KNS BANK के एन एस बैंक
The Kurla Nagarik Sahakari Bank Ltd.
दि कुर्ला नागरिक सहकारी बैंक लि.

७३ वा

वार्षिक अहवाल
 सन २०२२-२३

(Amount in ₹ Lakhs)

Disclosure of facilities granted to directors and their relatives as on 31.03.2023

Proforma I

Sr. No	Name of Director	Name of Bor- rower	Relation- ship	Limits Sanctioned		Nature of Secu- rity	Value of Security	Due Date	On- standing Secured	Out- standing Unse- cured	Amt Type	Total Out- stand- ing	Expo- sure Norms	Expo- sure stipu- lated by RBI	Actions initiated in case of NPA As	
				Date Of Sanction	Type of facility Funded	Type of Facil- ity Non funded	Unse- cured									
1	MRS VANITA SANTOSH SALUNKHE	MR SANTOSH TANAJI SALUNKHE	Relatives	16/10/2019	5.00			5.00			22/04/2024	1.44	1.44	5.00	NO	
2	MRS VANITA SANTOSH SALUNKHE	MR SANTOSH TANAJI SALUNKHE		15/01/2020	10.00			10.00	Toyota Car	21.00	21/07/2025	5.66	5.66	10.00	NO	
3	MRS VANITA SANTOSH SALUNKHE	MR SANTOSH TANAJI SALUNKHE		29/11/2019	12.00			12.00	Flat	29.34	17/07/2027	9.52	9.52	12.00	NO	
	Total				27.00			22.00			50.34	15.18	1.44	16.62	27.00	

e)

Format

Part A: Business segments

(Amount in ₹ crore)

Business Segments g	Treasury		Corporate / Wholesale Banking		Retail Banking		Other Banking Business		Total	
Particulars i	Current Year	Previous Year	Current Year	Previous Year	Current Year	Previous Year	Current Year	Previous Year	Current Year	Previous Year
Revenue										
Result	—	—	NIL							
Unallocated expenses										
Operating profit										
Income taxes										
Extraordinary profit / loss	—	—								
Net profit										
Other information:	—	—								
Segment assets										
Unallocated assets										
Total assets										
Segment liabilities										
Unallocated liabilities										
Total liabilities										

For Identification

In Terms of Our Separate Report

For JAIN & JAIN LLP

Chartered Accountants

FRN 103869W/W100630

(J J Shah)

Partner

M. No. 110807 AGM(Banking)

AGM (Audit)

CEO

Director

Vice Chairman

Chairman

UDIN: 23110807BGWJZ1793

Place : Mumbai

Date: 22.06.2023

सन्माननिय सभासदांचा सहभाग दिनांक ३१.०३.२०२३

अ.क्र.	एकूण भाग	एकूण खाती	भाग रक्कम	टक्केवारी
१.	१ ते १५०	३६१०९	२,४५,९६,७९०.००	१५.०२%
२.	१५१ ते ५००	७१२३	२,०९,९९,३३०.००	१२.८२%
३.	५०१ ते १०००	१७४५	१,३०,५०,८८०.००	७.९७%
४.	१००१ ते ५०००	२४८१	५,३५,८९,०८०.००	३२.७२%
५.	५,००१ व त्यावरील	३५१	५,१५,६८,५३०.००	३१.४८%
एकूण		४७८०९	१६,३८,०४,६१०.००	१००.००%

आमचे सन्माननिय ठेवीदार दिनांक ३१.०३.२०२३

अ.क्र.	रक्कमेची विगतवारी	खातेदारांची संख्या दि. ३१/०३/२०२३	एकूण रक्कम	एकूण ठेवीशी टक्केवारी
१.	₹ १,००,०००/- पर्यंत	८९८०५	९२,५४,९२,८७२.९५	१२.४१%
२.	₹ १,००,००१/- ते २,००,०००/-	५३२५	७४,२९,९२,७१९.४३	९.९६%
३.	₹ २,००,००१/- ते ५,००,०००/-	५०५१	१५७,०२,४१,४४३.७८	२१.०५%
४.	₹ ५०,००,०१/- चे वरील	३३१६	४२२,१४,३५,०४६.६२	५६.५९%
एकूण		१०३४९७	७४५,९९,०३,१५४.८४	१००.००%

कर्जदारांची विगतवारी दिनांक ३१.०३.२०२३

कर्ज रक्कम	एकूण कर्जदार	एकूण रक्कम	एकूण कर्जाशी टक्केवारी
₹ १.०० लाखांपर्यंत	२८२८	१७,८९,०५,२२३.८५	३.६३%
₹ १,००,००१ ते ₹ ५.०० लाखांपर्यंत	५६२२	१४०,१६,१४,४५७.४२	२८.४१%
₹ ५,००,००१ ते ₹ २५.०० लाखांपर्यंत	१०६८	९३,७८,६६,८४९.९४	१९.०१%
₹ २५,००,००१ चे वरील	२८७	२४१,५६,३६,९७१.४२	४८.९६%
एकूण कर्जदार संख्या	९८०५	४९३,४०,२३,५०२.६३	१००.००%

तारणनिहाय कर्ज येणे बाकी दिनांक ३१.०३.२०२३

अ.क्र.	कर्ज प्रकार	एकूण रक्कम	एकूण कर्जाशी टक्केवारी
१.	तारण कर्जे आणि नजरगहाण	६१,२९,०६,९६८.२९	१२.४२%
२.	कर्मचारी तारण कर्ज	१३,३१,९३,४१४.००	२.७०%
३.	मॉर्गेज ऑफ प्रॉपर्टी कर्ज	१७६,७९,५६,७९९.९४	३५.८३%
४.	ताबे गहाण	१६४,०१,९४४१३.०२	३३.२४%
५.	विना तारण कर्ज	७७,९७,७१,९१५.३८	१७.०८%
	एकूण ₹	४९३,४०,२३,५०२.६३	१००.००%

परिशिष्ठ - अ
- : ठळक आकडेवारी :-

₹ लाखात

अ. क्र.	तपशील	३१.०३.२०२२ अखेर	३१.०३.२०२३ अखेर	झालेली वाढ/घट	टक्केवारी
१.	मुख्य कार्यालय	१	१	-	-
	शाखांची संख्या	१२	१२	-	-
२.	सभासद संख्या -				
	(१) नियमित सभासद	४६९१०	४७८०९	८९९	१.९२%
	(२) नाममात्र सभासद	३७३२	२९५५	-७७७.००	-२०.८२%
३.	वसुल भाग भांडवल	१६८०.२७	१६३८.०५	-४२.२२	-२.५१%
४.	राखीव व अन्य निधी	१०४३४.७१	९६३८.५७	-७९६.१४	-७.६३%
५.	स्वनिधी	१२११४.९८	११२७६.६२	-८३८.३६	-६.९२%
६.	ठेवी -				
	(१) बचत खाते	२७७००.५६	२७९५३.२५	२५२.६९	०.९१%
	(२) चालू खाते	२१४५.९८	३०१४.७५	८६८.७७	४०.४८%
	(३) मुदत ठेवी खाते	४४३६०.८१	४३६३१.०३	-७२९.७८	-१.६५%
	एकूण	७४२०७.३५	७४५९९.०३	३९१.६८	०.५३%
७.	कर्जे -				
	(१) तारणी कर्जे	३९३८१.५२	४१५४२.५२	२१६१.००	५.४९ %
	(२) विनातारणी कर्जे	८१३४.३६	७७९७.१२	- ३३७.२४	-४.१५%
	एकूण	४७५१५.८८	४९३४०.२४	१८२४.३६८	३.८४ %
	अग्रक्रम कर्ज प्रमाण	५७.२७%	६१.६०%	४.३३	७.५६%
	दुर्बल घटक कर्ज प्रमाण	२२.४१%	१८.२०%	-४.२१	-१८.७९%
८.	ओव्हरड्राफ्ट (उचल)			-	-
	मु.जि.म.स. बँक			-	-
	म.रा.स. बँक			-	-
	इतर			-	-
९.	गुंतवणूक	३२४४५.८४	३३३४९.७२	९०३.८८	२.७९ %
१०.	थकबाकीचे प्रमाण	१३.१४%	७.८८%	-५.२६	-६६.७५%
११.	ऑडिट वर्ग	“ अ ”	“ अ ”	-	-
१२.	ढोबळ नफा	९८४.०३	९९५४.४८	१७०.४५	१७.३२%
१३.	निव्वळ नफा	१७६.४७	४३१.६८	२५५.२९	१४४.६२%
१४.	कर्मचारी संख्या	१६८	१५७	-११.००	-६.५५%
१५.	प्रती कर्मचारी उत्पादकता	७२४.५४	७८९.४२	६४.८८	८.९५%
१६.	खेळते भांडवल	९९३८३.७८	९९५६७.९२	१८४.१४	०.२०%
१७.	निव्वळ ए.पी.ए. प्रमाण	०.८४%	०.००%	-०.८४	-१००.००%
१८.	भांडवल पर्याप्तता प्रमाण (CRAR)	१६.३३%	१५.९०%	-०.४३	-२.६३%

Annexure – A

NAME OF THE BANK : **KNS BANK** (The Kurla Nagarik Sahakari Bank Ltd.)
 HEAD OFFICE ADDRESS : 312 Commercial 'A' Wing, Kohinoor City Mall,
 Kirol Road, Kurla (West), Mumbai - 400 070
 DATE OF REGISTRATION : 2nd October, 1950
 DATE & NO. OF R.B.I. - LICENCE. : No. ACD/MH/131-P Dated 02.08.1979
 JURISDICTION : Maharashtra State

(Figures of ₹ in Lacs)

ITEM	As on 31st March, 2023	
No. of Branches including Head Office	:	13
Membership :	Regular	47809
	Nominal (Borrowing) :	2955
Paid-up Share Capital	:	1638.05
Total Reserves and Funds	:	9638.57
Own Funds	:	11276.62
Deposits :	Savings	27953.25
	Current	3014.75
	Fixed & Others	43631.03
	Total	74599.03
Advances :	Secured	41542.52
	Unsecured	7797.72
	Total	49340.24
	Total percentage of Priority Sector	61.60%
	Total percentage of Weaker Section	18.20%
Borrowing :	Saraswat Bank	NIL
Investment :		33349.72
Overdues % (Percentage)	:	7.88%
Audit Classification	:	“A”
Profit for the year 2022-2023	:	431.72
Total Staff, Sub-Staff & Other Staff.	:	157
Working Capital.	:	91567.92
Net NPA	:	0.00%
Capital Adequacy (CRAR)	:	15.90%

२०२३-२०२४ या सालचे अंदाजपत्रक

खर्च

(₹ लाखांत)

अ. क्र.	खर्चाचा तपशील	३१/०३/२०२२ चा प्रत्यक्ष खर्च	३१/०३/२०२३ चे अंदाज पत्रक	३१/०३/२०२३ चा प्रत्यक्ष खर्च	३१/०३/२०२४ चे अंदाज पत्रक
१.	ठेवी वरील व्याज	३६६०.५२	३६५०.३२	३५९४.६३	३६००.००
२.	पगार व इतर भत्ते	१३५४.८६	१४००.००	१४४५.००	१६५०.३५
३.	संचालक सभा भत्ते	१२.९०	१३.३५	१९.८४	२०.२२
४.	भाडे, वीज, कर इ.	२००.५४	२२५.४५	१५०.९९	१६०.९९
५.	पोस्टेज, टेलिफोन	१२.७३	१३.३५	९.७८	१०.६५
६.	ऑडिट फी	२१.५२	२२.००	२४.१२	२५.१२
७.	घसारा	९५.६९	१२०.००	१०४.२८	१२५.३५
८.	स्टेशनरी व जाहिरात	४५.४५	३५.००	४९.८४	५०.६५
९.	इतर खर्च	३४८.३८	३००.००	४२४.१०	४२०.५५
१०.	पीएमसी ठेव तरतूद	५६२.०९	१.६०	१६०.१८	६४०.७४
११.	बुडीत व संशयित कर्ज	४९७.५०	०.००	०.००	०.००
१२.	वैधानिक राखीव निधी / इतर तरतूदी	३१९.३३	७००.००	५५६.९१	२००.००
१३.	निव्वळ नफा	१७६.४७	२२६.२८	४३१.६८	४७५.५८
	एकूण	७३०७.९८	६७०७.००	६९७१.३५	७३८०.२०

उत्पन्न

अ. क्र.	उत्पन्नाचा तपशील	३१/०३/२०२२ चे प्रत्यक्ष उत्पन्न	३१/०३/२०२३ चे अंदाजित उत्पन्न	३१/०३/२०२३ चे प्रत्यक्ष उत्पन्न	३१/०३/२०२४ चे अंदाजित उत्पन्न
१.	कर्जावरील व्याज	४१०९.०४	४३००.००	४३७०.११	४४५०.६५
२.	गुंतवणूकीवरील व्याज	२३१७.५३	२३००.००	२२८१.७५	२३७०.५५
३.	कमिशन	५.९२	७.००	७.२३	९.००
४.	इतर	८७५.४९	१००.००	३१२.२६	५५०.००
	एकूण	७३०७.९८	६७०७.००	६९७१.३५	७३८०.२०

KNS BANK के एन एस बैंक
The Kurla Nagarik Sahakari Bank Ltd.
दि कुर्ला नागरिक सहकारी बैंक लि.

दि कुर्ला नागरिक सहकारी बैंक लि.

बँकेच्या प्रगतीचा तव्हता

(₹ हजारात)

अ. नं.	तपशिल	स्थापना वर्ष १९५०-५१	रजत जंघती वर्ष मन १९७५	मुर्वा जंघती वर्ष २०००	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	३१ मार्च २०२३ आधिकार
१.	ऑडिट वर्ष	ब	अ	अ	५००	५००	२०००००	२०००००	२०००००	२०००००	२०००००	२०००००	२०००००	२००००००
२.	अधिकृत भाग भांडवल	१००	१००	५००	५००	३५४९१२	३३१७०८	१४३६९६	११९३०३	१६३२६९	१६३७७९	१६११५७	१६६६१११	१६९३०८
३.	वयूल भाग भांडवल	३२	५००	५००	५००	४०७२९	४०७२९	४१७१२	४२१७६	४२८३६	४३३३६३	४४१४६	४५०३२	४६८६७
४.	सभासद संख्या	४०३	५७२९	२६६४९	२६६४९	४०७२९	४०७२९	४१७१२	४२१७६	४२८३६	४३३३६३	४४१४६	४५०३२	४६९१०
५.	राखीव व अन्य निधी	—	६३६	२०६०३७	६९०८५६	७५११११६	८०६६०२	९१४२२१	८४९५२२	९२२६१४	९८०३६३	९८९४८६	१०४३४७१	१६३८६७
६.	ठेवी	९९	७११६	१६४४९९	६२२८३३६	६७६७३६	७३१०२७२	८३४११११	७८८४११७	७८३०७२१	६९१६१८१७	६९६६४११२	७४२०७३६	७४५९१०३
७.	गुंतवण्णक	४९	२४०२	११०३५८६	११८१८२५	३३७४०४६	३७७२२०७३	४५७६१११	४४१२२३३	४४१२१७७२	३११५४१३६	४०९१८१७४	४०४२०७४	३२४४५८
८.	दिलेली कर्जे	५३	५१७२	७६२११२२	३८०६१३३	४००५१५७	४२०८६४४	४१५०००६	४१४६४४४	४२१७११५६	४०९१८५६	४१७४११४०	४७५११४८८	४९३४०२४
९.	निव्वळ नफा	२ तोटा	२३१	१५१६३	३८६०६	४११८४	४११८४	४११११५	३२६९८	३४१६१	३६४४५	२७६१४	६०२०	१७६४६
१०.	खेळ्ठो भांडवल	१३०	९०९७	२०११६११	७६८०३०८	८०४६६००	८९२७१२६	९८४३११२२	९४६००८०	९५६२८६०	८७५६०८१	११८४८७४	११३८३७४	११५६७७१२
११.	लापांश	नाही	१५%	१५%	१५%	१२%	१२%	१०%	१०%	१०%	१०%	१०%	—	५%
१२.	शाखा	?	?	?	?	१०	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२

मुख्य कचेरी

३१२ कमर्शियल 'ए' विंग, कोहिनूर सिटी मॉल, किरोल रोड, ऑफ एल.बी.एस. मार्ग, कुर्ला (प.), मुंबई - ४०० ०७०
दूरध्वनी क्र. ६७२९४३००, फैक्स क्र. ६७२९४३४५, मो. क्र. ७०४५७८७०६४

बर्वे रोड शाखा

२१०, स.गो. बर्वे मार्ग, कुर्ला (प.), मुंबई - ४०० ०७०
दूरध्वनी क्र. २६५० ६९ ८५ / ८६ / ७०४५ ७८७०४९

भांडुप (प.) शाखा

जय हिंद ऑइल मिल समोर, एल.बी.एस. मार्ग,
भांडुप (प.), मुंबई - ४०० ०७८
दूरध्वनी क्र. २५१४ ७३०२ / ७०४५ ७८७०४३

काजुपाडा शाखा

सिद्धार्थ अपार्टमेंट, काजुपाडा पाईप लाईन,
कुर्ला (प.), मुंबई - ४०० ०७२
दूरध्वनी क्र. २८५१ ५३ १० / ७०४५ ७८७०३६

मुलुंड शाखा

ओंकार सोसायटी, गवाणपाडा रोड,
मुलुंड (पूर्व), मुंबई - ४०० ०८९
दूरध्वनी क्र. २५६३ ३१३३ / ७०४५ ७८७०४७

घाटकोपर शाखा

ज्योती चेंबर्स, हिराचंद देसाई रोड,
घाटकोपर (प.), मुंबई - ४०० ०८६
दूरध्वनी क्र. २५०२ ४९ ८७ / ७०४५ ७८७०४९

वाशी शाखा

F1/B1 अदिती अपार्टमेंट, सेक्टर ९, वाशी, नवी मुंबई.
दूरध्वनी क्र. २७८८ ०० ६९ / ७०४५ ७८७०५१

स्टेशन रोड शाखा

बँक हाऊस, स्टेशन रोड, कुर्ला (प.), मुंबई - ४०० ०७०
दूरध्वनी क्र. २६५० १२५९ / २६५०६४५७ / ७०४५ ७८७०४२

गोवंडी शाखा

शॉप क्र. ३/४/५, शिल्पश्री को. ऑप.हौ.सो, एन.जी.आचार्य
मार्ग, स्टेशन रोड, गोवंडी (पू.), मुंबई-४०० ०८८
दूरध्वनी क्र. २५५८ ०७८६ / ७०४५७८७०४४

भांडुप (पूर्व) शाखा

कुणाल अपार्टमेंट, भांडुप व्हिलेज रोड,
भांडुप (पूर्व), मुंबई - ४०० ०४२
दूरध्वनी क्र. २५६६ ३६२१ / ७०४५ ७८७०४६

साकी नाका शाखा

सागर प्लॉडिंग्स, साकीनाका जंक्शन, कुर्ला अंधेरी रोड,
साकीनाका, मुंबई - ४०० ०७२
दूरध्वनी क्र. २८५६ ०९७० / ७०४५ ७८७०४८

चेंबुर शाखा

बलराम निवास, आशिष सिनेमा जवळ, लक्ष्मी कॉलनी,
चेंबुर, मुंबई - ४०० ०७४
दूरध्वनी क्र. २५५४ ७९ २८ / ७०४५ ७८७०५०

ठाणे शाखा

माखेच्या बिल्डिंग, कलेक्टर ऑफीस समोर,
स्टेशन रोड, ठाणे (प) - ४०० ६०१
दूरध्वनी क्र. २५४० ८४४७ / ७०४५ ७८७०५२

०५ व्हालिश्यू००

- ७२ वर्षांची अविरत व समर्पित सेवा.
- ₹ ५.०० लाखापर्यंत ठेव विमा योजनेअंतर्गत पूर्ण सुरक्षित.
- ग्राहकांच्यासाठी पंतप्रधान सुरक्षाविमा व जीवनज्योती विमा योजना उपलब्ध.
- वरिष्ठ नागरिकांसाठी निवडक ठेवींवर अधिक व्याजदर.
- डीबीटीएल (सरकारी अनुदान) आधार निगडित ठेव खाते.
- DD/PO/RTGS/NEFT/IMPS.
- PLATINUM RUPAY DEBIT कार्ड सुविधा.
- विविध प्रकारच्या कर्ज योजना, शिवाय सोने दागिने तारणांवर तत्परतेने कर्ज देण्याची सोय.
- गृहकर्ज व्याजदर ८.५०%* (अटी लागू).
- बुलेट सोनेतारण कर्ज व्याजदर ८.५०%.
- ओव्हरड्राफ्ट सोनेतारण कर्ज व्याजदर ८.७५%.
- ओव्हरड्राफ्ट अगेन्स्ट फिक्स अॅसेट व्याजदर १०.००%.
- ओव्हरड्राफ्ट अगेन्स्ट सॉलरी व्याजदर १२.५०%.
- ई लॉबी द्वारे बर्वे रोड व स्टेशन रोड शाखेत २४x७ ग्राहक सेवा उपलब्ध.

माझी बँक

KNS BANK के एन एस बैंक

The Kurla Nagarik Sahakari Bank Ltd.
दि कुर्ला नागरिक सहकारी बैंक लि.

वार्षिक अहंवाल
सन् २०२२-२३

NOTES

विनम्र निवेदन

सन्माननीय सभासदांस,

भाग भांडवलावरील लाभांश आपल्या बचत / चालू / रोखपत खात्यामध्ये परस्पर जमा करून घेण्यासाठी आपण आपले खाते क्रमांक व शाखेचे नाव कळवावे. जेणे करून लाभांश आपल्या खात्यात त्वरीत व सुरक्षितपणे जमा होईल. कृपया खालील आज्ञापत्राचा फॉर्म भरून आपल्या जवळच्या शाखेमध्ये जमा करावा किंवा वार्षिक सभेच्या ठिकाणी ठेवण्यात येणाऱ्या पेटीत टाकावा. तसेच आपल्या पत्त्यामध्ये बदल झाला असल्यास मुख्य कचरीकडे नवीन पत्ता व त्यासंबंधीचा आधारकार्ड, निवडणूक ओळखपत्र, वाहन परवाना, इलेक्ट्रोसीटी बोल इ. सारखा पुरावा सादर करावा ही विनंती.

आपला,

शशिकांत अभंग
मुख्य कार्यकारी अधिकारी

आज्ञापत्र (MANDATE)

नाव	:
पत्ता	:
सभासद क्र.	:
तारीख	:
भ्रमणधनी क्र.	:

मा. सरव्यवस्थापक/मुख्य कार्यकारी अधिकारी

KNS BANK

(दि कुर्ला नागरिक सहकारी बँक लि.)

३१२ कमर्शियल 'ए' विंग, कोहिनूर सिटी मॉल, किरोल रोड,
ऑफ एल.बी.एस. मार्ग, कुर्ला (प.), मुंबई - ४०० ०७०

महोदय,

विषय : लाभांशाची रक्कम माझ्या शाखेमधील बचत / चालू/ रोखपत खाते क्र. मध्ये जमा करण्याबाबत

कृपया माझ्या / आमच्या भाग भांडवलावरील यापुढे प्रत्येक वर्षी मिळणारा लाभांश आपण माझ्या / आमच्या शाखेतील बचत / चालू /
रोखपत खाते क्र. मध्ये जमा करावा ही विनंती.

कळवे,

आपला / आपली

(भागधारकाची सही)

नोंद: वरील आज्ञापत्रानुसार लाभांश सभासदांच्या वर नमूद केलेल्या खात्यामध्ये परस्पर जमा करण्यात येईल. परंतु लाभांश जमा केल्याची वेगळी सूचना दिली जाणार नाही. लाभांश आपल्या खात्यात जमा झाल्याची नोंद आपल्या खाते पत्रकात / पास बुकात तपासावी.

माझी बँक

KNS BANK के एन एस बैंक

The Kurla Nagarik Sahakari Bank Ltd.
दि कुर्ला नागरिक सहकारी बैंक लि.

वार्षिक अहंवाल
सन २०२२-२३

NOTES

दि. ३१/०७/२०२२ रोजी झालेल्या बँकेच्या ७२ व्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेमध्ये उपस्थित असलेले बँकेचे मान्यवर सभासद बंधू व भगीनी.

दि. ०२ ऑक्टोबर २०२२ रोजी झालेल्या बँकेच्या ७२ व्या वर्धापन दिन सोहळ्यामध्ये सत्कार करण्यात आलेले बँकेचे मान्यवर सभासद आणि कर्मचारी यांचे यशस्वी पाल्य.

दि. ०६/०९/२०२२ रोजी बँकेच्या भांडूप (पूर्व) शाखेच्या नुतनीकृत जागेच्या उदघाटन प्रसंगी दिप प्रज्वलन करताना बँकेचे ज्येष्ठ संचालक मा. श्री. तुकाराम धोंडे साहेब, सोबत मा. आमदार श्री. सुनिलभाऊ राऊत साहेब, बँकेचे मा. अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, मुख्य कार्यकारी अधिकारी आणि मा. संचालक मंडळ सदस्य.

दि. १२/१२/२०२२ रोजी बँकेची गोवंडी शाखा नवीन प्रशस्त आणि सुशोभित वास्तुमध्ये स्थलांतरीत करण्यात आली. शाखेच्या या नविन जागेचे उदघाटन करताना मा. आमदार श्री. तुकाराम काते साहेब यांच्या सोबत बँकेचे मा. अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, मा. संचालक मंडळ सदस्य व मान्यवर सभासद आणि खातेदार.

दि. ०६/०९/२०२२ रोजी झालेल्या बँकेच्या भांडूप (पूर्व) शाखेच्या नुतनीकृत जागेच्या उदघाटन प्रसंगी उदघाटक मा. आमदार श्री. सुनिलभाऊ राऊत साहेब सोबत बँकेचे मा. अध्यक्ष, उपाध्यक्ष आणि संचालक मंडळ सदस्य.

KNS BANK के एन एस बैंक

The Kurla Nagarik Sahakari Bank Ltd.
दि कुर्ला नागरिक सहकारी बँक लि.

NAFCUB आणि B2B इन्फोमेडिया यांच्या संयुक्त विघ्माने दि. १४/०६/२०२३ टोजी आयोजित करण्यात आलेल्या
ऑल इंडिया अर्बन को-ऑप. बैंकिंग अवॉर्ड्स वितरण सोहऱ्यामध्ये आपल्या बँकेला मान २०२३ या वर्षीचा
"बेस्ट अर्बन को-ऑपरेटिव बैंक" हा पुरस्कार मिळाला आहे. सदर पुरस्कार स्विकारताना
बँकेचे मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, मा. संचालक मंडळ सदस्य आणि मे. बी2बी यांचे पदाधिकारी.

**सोनेतारण
बुलेट कर्ज**
8.50
दर साद. रे.
कर्ज मर्यादा : रु. १५० लाख

8.75
दर साद. रे.
कर्ज मर्यादा : रु. २५ लाख

**गृहस्वप्र
कर्ज योजना**
8.50%

**73वा
वार्षिक
अहवाल**

कॅश क्रेडिट सुविधा
११.५०% - १२.५०%

कार लोन

9.00%

**क्रेडीट
रेटींगनुसार
कर्ज**

९.७५% - ११.५०%

**73 RD
ANNUAL
REPORT**

**वैयक्तिक
कर्ज सुविधा**

सुलभ व्याजदर